NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 20 גראשען

12 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 178 | Łódź, Niedziela, 2 Sierpnia 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, זונטאג פ' ואתחנן י"ד אב תרצ"ו | 14-טער יאהרגאנג

די בעוואפנטע כחות פון שפאנישען פאלקס-פראנט וואקסען כסדר

לאנדאן, 1 (ספ. טעל.)

רויטער מעלדעט: דער קארעספאנדענט פון דער צייטונג „סטאר" אין מאדריד האט בעזוכט דעם פראנט אויף צפון פון דער הויפט-שטאט. ער שטעלט פעסט, אז אויף דעם אפשניט גוואדאראמא איז דאס רעגירונגס-מיליטער קאנצענטרירט אין א בעדייטענדער קראפט און בעהערשט פולשטענדיג די וועגען קיין מאדריד, עס איז ענטשלאסען אויף אלץ, בכדי אפצוראטעווען די הויפט-שטאט. דער קארעספאנדענט איז אין דער מיינונג, אז אויף דעם לינקען אפשניט פון דער בארג-קייט, וועלען די אויפשטענדיגע זיך מוזען צוריקציהען. די בעוואפנטע כחות פון דער רעגירונג וואקסען פון טאג צו טאג. קאלומנעס פון רעגירונגס-מיליטער האבען ארומגערינגעלט די אויפשטענדיגע צווישען דעם בארג-קייט קוואדאראניא און קרעדאס און האבען זיי פולשטענדיג צוקלאפט.

בארצעלאנא, 1 (ספ. טעל.)

די קאטאלאנישע רעגירונג מעלדעט, אז דאס רעגירונגס-מיליטער האט פערנומען די שטאט סאסטאנא אין קווינטא, וואס ליגען 65 קילאמעטער פון סאראגאסא. דער פיהרער פון דער לופט באזע אין בארצעלאנא האט געווארענט דורך פלוג בלעטער די ציווילע בעפעלקערונג פון דער אינזעל מאיארקא, אז זי זאל עוואקואירען די שטאט ווייל זיי וועלען באמבארדירט ווערען דורך עראפלאנען, די מיליטער-מאכט אין בארצעלאנא האט פערעפענטליכט, אז יעדע פערזאן, וואס וועט געכאפט ווערען ביי א געוואלדטאט אדער מיסברויך פון דער מאכט, וועט אויפן ארט דערשאסען ווערן.

גיבראלטאר, 1 (ספ. טעל.)

די רייזענדע, וואס זענען היינט אנגעקומען פון טאנזשער דערצעהלען, אז זיי האבען געזעהען אויסלענדישע הידראפלאנען, וואס זענען אנגעקומען אין פערשידענע פארטען פון מאראקא, און בעזונדערס קיין מעלילא און טעטואן. גענעראל פראנקא שיקט ארויס מיליטער פון פרעמדען-לעגיאן קיין אלזשעסיראס.

פאריז, 1 (ספ. טעל.)

אויפ'ן יסוד פון די לעצטע אינפארמאציעס, וואס זענען געקומען פון שפאניען און פארטוגאל, זאל די לאגע זיין זעהר גינסטיג פאר די אויפשטענדיגע. דאס מיליטער פון גענעראל מאלא האט נעכטען דערגרייכט אויף דער גאנצער ברייט פון פראנט א רייהע ערפאלגען. דער מארש פון די אויפשטענדיגע אין דער ריכטונג פון מאדריד איז אויך פארגעקומען פיינאכט. בעת די קאמפען מיט'ן רעגירונגס-מיליטער האבען די אויפשטענדיגע פערלוירען 300 מאן. צוויי רעגירונגס-עראפלאנען, וואס האבען בעשאסען די פאזיציעס פון דער צפון-ארמעע, זענען אראפגעשאסען געווארען.

פון ליסאבאן מעלדעט מען, אויפ'ן יסוד פון ראדיא-מעלדונגען פון די סטאציעס, וואס געפינען זיך ביי די אויפשטענדיגע, האבען די אויפשטענדיגע פערנומען די גאנצע פראווינץ אוועדא. א חוץ זשיאן געפינט זיך גאנץ צפון־מערב שפאניען אין די הענט פון די אויפשטענדיגע.

ראבאט, 1 (ספ. טעל.)

דאס מיליטער פון גענעראל פראנקא זאל האבען פערנומען די שטאט קאסטעלאן דע לא פלאנא אויף צפון פון וואלענסיא.

פאריז, 1 (ספ. טעל.)

פון סעווילא מעלדעט מען, אז נאכ'ן פערנעהמען הועלווא דורך די אויפשטענדיגע איז אין דער גאנצער פראווינץ געמאכט געווארען ארעסטען.

שפאנישע אויפשטענדיגע ווילען ארויסטרייבען אלע יודען

מאדריד, 1 (ספ. טעל.)

אין די אויפרופען, וואס די שפאנישע אויפשטענדיגע פערשפרייטען ווערט געזאגט, אז ווען זיי וועלען פערנעהמען גאנץ שפאניען, וועלען זיי פון דארט ארויסטרייבען אלע יודען.

די איטאליענישע עראפלאנען פאר די שפאנישע פאשיסטען צושמעטערט געווארען אויפ'ן וועג קיין שפאניש-מאראקא

פאריז, 1 (ספ. טעל.)

אין די היגע פאליטישע קרייזען האט געמאכט א דערשיטערנדיגען איינדרוק די ידיעה וועגען דער גרויסער קאטאסטראפע, וואס האט געטראפען מיט דער איטאליענישער עסקאדרע, וואס איז געפלויגען צו הילף דעם גענ. פראנקא.

ווי האוואס גיט איבער, איז די עסקאדרע, וואס איז בעשטאנען פון 6 עראפלאנען, ארויסגעפלויגען פון סארדיניע קיין מאראקא. אויפ'ן וועג האבען זיי אנגעטראפען אויף א שטארקען שטורם־ווינד. איינער פון די עראפלאנען איז אריינגעצויגען געווארען אין אווירבעל-ווינד, פון וועלכען ער האט זיך נישט געקענט ארויסרייסען. ער איז אריינגעפאלען אויף א פעלד נעבען סאידא, וואס געפינט זיך אויף דער גרעניץ צווישען פראנצויזישען מאראקא און אלזשיר.

די קאבינע איז געווען אנגעפילט מיט אמוניציע און מיט 5 מאשין-ביקסען. די מאנשאפט איז בעשטאנען פון 5 איטאליענישע מיליטער-לייט, 3 פון זיי זענען גלייך אויפ'ן ארט געשטארבען. 2 זענען שווער פערוואונדעט געווארען. זיי געפינען זיך אונטער דער אויפזיכט פון דער פראנצויזישער מאכט אין בערקאן.

פון די איבעריגע 5 עראפלאנען זענען 2 געצוואונגען געווען אראפצולאזען זיך — איינער אין אראן, דער צווייטער — ביים טייך מולויא.

דער גורל פון די איבעריגע 3 עראפלאנען איז נישט בעקאנט. אויך זיי אבער האבען מסתמא נישט דערגרייכט דעם ציל. דער שפאנישער עראפלאן סאבענא האט בעמערקט אויפ'ן מיטעללענדישען ים, 80 קלמ. פון אראן א הידראפלאן, אין וועלכען עס האבען זיך געפונען 3 פערזאן. דאס איז געווען אן איטאליענישען הידראפלאן. זיין מאטאר איז וואהרשיינליך געווען קאליע.

קאזאבלאנקא, 1 (ספ. טעל.)

עס בעשטעטיגט זיך די ידיעה, אז 2 פון די 6 איטאליענישע עראפלאנען האבען זיך געמוזט אראפלאזען. זיי געהערען צו דעם 3-מאטארדיגען טיפ „סאוואיא מארטשעטי", טראגען נישט קיין שום צייכענס און נומערן. זיי האבען פערמאגט איינריכטונגען צו ווארפען באמבעס, אבער האבען נישט געהאט קיין אמוניציע.

פאריז, 1 (ספ. טעל.)

דער קארעספאנדענט פון „פטי פאריזיען" וואס איז געווען אין בערקאן אין מאמענט פון דער קאטאסטראפע פון די צוויי איטאליענישע הידראפלאנען מעלדעט, אז פון אונטער דעם ערשטען פון זיי האט מען ארויסגענומען פיר מאשין-ביקסען און פיל אמוניציע.

די 5 ארעסטירטע איטאליענישע לופט-פליהער זענען אויסגעהערט געווארען דורך דער פאליציי-מאכט אין בערקאן. זיי גיבען איבער, אז זיי זענען ארויסגעפלויגען פון סארדיניע, כדי איבערצופיהרען באמבארדיר-עראפלאנען און אמוניציע קיין צעאוטא און מעלילא.

איינער פון די פערוואונדעטע לופט-פליהער האט בעת זיין גסיסה עטליכע מאל איבערגעחזרט: „אלין — פראנקא".

ביי די דערהרגעטע ארעסטירטע האט מען געפינען מיליטערישע ביכלעך און פאספארטען, אויס געשטעלט אויף די נעמען פון קאפיטאן געננארי, סערזשאנט פעראצי, דושיאוואני און אמעריקא.

פאריז, 1 (ספ. טעל.)

אין די פאליטישע קרייזען שטעלט מען פעסט, אז די איטאליענישע עקספעדיציע — דאס איז נישט געווען קיין טראנספארט פון א פריוואטער פירמע. זי האט געטראגען אן אויסגעשפראכען אפיציעלען כאראקטער.

ראבאט, 1 (ספ. טעל.)

„פטי מאראקען" מעלדעט, אז די מאנשאפט פון די איטאליענישע עראפלאנען האבען געבילדעט איטאליענישע אפיצירען, איבערגעטון אין ציווילע קליידער.

פון טאנזשער מעלדעט מען, אז דארט איז נישט אנגעקומען קיין איינער פון די 3 עראפלאנען וועלכע מ'האט געזעהן אין אראן.

פאריז, 1 (ספ. טעל.)

„עקסצעלסיאר" מעלדעט, אז די קרייזען, וואס שטעהען נאהענט צום אויסערן-מיניסטעריום גיבען נישט צו קיין גרויסע בעדייטונג דעם פאקט פון צושטעלען דורך איטאליען עראפלאנען פאר די שפאנישע אויפשטענדיגע. עס איז מעגליך, אז דאס זענען געווען ציווילע עראפלאנען. ווען אפילו די עראפלאנען זענען געפיהרט געווארען דורך מיליטערישע פילאטען און האבען געפיהרט קריגס-מאטעריאל. עס קען זיין, אז דאס איז געווען א פאל פון שמוגלען געוועהר דורך פריוואטע פירמעס. איבריגענס אינטערעסירט די פראגע קודם-כל די שפאנישע רעגירונג אין מאדריד. די פראנצויזישע מאכט האט דעם חוב צו קאנפיסקירען די עראפלאנען און דעם קריגס-מאטעריאל. די פילאטען וועלען געשטעלט ווערען פאר'ן פראנצויזישען געריכט פאר איבער פיהרען אויפרייס-שטאף און איבערשרייטען די פעסער-פארשריפטען.

אראן, 1 (ספ. טעל.)

לויט מעלדונגען פון מעלילא זענען פון 21 עראפלאנען, וואס זענען ארויסגעשיקט געווארען פון איטאליען קיין שפאניש-מאראקא זענען 18 אומגעקומען אויפן ארט.

בארצעלאנא, 1 (ספ. טעל.)

דער פערבאנד פון מעטאל־ארבייטער האט שוין ארויסגעלאזט פון דער פאבריק דעם ערשטען פון די 8 פאנצער־אויטאס, וואס וועלען געהן אויפ'ן פראנט.

מאדריד, 1 (ספ. טעל.)

אין דער הויפט־שטאט איז אנגעקומען פון אסטוריען דער סאציאליסט אמאדאר פערנאנדא, בכדי צו בעקומען אינסטרוקציעס פאר די בערג־ארבייטער וואס בעלאגערן אוויעדא, וואו עס פערטיידיגט זיך, אין דער שפיץ פון די אויפשטענדיגע פולק. אראנדא די בערג־ארבייטער פערנעמען פאזיציעס, וואס בעהערשען די שטאט און האבען פולשטענדיג אפגעשניטען די אויפשטענדיגע. דער ריקצוג אבער ביז איצט האבען זיי נישט געוואלט באמבארדירען די שטאט, ווארפענדיג נאר פלוג־בלעטער, וואס פאדערן אויף צו קאפיטולאציע.

נאכ'ן בעקומען אינסטרוקציעס האט פערנאנ־דע ערקלערט פאר זשורנאליסטען: איהר וועט איינזיכען בעקומען א בולעטין וועגען אונזער נצחון. פערנאנ־דע איז נאך היינט אפגעפאהרען קיין אוויעדא.

טאג - טעגליך

קאמף ארום דער נייטראליטעט

אויף אזא מפלה האט זיך איטאליען זיכער נישט גערעכענט: די גאנצע צייט מאכט די איטאליענישע פרעסע דעם גרעסטען פארוואורף דער פראנצויזישער רעגירונג, אז זי אונטערשטיצט די לעגאלע שפאנישע רעגירונג, וואס וואלט אייגענטליך לחלוטין נישט געווען קיין חטא. די איטאליענישע פרעסע האט אפילו גערדראהט, אז אויב די פראנצויזישע רעגירונג וועט פערקויפען שפאניען געוועהר, וועט איטאליען האלטען, דאס זי האט פרייע הענד אונטערצושטיצען די אויפשטענדיגע. און אט ווייזט זיך ארויס, אז פון איטאליען קיין שפאניש-מאראקא קומט פאר א כסדר'דיגער שמוגעל פון עראפלאנען און געוועהר פאר די אויפשטענדיגע.

איטאליען וועט שוין איצט דעם דאזיגען פאקט נישט קענען אפלייקענען, ווייל עס זענען דערויף פערהאן לעבעדיגע און טויטע עדות פון דעם דאזיגען אינטערנאציאנאלען פאשיסטישען פערברעכען — דער גאנצער טראנספארט פון 6 איטאליענישע עראפלאנען, וואס איז געשיקט געווארען צום גענעראל פראנקא קיין שפאניש-מאראקא, געפינט זיך איצט אין די הענד פון דער פראנצויזישער מאכט. די מאנשאפטען פון די דאזיגע עראפלאנען האבען געמוזט מודה זיין, אז זייער ציל איז געווען שפאניש-מאראקא און עס וועט גארנישט העלפען, וואס די איטאליענישע רעגירונג וויל זיך איצט פון זיי אפשאקלען. פאר דער גאנצער עפענטליכער מיינונג פון דער וועלט איז איצט קלאר, ווער עס האלט אויף דעם בירגער-קריג אין שפאניען.

מעגליך, אז נאך דעם דאזיגען פאקט וועט ווירקליך פארקומען א קאנפערענץ פון די פערינטערעסירטע מלוכות. לויט ווי עס מעלדען די לעצטע דעפעשען — אויף וועלכער עס זאל [illegible] גומען ווערען א בעשלוס וועגען א שטרענגער נייטראליטעט אין דער שפאנישער פראגע. ווייל אויב ס'זאל געלאזט ווערען א פרייער גאנג צו די געשעהענישען, דאן איז דער אינטערנאציאנאלער קאנפליקט דער געשעענער פאקט פון די נאענטסטע טעג.

די פראנצויזישע רעגירונג בעהמט און מיטלען צו דערפירען צו אזא נייטראליטעטס-ערקלערונג מצד אלע מלוכות, וואס געפינען זיך ביים מיטעללענדישען ים, און זאל דאס געלונגען אדורכצופיהרען און זאלען די אויפשטענדיגע נישט בעקומען קיין געוועהר און אונטערשטיצונג פון אויסלאנד, דאן איז דער נצחון פון פאלקס-פראנט אין שפאניען נאר א פראגע פון געצעהלטע טעג.

ש.

אונזער ווארט

שפאניען און די יודען

אין שפאניען קומט פאר א בלוטיגער בירגער־קריג. שפאנישע פאשיסטען, אונטערשטיצט פון א גרופע גענעראלען האבען אויפגעהויבען א מרידה געגען דער לעגאלער רעגירונג — געגען א רעגירונג, וואס איז ענטשטאנען דורך פרייע נישט־געפעלשטע וואהלען, און וואס איז דער בולטסטער אויסדרוק פון פאלקס-ווילען.

אין דעם דאזיגען אויפשטאנד האט זיך ארויסגעוויזען דער גאנצער עקעלהאפטער און מיאוס'ער פרצוף פון פאשיזם בכלל. די שפאנישע פאשיסטען האבען ענטוויקעלט לגבי זייערע געגנער א גרויזאמען טערראר, וואס עס איז זיך פשוט שווער פארצושטעלען. זיי האבען זיך געווענדעט וועגען אינטערווענץ צו פרעמדע מלוכות, און ווי עס האט ערקלערט איינער פון די פיהרער פון אויפשטאנד, גענעראל פראנקא, איז ער גרייט אויסצושיסען א האלב שפאניען, אדער פראוואצירען אן אינטערנאציאנאלען קאנפליקט, נאר בכדי צו דערגרייכען זיין ציל.

אבער וואס פאראַ שייכות עס האבען דאס ביסעל יודען פון שפאניען אדער פון שפאנישען מאראקא צו דעם איצטיגען בירגער־קריג, איז זיך באמת שווער פארצושטעלען. און דאך — און דאך איז אנגעקומען א ידיעה, אז דערזעלבער גענעראל פראנקא, דער פיהרער פון אויפשטאנד אין שפאנישען מאראקא האט דארט איינגעארדענט קאנצענטראציע־לאגערען פאר יודען! און גלייכצייטיג מעלדעט דער „טאן", אז „אין שפאנישען מאראקא האט זיך אנגעהויבען אן אנטיסעמיטישע קאמפאניע. די קלאגען וועגען מאסען־דערשיסונגען פון יודען אין מעלילא בעשטעטיגען זיך נישט, אבער די גאנצע יודישע קהלה איז ארעסטירט און פערשיקט אין קאנצענטראציע-לאגער.

עס איז א פעסטגעשטעלטער פאקט, אז דער אויפשטאנד אין שפאניען ווערט אונטערשטיצט דורך איטאליען און דייטשלאנד. די דאזיגע מלוכות שיקען געלד, געוועהר און אויך אינסטרוקטארען. אבער ווען זאל אורטיילען פון די ידיעות פון שפאנישען מאראקא, דארט וואו עס קאנצענטרירט זיך די גאנצע אקציע פון שפאנישען פאשיזם, שיקט היטלער, א חוץ די אויבען־אויסגערעכענטע זאכען צו דער פערניכטונג פון שפאנישען פאלק, אויך גייסטיגע שפייז אין דער פארם פון אינסטרוקציעס פאר דער בעהאנדלונג פון די דארטיגע יודען.

ב.

נאכט-פאגאטאוויע „לינת-הצדק" לאדז, צעגעלביאנא 17
טעל. 115-11

הייגט, זונטאג, דעם 2-טען שערפיען ד. י., 4 א זייגער נאכמ. קומט פאר אין

פארק „העלענאוו" א גרויסע גארטען-פערוויילונג
לטובת די נאכט-פאגאטאוויע „לינת-הצדק"

לאלא פאלמאן
אין איהר נייעסטען רייכען רעפערטואר

אקאמפאניאמענט - מ. שיפקעוויטש. כאראקטעריסטישע טענץ - ב. ליבאוויטש. א גרויסע פאנטען-לאטעריע. אילומינירטער גארטען. פערשידענע איבערראשונגען. רייכער בופעט. ארקעסטער

אונטער דער לייטונג פון דיר. סעווערין פיעטרושקא. בילעטען צו בעקומען הייגט אין קאסע פון „העלענאוו". פרייזען פון די בילעטען 1 זל. פאר יוגענד און מיטגלידער 54 גר.

בעמערקונג: אין פאל פון א נישט גינסטיג וועטער וועט די פערוויילונג פארקומען דעם 9-טען שערפיען.

די לעצטע מאדעלען זומער-שיד
ווי אויך א גרויסער אויסוואהל פון

פלעטשאנקעס
בעקומט מען נאר ביי

A. Ogórek
Łódź, Zawadzka 11
— tel. 202-86 —

בעמ.: א ספעציעלער אויסוואהל פון מענער-פלעטשאנקעס!

אונזער פערוואלטונגס-מיטגליד
ח' יחיאל רובינשטיין
צוליב'ן טויט פון זיין

מוטער נ"ע
דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל
די פערוואלטונג
פון יודישען טורן- און ספארט-פעראיין
„בר-כוכבא"

געדענקט, שטשענשליווי
ביי
א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע בילליצער און
טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך
פערשידענע רעשטען
מיט 30% בילליגער
קומט און איבערציינט אייך!

R.Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראנט II שטאק.

ש. ל. אפפעל און פרוי
אונזער חשוב'ן פריינד
צו דער חתונה פון זייער ליבע טאכטער
פרל. טאלא מיט ה' סעווערין רייכמאן
ווינשט א הארציגען מזל-טוב און צו דערלעבען פון זיי פיל נחת
דאס טעכנישע פערסאנאל
פון „נייעם פאלקסבלאט"

דערמיט האב איך דעם כבוד מיטצוטיילען דער ג' קונדשאפט, אז די שוין גוט-בעקאנטע

„MLECZARNIA WOLFA"
איז געווארען איבערטראגען אויף

זאוואדזקא 4
טעל. 209-49

און איך גיב ווייטער ארויס פריהשטיקען, יארסקע מיטאגן אויך קאלאציעס
און איך פערהאף, אז מיינע קונדען וועלען מיך ווייטער בעזוכען.
מיט אכטונג
ראובן וואלף.

בעקאנטמאכונג.
זונטאג, דעם 16 אויגוסט ד. י. 3 א זייגער מיטאג קומט פאר אין איינענעם הויז אין לאקאל פאלודניאווא 19

די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג
פון די מיטגלידער און מיט-גלידערינס פון פעראיין „לינת-החולים"

צום ערשטען טערמין און 5 א זייגער נאכמיטאג צום צווייטען טערמין און וועט גילטיג זיין ביי יעדער צאהל מיטגלידער.

טאג-ארדנונג:

1) ערעפנונג פון דער פערזאמלונג דורך דעם פרעזעס אדער וויצע-פרעזעס;
2) בעעהרען דעם אנדענק פון די פערשטארבענע מיטגלידער;
3) וואהל פון א פארזיצענדען;
4) פארלעזען דעם בעריכט פון דער רעוויזיאנס-קאמיסיע;
5) בעריכט פון די יאהרען 1934/1935;
6) בודזשעט פון די יאהרען 1936/1937;
7) אנטרעגע פון דער פערוואלטונג;
8) אנטרעגע פון די מיטגלידער פון פעראיין;
9) וואהל פון 1 פרעזעס, 2 וויצע-פרעזעסן, 1 סעקרעטאר, 1 קאסירער, 18 פערוואלטונגס-מיטגלידער, 6 קאנדידאטען פון דער פערוואלטונג, 5 אין דער רעוויזיאנס-קאמיסיע און 2 קאנדידאטען.

די פערוואלטונג.

אכטונג, פארבען-הענדלער!
עס ווערט בעקאנט געמאכט, אז דאס בעוואוסטע
פארבען-געשעפט א. פ.
„ל. ה. בערגער"
לאדז, דרעוונאווסקא 5, טעל. 133-39
איז ווירער געעפענט און עמפפעהלט זיך די געעהרטע לאדזער און פראווינצער קונדשאפט.

אכטונג אכטונג
100-טער מענשען
האבן זיך שוין איבערציינט, אז די בעסטע
היגיענישע טאפעשאנען, מאזעטקעס און מאטראצען
ווי אויך פערשידענע טאפעציר-ארבייט
זענען נאר צו בעקומען אין דער 1-טער לאדזער ווערקשטאט פון אויסגעבעסערטע היגיענישע טאפעטשאנען און מאטראצען
א. פ. „ZURMA"
אינה. פ. מרוז
Łódź, Cegielniana 58
סאלידע און פינקטליכע אויספיהרונג

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוואכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8-11 און פון 4-8 אוונט
זונטאג פון 10-2 מיטאג.
פאר פרויען - א ספעציעלער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr. med.
S. Druebin
Przyjmuje porody i operacje ginekologiczne w swej prywatnej klinice „SANTE"
ul. 6-go Sierpnia 17, tel. 153-10.

DR. MED.
G. GERSZTAJN
ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 11-2 און פון 5-830 אוו.
אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזן

Dr.
Wajnberg
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר לונגען, האַרץ און סקלעראָז קראנקהייטען
145 פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פריה, 2-5 8-9 אוו.

ДR.
J.Neuman
CHIRURG
צוריקגעקעהרט
Zachodnia 57.

Lekarz Dentysta
Jakób Botwinik
נעמט אן טעגליך פון 10 ביז 3 נאכמ. אין דער לעטשניצע „פאמאץ" רוג זגערזשער און לימאנאווסקיעגא 1, טעל. 101-29 און פון 4-10 אווענד אויף נארוטאוויטשא 13. —::— צוגענגליכע פרייזען פאר ארבייטסלאזע — הנחה.

Dr. med.
M.GLAZER
ספעציאליסט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ZACHODNIA 64, tel. 185-49
נעהמט אן פון 12-2 מיטאג און פון 7 ביז 8.30 אווענד.
זונטאג און חגאות פון 10-12 בייטאג.

DR.
S. Kantor
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען (מענער-שוואכע)
90 פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45
נעמט אן פון 8-2 נאכמ. און פון 6-9 אוו.

Dr. med.
M. JAKOBSON
כירורג
בויינער-כירורג-ספעציאליסט
D-ra Sterlinga 22
Nowa-Targowa) tel. 174-42.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעלעפאן 246-09
נעמט אן פון 8-9 פריה און פון 4-8 אוו.

רעטשניצע
פאר וועגערישע-קראנקע מענער - שוואכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
45 פיעטריקאווער 45
מעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענד.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוידאקטאר פון 11-1 און פון 5-7 אוועגר.
א בעראטונג 3 זל.

Dr. I. Piechowicz
ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
שרודמיעסקא 18, טעל. 107-79.
נעמט אן פון 8-10 פרי און פון 3-7 אוו

PrywatnePogotowie
„SZYBKA POMOC LEKARSKA"
tel. 15-111
BAŁUCKI RYNEK
(Zgierska 56)
Czynne przez całą dobę bez przerwy.

DR. MED.
L Pikielny
אוראלאג-כירורג
ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און אורין-קראנקהייטען
NAWROT 8, tel. 219-90
נעהמט אן פון 4-7 נאכמיטאג
צוריקגעקעהרט.

Dr. J.LUBICZ
כירורג און ארטאפעד
צוריקגעקעהרט.
9 פאלודניאווא 9
ארדינירט אויך אין וווישניאווא-גורא ווילא אגינסקי.

אוירען, נאז און האלז
און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z·Rakowski
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועקס אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9-2 און פון 4-8 אווענט.
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען-גאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און עלעקטרא-טעראפיע

עלטסטער פעלדשער
ש. דערעש
לומאמירסקא 4, טעל. 184-78
נעמט אן פון 8-10 פרי, פון 1.30-4 נ"מ און פון 6-7 אווענד.

Starszy Felczer
B. JOSKOWICZ
פולבאצגא 4, טעל. 141-86
נעמט אן טעגליך פון 8-11 און 4-6 נ"מ
טעגליך פאקען-שטעלען מיט פרישע קראוויאנקע.

Lek.-Dentysta
Jakób Karmazyn
פאלודניאווא 2, טעל. 114-36
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 9-1 און פון 4-7 נאכמ.

Dr. B.Hurwicz
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
נעמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוו.
זונטאג און יום-טוב - פון 8-1 בייטאג.

ארץ־ישראל־רעגירונג וועט זיין געצוואונגען צו ערקלערען קריגס־צושטאנד

אראבישער איבער־ראט וועט היינט ענטשיידען וועגען שטרייק

ירושלים 1 (יט"א טעל.)

עס איז גאנץ וואהרשיינליך, אז די ארץ־ישראל רעגירונג וועט איצט זיין געצוואונגען צו ערקלערען קריגס־צושטאנד צוליב יורידישע טעמים ווי עס ווייזט זיך ארויס בעשווערט די געריכטס־מאכט די טעטיגקייט פון דער אדמיניסטראציע ביים בעקעמפען דעם טעראר. אזוי למשל האט דאס העכסטע געריכט אפגעשאפט די קאלעקטיווע שטראף פון 1000 פונט וואס איז ארויפגעלעגט געווארן אויף דער שטאט עזה. עס איז אויך פאר־האן א מורא, אז דאס געריכט וועט אנולירען אויך אנדערע קאלעקטיווע שטראפען, כדי זיך צו בעפרייען פון דער אויפזיכט פון געריכט ווערט דעריבער אקטועל די פראגע פון ערקלערען קריגס צושטאנד.

דער בעשלוס וועגען אראבישען שטרייק אפגעלעגט אויף מארגען

ירושלים, 1 (יט"א טעלעגראפיש)

דער אראבישער איבערראט האט היינט נישט אנגענומען קיין בעשלוס וועגען שטרייק. די פראגע איז אפגעלעגט געווארן ביז מארגען

קריג־צושטאנד אויף ביידע זייטען פון די נאפט־רעהרען

ירושלים, 1 (יט"א טעלעגראפיש)

אראבישע טעראריסטען האבען היינט ווייטער בעשעדיגט די רעהרען פון דער פעטראלעאום־געזעלשאפט נישט ווייט פון ירדן. צוליב דעם איז ערקלערט געווארן קריגס־צושטאנד לענגאויס די רעהרען, 200 מעטער פון ביידע זייטען פון די רעהרען.

אונטערגעצינדען די נאפט־רעהרען אין עבר־הירדן

ירושלים 1 (יט"א טעל.)

די נאפט־רעהרען פון דער פעטראלעאום געזעלשאפט זענען היינט אין עבר־הירדן אונטערגע־צינדען אויף דריי ערטער. דאס אויסבויען די רעה־רען, וואס ציהען זיך 1150 ענגלישע מייל, האט אפגעקאסט 10 מיליאן פונט.

אראבער פאדערען אפצושאפען דעם קאנצענטראציע־לאגער אין סאראפאנד

ירושלים, 1, (יט"א טעל.)

ערמוטיגט פון דעם בעשלוס פון העכסטען געריכט, וואס האט מבטל געמאכט די קאלעקטיווע שטראף אויף עזה, האבען אראבישע אדוואקאטען אריינגעטראגען א אנקלאגע אין העכסטען געריכט. אין וועלכען זיי פאדערן אפצושאפען דעם קאנצענ־טראציע־לאגער אין סאראפאנד. די אנקלאגע איז אפגעווארפען געווארען צוליב פארמעלע טעמים.

שווער פערוואונדעט א יוד אין חיפה

דער מערדער אנטלאפען

ירושלים, 1 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף דער גאס אין חיפה איז שווער פער־וואונדעט געווארען דער 21 יעהריגער ספרדישער יוד יוסף כאלעב. אין א האפנונגסלאזען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל. דער מערדער איז ענטלאפען.

צופעליג פערוואונדעט צוויי יודישע הילפס־פאליציאנטען

ירושלים 1 (יט"א טעל.)

היינט איז בעשאסען געווארען די קאלאניע סעדזשערא. קיינער האט נישט געליטען, עס איז אונטערגעצינדען געווארען דער וואלד כפר הקורח (?)

אין בית־וגן, זענען צוויי יודישע געהילפס־פאליציאנטען צופעליג פערוואונדעט געווארען פון א ביקס פון א ענגלישען פאליציאנט וואס האט אויסגעשאסען.

בעשאסען כפר ילדים

ירושלים, 1, (יט"א טעל.)

היינט איז בעשאסען געווארען כפר ילדים קיינער האט נישט געליטען.

היינט איז בעשאסען געווארען צפת, קיינער האט נישט געליטען, נעבען בית־וגן איז געווארפען געווארען א באמבע.

אפיציעלער קאמוניקאט

ירושלים, 1. (יט"א טעל.)

דער אפיציעלער קאמוניקאט לייקענט אפ דעם קלאנג, אז אין טבריה האט מען צוגענומען דאס געוועהר ביי די יודישע פאליציאנטען.

בעפרייט יוסף אורפאלי

ירושלים, 1. (יט"א טעל.)

היינט איז בעפרייט געווארען פון תפיסה יוסף אורפאלי וועלכער איז פערמשפט געווארען אף די געשעהענישען 1929.

גרויסע שטראפען פאר יודישע וועכטער

ירושלים, 1 (יט"א טעלעגראפיש)

צוויי יודישע וועכטער וואס זענען מיט א וואך צוריק ארעסטירט געווארען זענען פארמשפט געווארען איינער אויף 6 יאהר תפיסה פאר האבען געוועהר, דער צווייטער אויף 7 יאהר תפיסה פאר האבען א באמבע.

קלאנגען, אז דער אראבישער שטרייק זאל איבערגעריסען ווערן?

ירושלים, 1. (יט"א טעל.)

פרייטאג האבען זיך פערשפרייט קלאנגען, אז דער אראבישער שטרייק זאל שבת איבערגעריסען ווערען. ווי עס דערוואוסט זיך אבער „יטא" איז דער קלאנג אונוואהרשיינליך.

אראבישע דעלעגאציע צופרידען

לאנדאן, 1. (יט"א טעל.)

ווי יט"א דערוויסט זיך, איז די אראבישע דעלעגאציע אין לאנדאן צופרידען פון צוזאמענשטעל פון דער קעניגליכער קאמיסיע.

„נ.צ.א." פאדערט פרא־יודישע מיטגלידער אין דער קעניגליכער קאמיסיע

לאנדאן, 1. (יט"א טעל.)

די נ. צ. א. האט פערעפענטליכט א ערקלע־רונג, אז דער צוזאמענשטעל פון דער קעניגליכער קאמיסיע איז א איינזייטיגע, ווייל דאס רוב מיט־גלידער איז א פרא מוסולמאנישע. זיי האבען זיי־ערע מוסולמאנישע איבערצייגונגען בעקומען בע־זייער דינסט אין אינדיען.

די נ. צ. א. פאדערט, אז עס זאל צו דער קעניגליכער קאמיסיע צוגעצויגען ווערען א פער־זענליכקייט, וואס איז גוט בעהאוונט אין יודישע פראגען און עס זאל אויך בעשטימט ווערען מיט־גלידער, וואס קענען די לאגע פון די יודישע מא־סען בעזונדערס אין מזרח־אייראפא.

העברעאישע פרעסע וועגען ארמסבי גאר'ס ערקלערונג

ירושלים, 1. (יט"א טעל.)

די העברעאישע פרעסע איז צופרידען מיט דער ערקלערונג פון ארמסבי גאר וועגען דער קע־ניגליכער קאמיסיע, דאגעגען איז זי נישט צופרידען מיט דער ערקלערונג וועגען דער עליה און איז אין דער פראגע זעהר צוריקגעהאלטען, די אראבישע פרעסע איז נישט צופרידען מיט ארמסבי גאר און העצט ווייטער צום שטרייק און טעראר.

אויפגעריסען היילען אין די בערג צווישען ירושלים און תל־אביב

ירושלים 1 (יט"א טעלעגראפיש)

מיליטערישע אפטיילונגען האבען היינט אויס־געריסען היילען ביי די בערג צווישען ירושלים און תל־אביב. וואו עס האבען זיך בעהאלטען אראבישע טעראריסטען.

OSZCZĘDZASZ
KUPUJĄC OBUWIE
podczas
POSEZONOWEJ SPRZEDAŻY
PO REWELACYJNIE
NISKICH CENACH
Be-Ka
ŁÓDŹ, PIOTRKOWSKA 59

ראטהאלץ אויסגעשלאסען גע־ווארען פון דרוקער־פעראיין

ווארשא, 1 (טעלעפאניש).

דער יודישער דרוקער־פעראיין האט אויס־געשלאסען שפעטעל ראטהאלץ, צוליב דעם, וואס ער איז געפאהרען אויף דער היטלעריסטישער אלימפיאדע.

געשטארבען דער יודישער פרעסע רעפערענט פון ווארשאווער רעגירונגס קאמיסאריאט

ווארשא, 1. (טעל.) אין סקאלימאוו היינטער ווארשא איז געשטארבען אין עלטער פון 56 יאהר דער יודישער פרעסע רעפערענט אין רעגירונגס קא־מיסאריאט אברהם דניאל שטיינבאק, ער איז גע־ווען לאנגיעהריגער מיטארבייטער פון דעם רעגי־רונגס־קאמיסאריאט און האט געהאט א זילבערנעם פערדינסט קרייץ.

די לויה קומט פאר מאנטאג 4 א זייגער נאכמיטאג.

בעלגיען וויל בלייבען נייטראל

בריסעל, 1 (ספ. טעל.)

דער מיניסטארען־ראט האט זיך פערנומען מיט דער פראגע פון צושטעלען געוועהר פאר שפאניען. עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די בעשטעלונגען זענען געמאכט געווארען דורך די שפאנישע רעגירונגס־פאקטארען, צווישען די מיטגלידער פון דער רעגירונג הערשט די מיינונג אז מען דארף אין דער פראגע זיך פערהאלטען פולשטענדיג פריי.

הויכע געסט ביי היטלערען

בערלין, 1. (ספ.) דער איטאליענישער קרוינפרינץ הומבערט האט היינט בעזוכט דעם קאנצלער היטלער, דאן האט דער קאנצלער אויפ־גענומען דעם גריכישען פירשט פאוועל און דעם שוועדישען טראהן פאלגער גוסטאוו אדאלף, וועלכער בעטייליגט זיך אקטיוו אין די אלימפישע־שפילען.

צוטרוי־וואטום פאר דער פראנצויזישער רעגירונג

פאריז, 1 (ספ. טעל.) אין רעזולטאט אי־בער דער אויסלענדישער פאליטיק האבען די חע־פוטאטען פון דער רעגירונגס־קאאליציע אריינגע־טראגען א פארשלאג וועגען צוטרוי פאר דער רע־גירונג. דער פארשלאג איז אנגענומען געווארען מיט 379 שטימען געגען 200: די רעזאלוציע שטעלט פעסט, אז דער פארלאמענט אפראבירט די רעגירונגס־דעקלאראציע און האפט, אז זי פערטיי־דיגט דעם וועלט־שלום און די זיכערקייט פון פראנ־רייך: דער פארלאמענט האט אפגעווארפען אלע אויסבעסערונגען און געהט איבער צו דער טאג־ארדנונג.

א געשפרעך מיט סענאטאר רוג

נאך זיין קאנפערענץ ביים פרעמיער סקלאדקאווסקי

ווארשא, 1 (ספ. טעל.)

אין שייכות מיט דער קאנפערענץ, וואס סענא־טאר רוג האט געהאט מי'ן פרעמיער סקלאדקאווסקי האט א מיטארבייט פון „אי. ק. צ." געהאט א גע־שפרעך מיט'ן סענאטאר רוג.

אויף דער פראגע, צי ס'איז אמת, אז ער וועט אריינטרעטען אין דער רעגירונג, האט סענאטאר רוג געענטפערט, אז דאס איז א פשוטע פלאטקע.

וועגען דער פאדערונג פון דער פויערים־פארטיי צו אמנעסטירען וויטאס'ן, האט סענאטאר רוג ער־קלערט:

איך מוז מודה זיין, אז אין דער פראגע געשעהן מערקווירדיגע זאכען, וועלכע איך פערשטעה נישט. פון איין זייט ווערען צוזאמענגערופען פערזאמלונ־גען וועגען אמנעסטיע אין נאמען פון פעראייניגען די גאנצע געזעלשאפט צוליב דער ערנסטער אינטער־נאציאנאלער לאגע און גלייכצייטיג פערשפרייט אויפרופען מיט וויטאס'עס אונטערשריפט, וואס פאר־דערן אויף צו אונרוהען, פול מיט תהאוונגען פון נקמה א. אז. וו. איך גלויב נישט, אז דאס ארויס־געבען און פערשפרייטען אזעלכע אויפרופען זא־לען פארקומען מיט'ן וויסען פון וויטאס'ן אדער ווע־מען עס איז פון די פעראנטווארטליכע פיהרער פון דער פויערים־פארטיי.

וועגען נאוואשעליץ האט סענ. רוג ערקלערט, אז דער פויערים־צוזאמענפאהר איז פארגעקומען מיט דער בעטייליגונג פון דער רעגירונג. ווען אין 1930 ביים ארגאניזירען חעם קאנגרעס פון צענטרא־לעוו וואלט זיך אויך בעטייליגט די רעגירונג, וואלט קיין קראקא געקומען מינחעסטענס א האלבער מיל־יאן פויערים. דער צוזאמענפאהר אין נאוואשעליץ האט געזאלט זיין א פאטריאטישע פייערליכקייט צום אנדענקען פון דעם וואייט פירזא. א טייל פון די ארגאניזאטארען האט אבער עפעס אנדערש אגגע־קינדיגט און עפעס אנדערש צוגעגרייט, אזא צוויי־זייטיגע ארבייט קען נישט האבען קיין ערפאלג.

וועגען דער נעפלאנטער אגראר־רעפארם האט סענאטאר רוג געזאגט:

די פויערים־פארטיי האט אין איהר פראגראם דאס צונעהמען די ערד ביי די גרויסע גוט־בעזיצער אהן ענטשעדיגונג און מיר איז גארנישט בעוואוסט, אז די איצטיגע רעגירונג זאל אויספיהרען דעם דאז זיגען פונקט פון פראגראם פון דער פויערים־פארטיי.

צום סוף האט נאך סענאטאר רוג ערקלערט, אז אויב און סיים וואלט אריינגעפלאסען א פראיעקט פון ענדערען די וואהל־ארדינאציע וואלט ער גע־שטימט פארן דאזיגען פראיעקט.

Dr. med.
HALTRECHT
ספעציעל־ארצט פאר הויט,־געשלעכטס קראנקהייטען און מענער־שוואכע
האט זיך איבערגעצויגען און בעמט אן
פיעטריקאווער 161 טעל. 245-21
פון 11 פריה ביז 3 בייטאג און פון 7 ביז 9 אווענד
זונטאג פון 8—1 בייטאג.
פאר פרויען א בעזונדער ווארטע־זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצא־פרייזע

א מאן, וואס איז מיט צוויי יאהר צוריק געווארען א פרוי

האט איצט געבוירען א יונגער

ווארשא, 1 (טעלעפאניש)

אין די ווארשעווער דאקטוירים־קרייזען טוי־מעלט זיך איצט מיט אן'אויסערגעוועהנליכען פאל. און נעמליך אין א ווארשעווער קימפעטארען־קליניק אויף יאסנא 8 האט מען געבראכט א פרוי פון לאמזשע א געוויסע נעכע ט. זי האט געבוירען א יונגעל, אבער דא האט זיך ארויסגעוויזען פאל־גענדע געשיכטע. מיט 2 יאהר צוריק איז נעכע ט. נאך געווען א מאנספערשוין, וואס האט געהייסען נחמן. אזוי ווי ער האט ארויסגעוויזען סמנים פון א הערמאפראדיט האט מען איהם דאן אפערירט בעזייטיגט געוויסע קערפער־טיילען און ער איז געווארען א פרוי. שפעטער האט זי חתונה געהאט און איצט האט זי געבוירען א יונגעל. די מוטער און דאס קינד זענען געזונד.

די אפעראציע האט מיט 2 יאהר צוריק אדורכגעפיהרט ד"ר טאלאוויעטשיק.

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספעציעל־ארצט פאר מענער - שוועכע, ווענערישע און הויט־קראנקהייטען
טראוגוטא 9. טעל. 262-98
נעמט אן פון 8—1 און פון 5—9 אווענד
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

נייטראליטעט־ערקלערונג פון אלע מלוכות

פאדערט די פראנצויזישע רעגירונג אין שפאנישען בירגער־קריג

פאריז, 1 (ספ. טעל.)

„האוואס מעלדעט" עס איז פערעפענטליכט געווארען א האלב אפיציעלער קאמוניקאט אין וועלכען די פראנצויזישע רעגירונג ערקלערט, אז זי שטרעבט צו צו איילען די אונטערהאנדלונגען וועגען אויפהאלטען א פולשטענדיגע נייטראליטעט און אנווענדען דעם פרינציפ פון נישט מישען זיך אין די אינערליכע ענינים פון שפאניען מיטן ציל צו מאכען ווי אמשנעלסטען א סוף צו דער עקזיסטירענדער שפאנונג. די פראנצויזישע רעגירונג ערקלערט, אז צוליב דעם, וואס עס איז פעסטגעשטעלט געווארען דער פאקט פון ליפערן געווער די אויפשטענדיגע אין שפאניען, קען זי זיך נישט פיהלען מעהר געבונדען דורך דער דעקלאראציע וועגען נייטראליטעט. וואס ווערט אנגעווענדעט נאר דורך איין צד. אויב עס וועט, ווי מען קען האפען דערגרייכט ווערען אין דער נאהנסטער צייט א פארמעלע גאראנטיע קודם־כל מצד די מלוכות ארום דער מיטלענדישען ים, וועט אהן שום ספק קומען צו א ענטשפאנונג. וואס וועט בעזייטיגען די סכנה, אז די שפאנישע געשעהענישען זאלען האבען א איינפלוס אויף דער לאגע אין אייראפא.

פראנצויזישע רעגירונג מאכט שוועריקייטן פאר פריוואטע פליגער

פאריז, 1. (ספ)

אויף דער זיצונג פון מיניסטארען־ראט האט דער אינערן־מיניסטער פארגעלייענט א צירקולאר וואס ער האט בדעה טוגאנדערצושיקען די פרע פעקטען. אין צירקולאר ווערט געזאגט, אז וועלענדיג אפהיטען די נייטראליטעט האט די רעגירונג בעשלאסען, אז די פריוואטע פליגער, וואס ווילען געהען קיין שפאניען מוזען האבען פארמעלע אויסגעשטעלטע פעסער. א חוץ דעם האבען די פריוואטע פליגער נים קיין רעכט צו האבען געוועהר אויפ'ן פראנצויזישע טעריטאריום.

ענגליש־איטאליענישע אונטערהאנדלונגען

פאריז. 1 (ספ. טעל.)

דער דיפלאמאטישער קארעספאנדענט פון „מארנינג פאסט" מעלדעט, אז מען דארף ערווארטען דאס עס וועלען אנגעקניפט ווערען אונטערהאנדלונגען אין דער פראגע וועגען שליסען א ים־אפמאך צווישען ענגלאנד און איטאליען, לויט דעם מוסטער פון דעם ענגליש־סאוויעטישען אפמאך. דער קארעספאנדענט דערמאהנט, אז איטאליען האט זיך בעטייליגט אין די לאנדאנער בעראטונגען פון דער ים־קאנפערענץ. דאן האט איטאליען צוליב די סאנקציעס נישט געוואלט צוטרעטען צום אפמאך:

א נייער בירגער־קריג אין כינע

לאנדאן, 1. (ספ. טעל.)

ווי עס מעלדעט די כינעזישע פרעסע פון שאנכיי, איז הינטער סונגשואן, פון דער פראווינץ קוואנטונג 25 קילאמעטער פון דער גרעניץ פון דער פראווינץ קוואנסי געקומען צום ערשטען צוזאמענשטויס צווישען דער קוואנטונער ארמעע און אפטיילונג פון דער ארמעע קוואנסי.

די מאכט אין דער פראווינץ קוואנסי האט א מיליטערישע גרופע, וועלכע האט זיך אבער נאך נישט ערקלערט אלס די רעגירונג פון דער פראווינץ.

ענגלישע רעגירונג אנערקענט „איצט" נישט די אנעקסיע פון אביסיניען

לאנדאן, 1 (ספ. טעל.)

פארן שליסען די פארלאמענט־סעסיע אויף די זומער־פעריען איז היינט נאכמיטאג פארגעקומען א קורצע דעבאטע וועגען דער אויסלענדישער פאליטיק, וואס האט אבער נישט געהאט קיין נחיצות בעדייטונג צוליב דעם, וואס סיי דער פרעמיער, סיי דער אויסערן־מיניסטער זענען נישט געווען אנוועזענד. דאגעגען האט די דעבאטען ארויסגעוויזען די טיפע בעאונרוהיגונג פון פארלאמענט צוליב דער אינטערנאציאנאלער לאגע. אין נאמען פון דער רעגירונג האט געענטפערט דער וויצע אויסערן־מיניסטער קראנבארן, וועלכער האט אין דער אביסינישער פראגע ערקלערט, אז די ענגלישע רעגירונג האט איצט נישט בדעה צו אנערקענען די אנעקסיע פון דער גאנצער מלוכה דורך איטאליען. פון דעם בעגריף דאס ווארט „איצט" דארף מען אננעהמען, אז אין דער נאהענטסטער צוקונפט וועט די אנעקסיע אנערקענט ווערען.

פראנצויזישע רעגירונג נישט געוואלט ליפערן געוועהר פאר דער שפאנישער רעגירונג

בכדי נישט צו געבען קיין פרעטעקסט דיזם אנדערען צד

פאריז, 1 (ספ. טעל.)

אויף דער היינטיגער נאכט־זיצונג פון פארלאמענט, האט דער אויסערן־מיניסטער דעלבאס געהאלטען א עקספאזע וועגען דער אינטערנאציאנאלער לאגע. ער האט באלד אין אנהויב אנגעוויזען, אז דער לאנדאנער אפמאך האט געבילדעט א מאמענט פון צוטרוי פון גאנץ אייראפע.

מיניסטער דעלבאס האט בעטאנט, אז דער הויפט ציל פון דער פראנצויזישער פאליטיק איז נישט צו צולאזען צו דער איינטיילונג פון אייראפא און צוויי פיינדליכע לאגערן. אזא איינטיילונג וואלט געווען א ארויספאדערונג פון דעם גאנצען מענשען פער שטאנד און די גרעסטע סכנה פארן שלום.

די קאנפערענץ פון די לאקארנא־מלוכות מוז זאמנפעלטיג צוגעגרייט ווערען אויפ'ן דיפלאמאטישען וועג. איהר ציל איז צו שליסען א נייעם אפמאך און ערשט דאן וועט מען קענען צוטרעטען צו אלגעמיין אייראפעאישע אפמאכען. די קאנפערענץ פון 5 וועט נישט זיין קיין שום דירעקטאריום. די קליינע מלוכות מוזען צוגלייך מיט די גרויסע האבען שטים־רעכט.

אין שפאניען — האט מיניסטער דעלבאס ערקלערט — האבען מיר א בעפריינדעטע מלוכה, די פרייהערשאפט פון בײדע לענדער איז פאר אונז א וויכטיגער אטום. די לעצטע געשעהענישען אין שפאניען זענען געווארען די סיבה פון צעהאלריכע אטאקעס קעגען דער רעגירונג. מען האט בעשולדיגט די פראנצויזישע רעגירונג, אז זי שטעלט צו געוועהר דער שפאנישער רעגירונג. מיר האבען דאס געקאנט טון, ווייל עס האנדעלט זיך דאך וועגען א לעגאלע רעגירונג, אבער דאך האט די פראנצויזישע רעגירונג צוריקגעהאלטען פון ליפערונגען פאר דער מאדרידער רעגירונג צוליב דאקטרינערע און אלגעמיין מענשליכע רוקזיכטען, בכדי נישט צו שאפען א פרעטעקסט פארן אנדערען צד. וועלכער וואלט עווענטועל געוואלט אונטערשטיצען די אויפשטענדיגע.

שטרייק פון די הענטשקע־מאכער

(א) אין משך פון נעכטיגען טאג איז אין דעם שטרייק אין דער הענדשקע־בראנזשע, אין לאדז און אין דער אומגעגענד, נישט פארגעקומען קיין שום ענדערונג, און אלע, אהן אויסנאהם, אר בייטער און כאלופניקעס האבען נישט געארבייט.

עס שטרייקען איבער 3,500 מאן.

דער פערלויף פונ'ם שטרייק איז א רוהיגער. נעכטען האבען די פראפעסיאנעלע פעראיינען, וואס פיהרען אן מיט'ן שטרייק, אויסגעארבייט די פאסטולאטען און דעם טעקסט פונ'ם קאלעק־טיווען אפמאך.

די בעדינגונגען פון די ארבייטער זענען בע זונדער מיטגעטיילט געווארען דעם ארבייטס־אינ־ספעקטאר, וועלכער וועט די וואך צונויפרופען א קאנפערענץ פון ביידע צדדים.

גינסטיגע אויסזיכטען אויפ'ן מארק פון וואלענע סחורות

עס ווערען שוין געמאכט די פארברייטונגען צום ווינטער־סעזאן

(אג) די וואל־אינדוסטריע אין לאדז האט שוין אנגעהויבען די צוגרייטונגען צום נאהענטסטען ווינ־טער־סעזאן. לויט דער מיינונג פון די פראדוצענטען און הורטאווניקעס פון דער בראנזשע, זענען די האנאסקאפען בכלל גינסטיג און דאס צוליב דעם, וואס אין דער בראנזשע איז נישט פאראהאן קיין איבער־פראדוקציע. געוועהנליך פלעגען נישט נאר די גרויסע, נאר קודם די קליינע און מיטעלע אונטערנעמונגען פראדוצירען אויף פלינד נישט רעכענענדיג זיך מיט'ן פאקטישען געברויך. איצט צוליב די שווע־ריגקייטען צו בעקומען רויה־שטאפען, ווי אויך האלב פאבריקאטען, איז א גאנצע רייהע אונטערנעמונגען נישט אומשטאנד צוצוטרעטען צו דער פראדוקציע צוליב וואס דער יאנבאט האט זיך שטארק פער קלענערט.

די פרייזען אויף וואל־סחורות זענען בכלל גע־שטיגען פון 5 ביז 10 פראצענט. אויך זענען די קויפער־בעדינגונגען לעצטענס פערשארפט געווארען. אויב ביז איצט זענען גענומען געווארען וועקסלען, פאדערן איצט די פאבריקאנטען מינדעסטענס 50 פראצענט מזומן און דעם רעשט אין וועקסלען נישט לענגער ווי דריי חדשים. אהן שום ספק וועט דער דאזיגער פאקט גורם זיין, א סאנאציע פון די בע־דינגונגען אויפ'ן האנדעלס מארק.

די צאהל־פעהיגקייט פון די סוחרים איז אין משך פון לעצטען סעזאן בכלל געווען א צופרידענ־שטעלענדע. דאס ערקלערט זיך דערמיט, וואס די סוחרים האבען מורא געהאט צו פערלירען דעם קרע־דיט צום קומענדיגען ווינטער־סעזאן און האבען דער ריבער אפגעהיטען זייערע פערפליכטונגען.

פערשטאפונג און זיינע פאלגען

ווי דאס שלאגען פון בלוט און קאפ ארײן, מיגרענע א. ז. וו. פערשוויגדען שיעל נאכ'ן בענוצען די געקוקסטע

פיגולעם האווענא

(CAUVIN'A)

די ראציאנעלע פיגולעס ווענען דורכרייניגענדע און פער־לייכטערען די ארגאן־פונקציאנירונגען.

פרייז פון א שאכטעלע, וואס ענטהאלט 30 פיגולעס קאסט 50 2 זל.

מיר בעטען צו דענקען די פאקסימיל אויף אריגינעלע פאקונג מיט דער אונטערשריפט „CAUVIN—PARIS"

צו בעקומען אין אלע אפטייקען.

אקופאציע־שטרייקען

(א) זיבען 7 וואכען האט געדויערט אנ'אקו־פאציע־שטרייק אין דער זיידען־וועבעריי פון דער פירמע „ברידער פיוולאוויטש", וואו 150 ארבײ־טער האבען פערנומען די מויערען פון דער פאבריק.

נעכטען איז פארגעקומען א קאנפערענץ ביים ארבייטס־אינספעקטאר, וועלכע האט אין רעזולטאט גבראכט צו דער ליקווידאציע פונ'ם שטרייק, און מארגען, מאנטאג טרעטען שוין די ארבייטער צוריק צו צו דער ארבייט.

* * *

(א) אין דער פאבריק פון דער פירמע גאסטפריינד (לעגיאנען־גאס 13) איז אויסגעבראכען אנ'אקופאציע־שטרייק מחמת'ן פערהאלטען דאס אויסצאהלען פון די לוינען. עס זענען דא אפילו אזעלכע ארבייטער, וועלכע עס קומט צו 700 זל.

די נעכטיגע קאנפערענץ ביים ארבייטס־אינספעקטאר האט נישט געבראכט צו קיין רעזול־טאט. גאסטפריינד האט דערקלערט, אז ער וויל פערקויפען די מאשינען און רעגולירען די אר בייטס־לוינען. ער האט אבער דערוויל קיין געלד נישט

די ארבייטער שטרייקען ווייטער, נישט וועלענדיג איינגיין אויף קיין שום הנחות, און דער ענין ווערט איבערגעוויזען צום שטראף־רעפעראט ארבייטס־אינספעקטאריאט און צום ארבייטס־געריכט

אמטליכעס

(א) עס האט זיך נעכטען צוריקגעקעהרט פון אורלויב און איבערגענומען זיין אמט דער לייטער פון דער אפטיילונג פאר שטאטישע אונטער־נעהמונגען, דער אינזש. בזשעזאווסקי.

פערוואהרלאזטע קינדער

(א) דאס רוב פאסירט דאס אינ'ם לאקאל פון דער אפטיילונג פאר געזעלשאפטליכע שוץ ביי דער לאדזער זעלבסטפערוואלטונג — מען לאזט איבער קינדער, און מ'גייט רוהיג אוועק..

אזוי האט מען דארט נעכטען אונטערגעוואר־פען א יונגעלע און א מיידעלע צו עטליכע וואכען אלט.

שפעטער האט אויך א געוויסע סטעפאניא שי־קארא דארט געוואלט איבערלאזען א 10־טאגיג קינד—א מיידעלע און ענטלאפען. מען האט זי אבער געכאפט און ארעסטירט. די קינדער זענען אריבער געשיקט אין דערציהונגס־הויז.

א שרפה

(א) אין דער פאבריק פון „לארענץ און האוק". שיענקעוויטשא 113, איז פון א פונק אין דער רייסעריי־מאשין אויסגעבראכען א שרפה.

די אנגעקומענע פייערלעשער האבען די שרפה בעלד איינגעלאשען.

דער היזק בעטרעפט אנ'ערך 7,000 זל.

זעלבסטמערדער

(א) אויף טשיכע 5 האט זיך, מחמת מאנגעל אין מיטלען צום לעבען, ארײנגעשטאכען א מעסער אין בויך דער 32־יאהריגער ארבייטסלאזער קא־זשימיעזש דעמביצקי.

אין א שווערען צושטאנד האט איהם פאגא־טאוויע אפגעפיהרט אין שפיטאל.

ראדיא פראגראם

זונטאג, דעם 1־טען אויגוסט

8.03 ווירטשאפטס - ציימונג, 8.13 פליטען, 8.45 פריהמארגען־ידיעות, 8.55 פראגראם אויף היינט, 9 פלי־טען, 10 גאטעסדינסט פון פוזען, 11 קאנצערט לויט פערלאנג, 11.45 פעליעטאן, 1157 צייט־סיגנאל, 12 העי־נאל פון קראקא, 12.03 פריהמארגען - קאנצערט, 2.30 שמועסען און פליטען, 3 פליטען, 3.15 רעקלאמע־קאנ־צערט, 3.30 לידער, 4.30 רעפארטאזש, 5 סאליסטען - קאנ־צערט, 6.05 קאנצערט, 7.55 פידעל - רעציטאל, 8.25 פאנ־זיע, 8.40 פאליטיק - איבערזיכט, 8.50 אוונט־ידיעות, 9 טעאטער־פארשטעלונג, 9.45 פליטען, 10.30 לאקאלע ספארט־בעריכט און פליטען, 10.35 פליטען.

Dr. med.
A. Banasz
כירורג - אוראלאג
האט זיך איבערגעצויגען אויף
Piotrkowska 121, tel. 139-88.
נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

אטראקציע־ אויספלוג קליין איטאליען
ווענעדיג, ווערא, פלארענץ, רוים, וויארעדזשא, וויען
פון 24/8 ביז'ן 8/9 ד. י.
.620 זל.—
איינשרייבונגען נעמט אן
„ארביס" פיעטריק. 18, טעל. 249-40.

Dr. Słobodski
OKULISTA
POWRÓCIŁ.
4 WÓLCZANSKA 4
tel. 241-27.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער - שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוונטס
זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג.
זעפעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

Dr. med.
J. Nadel
ספעציאליסט פון אקושעריע־ און פרויען־קראנקהייטען
אנדזשעיא 4, טעל. 228-92.
נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו.

דאס עלעקטראטעכנישע ביורא
„Siła i Swiatło"
פון וו. קרוקאווסקי.
פאלודניאווא 23, טעל. 139-32
נעמט אן אינסטאלאציעס פון ליכט און קראפט ווי אויך סיגנאליזאציעס. קויפט בענוצטע מאטארען און פערקויפט אלע ארט מאטארען און דינאמא־מאשינען צו ביליגע פרייזען.
ספעציעלע ווערקשטעל פון מאטארען־רעפעראטור / שנעל, פינקטליך און רעיעל.

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH
R. Frydwald
Piłsudskiego 69, tel. 190-48
עמפפעהלט
סאדעוואסער און לעמאנאד
וואס ווערט אפגעשיקט פינקטליך אהיים
בעשטעלונגען ווערען אנגענומען א גאנצען טאג.

די פרעזידענט־וואהלען

אין די פעראייניגטע שטאטן

אמעריקאנער וואהלן און וואהל־זיטן, די „קאנווענשאנס", די פארטייען און פרעזידענטשאפט־קאנדידאטען

פון ישעיה אוגער

2. וואהל - ספעציאליסטען, פארטיי־מאשין, „פאלקס־בעגליקער"

ווי געזאגט פעהלען רוזוועלט'ן נישט קיין „קאנקורענטען". אין אמעריקא זענען אלעמאל פעראן גרויסע בעלנים אויפן אמט פון ערשטען בירגער פון לאנד, — בעלנים, וועלכע האלטען זיך, נאטירליך, פאר דתרכאוים פעהיג און ראוי צו פערנעהמען דעם העכסטען מלוכה פאסטען און שפארען דעריבער נישט קיין מיה און קיין געלד בכדי צו פרובען איבערציינען דעם עולם, אז זיי „וועלען עס מאכען א סך בעסער" און א סך מעהר אויפטוען ווי דער רעגירענדער פרעזידענט, דער לא־יוצלח, וואס האט כסדר די גאנצע פיר יאהר פון זיין אמטירען, געמאכט „שווערע און גראבע פעהלער" און נישט נאר נישט ארויסגעראטעוועט דאס לאנד פון קריזיס, נאר פערקעהרט, ער האט עס נאך אריינגעפיהרט אין א גרעסערע בלאטע...

זיי אבער די נייע קאנדידאטען אויפן פרעזידענט־בענקעל, האבען דאס אמת'ע ציבער־מיטעל אין דער האנט, יענע געהיימנישפולע און אנדערע בשר־ודם'ס לחלוטין נישט צוגענגליכע קמיעה מיט וועלכער זיי זענען בכח אין איין הרף עין, איבער נאכט, א סוף צו מאכען צום קריזיס און צו דער ארבייטסלאזיגקייט, ווי בכלל צו אלע עקאנאמישע און סאציאלע וועהטאגען און צוריקצוברענגען דאס לאנד צו דעם גליקליכען מצב נאך וועלכען אמעריקא בענקט אזוי געוואלדיג — צו דעם מצב פון הוילער פראספעריטי...

פראספעריטי פראספעריטי — און אהן א סוף. אט מיט דער צויבער־לאזונג אפערירען אייגענטליך יעדערער, ווער עס האט נאר גאט אין הארצען, ווער עס פרעטענדירט נאר אויף א וועלכען עס איז עפענטליכען אמט, נישט נאר גראדע אויפן העכסטען אמט פון פרעזידענט.

הגם מ'דארף נישט פערגעסען, אז דאס דעמאקראטישע אמעריקא, די פעראייניגטע שטאטען הייסט עס, איז דאס גליקליכע לאנד, וואו די איינצעלנע שטאטען און די מלוכה אלס גאנצעס, דארפען יאהר איין יאהר־אויס פאנאנדערצוטיילען עפענטליכע אמטען און שטעלעס אהן א שיעור, די דאזיגע שטעלעס ווערען בעזעצט דורך וואהלען, וועלכע טראגען נאטירליך א פאליטישען כאראקטער. אלץ האט דא צו טון מיט „פאליטיק", מיט „פאליטישענס", מיט פארטיי־אינטערעסען, מיט ביזנעס אליזא נישט נאר די פאלקס־פערטרעטער און די פארלאמענטען, נאר אויך כל המינים הויכע און העכסטע בעאמטע און עפענטליכע פונקציאנערען ווערען אויסגעוועהלט פון דער בעפעלקערונג. „אמעריקא" האלט אלזא כסדר אין איין וועהלען. און מ'קען זאגען, אז דאס איז באמת דאס לאנד, וואס איז געבענטשט מיט וואהלען ווי קיין שום אנדער מדינה אין דער וועלט.

די איינצעלנע שטאטען צ.ב. וועהלען יעדעס יאהר־לכל הפחות איינמאל און צוואנציג און נישט זעלטען כאך מעהר העכערע בעאמטע און רעפרעזענטאנטען, ווי די גובערנאטארען, פערשידענע קאמונאל בעאמטע, די לאנדטאגען („אסעמבליס") א.א.וו. און אזוי ווי די פרעזידענטען־וואהל — איינמאל אין פיער יאהר אין חודש נאוועמבער — ווערט אויך אויסגענוצט הערצו אויסצוועהלען גלייכצייטיג, בכדי איינצושפארען דער בעפעלקערונג צייט און מיה, די קאנגרעס (פארלאמענט)־דעפוטאטען, די גובערנאטארען, הויכע ריכטער און אנדערע הויכע מלוכה־בעאמטע און פונקציאנארען, קען מען זיך פארשטעלען ווי אזא וואהל־צעטעל אין חודש נאוועמבער זעהט אויס. עס פיגורירען אויף אזא צעטעל געוועהנליך אויסער די נעמען פון פרעזידענט און וויצע־פרעזידענט נאך א גאנצע רייה, נישט זעלטען איבער הונדערט נעמען פון קאנדידאטען אויף פערשידענע עפענטליכע פאסטענס. און שטאט ניו־יארק צ. ב. שטעלען אמאל ארויס די פארטייען בעת די נאוועמבער־וואהלען אנ' ערך 200 קאנדידאטען, און גע זיי א חכם און אריינמיר זיך אין אזא וואהל־צעטעל און ווייס וועמען צו וועהלען און וועמען „אויסצומעקען".

דער עולם מאכט טאקע טעות'ן און פעהלערן אהן א שיעור. און נישט נאר דער פשוטער עולם, נאר אפילו די אינטעליגענטערע בירגערשאפט אריענטירט זיך שווער אין דעם וואהל־צעטעל („טיקעט") און פערלאזט זיך מעהר אויף דער אינטואיציע. בכלל איז דאס גאנצע וואהל־סיסטעם און די וואהל־פראצעדור אין אמעריקא א זעהר קאמפליצירטע זאך. און ווען מ'זאל זיך וועלען פערלאזען אויף דער „חכמה" און דער אריענטירונגס־פעהיגקייט פון די וועהלער, וואלט א שיין פנים געהאט דאס מין וואהלען אין אמעריקע, וועלכע קאסטען אפ צעהנדליגער מיליאנען דאלארען דער הויך־פינאנץ און דעם גרויס קאפיטאל און אין וועלכע עס זענען בלוטיג פעראינטערעסירט נישט נאר די באנקירען, אינדוסטריעמאגנאטען און די ביזנעסוועלט, נאר אויך — און נישט ווייניגער — כל המינים פאראזיטען, „פאליטישענס", שפעקולאנטען, האר־פייש, קאמבינאטארען, קאריערי־סטען און שטעלער־כאפערס.

אבער מען פערלאזט זיך טאקע נישט אויף זיי, חלילה — ווער זאגט דאס? אין אמעריקא „מאכט" מען וואהלען. עס זענען דארט פאראן ב"ה „ספעציאליסטען פון דער וואהל־בראנזשע", פון גאר א הויכער מדרגה, וועלכע טראכטען און דאגה'ן פארן וועהלער און בעמיהען זיך, אז זיינע טעותן אין וואהל־צעטעל זאלען קיין טעותן נישט זיין. דער פארטיי־אפאראט — אין אמעריקע רופט מען עס „די פארטיי־מאשין" — און קודם כל דער „באס", דער מושל בכיפה, דער דיקטאטאר און אויבערקאמאנדיר א־בער דער דאזיגער „מאשין" וועלכער האט צו זיין דיספאזיציע טויזענדער געהארכזאמע מיטארבייטער, „האסטלעפער", „ריטער" און יוצר־משרתים, וועלכע פערשטעהען אראפצופליעגען פון זיין געזיכט די גע־היימסטע וואונשען זיינע אהן אויסצופיהרען יעדען פעראלאנג זיינעם נאך איידער ער זאגט איהם ארויס — אט די אלע זארגען שוין לעבעפאל און טעטריי, אז

בייי דער גאנצער „אומגעשיקליכקייט" און דעזאריענטירטקייט פון די וועהלער און ביי די פעהלערן, וואס זיי מאכען אין וואהל־צעטעל קומט ארויס פונדעסטוועגען אלס זיגער פון חשר וואהל־אויסגע אלעמאל דער „ריכטיגער", דער געוואונשענער קאנדידאט — דער „שטאלץ פון דער פארטיי" און „ליבלינג פון די מאסען"...

די קלוגערע פאליטישע גרופירונגען וועלכע טרעטען איצט ארויס אויף דער קאמף־ארענע בעת דער פרעזידענטען־וואהל, דערונטער אויך די סאציאליסטען און קאמוניסטען, האבען נאטירליך נישט אזא כח אזעלכע מעכטיגע, פרעציז פונקציאנירענדע „פארטיי־מאשינעס" ווי די צוויי גרויסע מאסענבעוועגענדע פאר־ליטישע פארטייען, די דעמאקראטען און רעפובליקאנער. זיי קענען דעריבער נישט חלומ'ען אפילו, צו ריוואליזירען מיט זיי אויף אנ'אמת אדער אפילו זיי נאר גיין אין וועג אריין. זייער גאנצער אנטייל אין דער וואהל־קאמפאניע איז נישט מעהר ווי א פאליטישע דעמאנסטראציע.

ס'איז דעריבער קלאר, אז —

— די גאנצע וואהל־שלאכט ווערט היי־יאהר, ווי ביי די פריהערדיגע פרעזידענטען־וואהלען, אויסגעקעמפט ווערען בלויז צווישען די צוויי מעכטיגע פאליטישע ריוואלען, די דעמאקראטען און רעפובליקאנער.

און עס איז כמעט גאר קיין ספק נישט, אז —

— פראנקלין רוזוועלט וועט ווידער זיין דער זיגער און אויסגעקליבען ווערען צום צווייטען מאל אלס פרעזידענט.

צוליב כמה וכמה טעמים וועגען וועלכע עס וועט נאך אויסקומען צו רעדען. עס איז כדאי ביי דער געלעגענהייט אנצוווייזען אז אויף רוזוועלטן האט מען זיך געווארפען די ציין פון ערשטען אויגענבליק אן ווי ער האט איבערגענומען דעם פרעזידענטען־אמט. זיינע „רעוואלוציאנערע" אויפטוען אויף דעם ווירטשאפטליכען געביט, זיין ענערגיע און דרייסטקייט, מיט וועלכע ער האט אנגעכאפט דעם קאפיטאל פאר'ן גארגעל, האבען בעפליגעלט די פאנמאזיע פון געוויסע „מענשען בעגליקער" — און ער־זעלבע פעהלען אין אמעריקא קיינמאל נישט — וועלכע האבען זיך מיישב געווען, אז אויב מ'האט זיך

שוין יא נישט וואס צו „דזשעניושען" אין דעם אולטרא קאפיטאליסטישען אמעריקע און מ'קען זיי צודריקען צו דער וואנט, ווען עס איז איז טויטיג, האבען זיי א סך ראדיקאלערע, גרעסערע און בעסערע פלענער ווי אזוי צו בעגליקען דאס אמעריקאנער פאלק. רוזוועלט מעג זיך בעהאלטען מיט זיינע רעפארמען...

און עס זענען ווירקליך ארויסגעטרעטען איניגע פאאנטאזיע אוטאפיסטען (און א פאר בלאפערס, ווי דער שטייטער איז) מיט פאנטאסטישע און ראדיקאלע פלענער וועלכע האבען פון קיין שום שטאנדפונקט נישט אויסגעהאלטען קיין קריטיק. דאך האבען זיי א גוטע ווייטע צייט קאנצענטרירט אויף זיך די אלגעמיינע אויפמערקזאמקייט, פעראינטערעסירט די עפענטליכקייט מיט זייערע פראבלעמען און זיך זאגאר דערוואר־בען א גרויסע צאהל סימפאטיקער און אנהענגער. אט זיי האבען אויך געצאלט זיין רוזוועלטס „קאנקורענטען" בעת די איצטיגע פרעזידענטען־וואהלען.

איינער פון זיי איז געווען דער סענאטאר האי לאנג חער דיקטאטאר פון לואיזיאנא. ער איז טאקע געווען ער־מארדעט געווארען. לויט לאנגס פלאן האט מען די אמעריקאנער גבירים געדארפט בעשטייערען אויף אזא אופן אז קיינער זאל נישט מארען פערמאגען מעהר ווי 4 מיליאן דאלאר. פון די אומגעהויערע סומען וואס די מלוכה וואלט אזוי ארום איינגענומען, וואלט מען 100 מיליאן דאלאר געדארפט פונאנדערטיילען צווישען די 27 מיליאן אמעריקאנער פאמיליעס וועלכע פערמאגען ווייניגער ווי 5 טויזענד דאלאר אזוי אז יעדע פון זיי זאל האבען איהר אייגען הויז, איהר אויטאמאביל און ראדיא. לאנג האט אויך פארגעלעגט א גאנצע רייה סאציאלע רעפארמען, א 30־שעה'דיגע ארבייטס־וואך א.אז.וו. א.אז.וו.

אנ'אנהענגער, דער גלח טשארלז קאפלין, א מיי־כטער פון דער פראפאגאנדע, וועלכער האט זיך דורכן ראדיא דערוואָרבען א אויסערגעוועהנליך גרויסע צאהל חסידים, איז געקומען מיט אנ'אנדער פלאן. אויך ער איז געווען דער קאנצענטראציע פון קאפי־טאל אין די הענד פון ווייניג מענשען. ער פערלאנגט אבער גלייכצייטיג, אז די מלוכה זאל נאציאנאליזירען אלע וויכטיגע צווייגען פון דער נאציאנאלער ווירטשאפט און זאל איבערנעהמען דעם קאנטראל איבער די בענק און אלע פינאנץ אינסטיטוציעס א.אז.וו.

פון אלע איבריגע „פאלקס־בעגליקער", וועלכע האבען אפען בעקעמפט רוזוועלטן און זייטע רעפארמען און זיך ארומגעטראגען מיט דער האפנונג צו פערנעהמען זיין ארט, האט א בעזונדערען איינדרוק ארויסגערופען דר. טאאונסענד מיט זיין פלאן, וועלכער האט אויסגעזעהן צו זיין מעהר רעאל ווי אלע אנדערע. א פאלקאם אומפעקאנטער מענש, א דאקטאר פון קאליפארניען, איז טאאונסענד איבער־נאכט געווארען א בערימטער און פאפולערע פערזענליכקייט אין אמעריקא. זיין פלאן איז: אז אלע מע־נער און פרויען אין אמעריקא, וועלכע דערגרייכען א עלטער פון 60 יאהר זאלען פערלאזען זייערע שטעלעס פריוואטע אדער עפענטליכע, און דערפאר פון דער מלוכה בעקומען א לעבענסלענגליכע פענסיע פון 200 דאלאר א חודש. דאס געלד מוזען זיי אויסגעבען, יעדען חודש בזי א גראשען. אויף אזא אופן, מיינען דר. ט. און זיינע אנהענגער, וועט אפגעשאפט ווערען דער קריזיס און עס וועלען ענדגילטיג בעזייטיגט ווערען אלע עקאנאמישע שוועריגקייטען. ערשטענס, וועלען פון צייט צו צייט בעפרייט ווערען א פאר מיליאן שטעלעס פאר יונגע מענשען, און דאן וועט דורכדעם, וואס די 60־יעהריגע וועלען מוזען אויסגעבען זייער געלד, זיך הויבען די נאכפראגע אויף אלערליי פראדוקטען און סחורות, דאדורך וועט זיך פערשטאר־קען די פראדוקציע. די ארבייטסלאזיגקייט וועט זיך סיסטעמאטיש פערקלענערן, — קורץ, עס וועט צוריק קומען אין לאנד די אזוי היים־בעגעהרטע און אומגע־דולדיג דערווארטעטע פראספעריטי...

ביי די ברייטע מאסען האבען די דאזיגע „פאלקס־בעגליקער" שטארק אוסגענומען, די קאפיטאליס־טען האנגעמען זענען זעהר טישט צופרידען געווען מיט זייערע פלענער. פאקטיש זענען די דאזיגע פראיעק־טען פון עקאנאמישען שטאנדפונקט בעטראכט, פוס־טע פאנטאזיעס, אוטאפיעס וואס האבען נישט דעם מינדעסטען רעאלען יסוד אונטער זיך. קיינער פון די אמעריקאנער עקאנאמיסטען און פאליטיקער האט זיי טאקע נישט גענומען ערנסט, און דער סוף איז געווען אז פונקט אזוי גיך ווי די דאזיגע „שטראה־לענדיגע מעטעארען" האבען אויפגעבליצט אויפ'ן פאליטישען האריזאנט, אזוי זענען זיי אויך באלד פערטונקעלט געווארען און שליסליך אינ־גאנצען פערשוואונדען. קיינער רעדט שוין נישט וועגען זיי, קיינער גע־דענקט זיי שוין כמעט נישט.

פרעזידענט רוזוועלט וועט אלזא אין דעם איצטיגען וואהל־קאמף נישט האבען קיין שום „קאנקורענטען" א חוץ דעם גובערנאטאר פון קאנזאס אלפרעד לענדאן — קאנדידאט פון דער רעפובליקאנישער פארטיי.

אבער ווי יודעי־חן זאגען, האט ער אויך שוין דעם דאזיגען איינציגען ערנסטען ריוואל זייטעם אזוי גוט ווי בעזיגט.

דער קאמף ארום דעם מיטלענדישען ים

אין א אויסלענדישער צייטונג געפינען מיר פאלגענדע אפשאצונג פון דער לאגע אויפ'ן נא־העטנטען מזרח:

„מיט א פאר וואכען צוריק איז אין דעם ענגלישען זשורנאל „עקאנאמיסט" פערעפענטליכט געווארען אנ'ארטיקעל וועגען דעם „פריינדשאפטס אפמאך" מיט'ן קעניג פון איראק איבן סאאוד. צווישען אנדערען איז דארט געזאגט געווארען, אז אינגיכען וועט די פעראייניגונג פון עבר־הירדן סיריע און פאלעסטינא און א נייער אראבישער גרופע ווערען נאר א פראגע פון דער צייט... די פראקטישע שריט אויף דעם וועג צו דער פאר־אייניגונג פון די אראבער ווערט פערלייכטערט דורך דער מלוכה'שע מעסיגקייט פון קעניג איבן סאאוד. עס שיינט, אז ער וועט ווערען דער פיה־רער פון אלע פעלקער פון אזיען, וואס רעדען אראביש און אפילו פון די פעלקער פון דעם נילוס טהאל. דאס איז אנ'אראבישער געגענגעוויכט צו מוסאליניס פלענער שאפען א רוימישע אימפעריע. מוסאליניס חלום דארף צושטערט ווערען דורך דער מלוכה'שער חכמה פון קעניג סאאוד".

זעגען דעם דאזיגען ארטיקעל האט זיך בז"ל דיי דעם „ד. נ. ט." ארויסגעזאגט גרעגער בערטהאל. די געשעהענישען אין ארץ־ישראל שילדערט דער אויטאר נישט אלס יודיש - אראבישע אדער אראביש־ענגלישען שטרייט, נאר אלז א פיל גרע־סערע און בעדייטענדערע כוואליע. ארום דעם רוי־טען ים געהט איצט א זעהר קאמפליצירט פאליטיש דיפלאמאטיש שפיל אין וועלכען די פערזאן פון איבן סאאוד פערנעמט א בעזונדער ארט.

איבן סאאוד האט נאך א ציל — ווערען דער קאליף, דער גייסטיגער אנפיהרער פון אלע מאה־מעדאנער און דערמיט דער וועלטליכער הערשער פון א פירטעל מיליארד מאכמעדאנער, וואס בע־וואוינען די וועלט, ער האט נישט נויטיג ענגלאנד'ס שוץ, ער ווארט זיין צייט זאל קומען. די געשעהענישען אין פאלעסטינא — דאס איז נאר א אויסדרוק פון אונגעדולד, וואס רייסט ארויס אפט מאל, אפילו ביי געדולדיגסטע מענשען.

צי די דאזיגע קאנצעפציע איז א ריכטיגע — איז אנ'אנדערע פראגע. זי איז ידענפאלס זעהר אינטערעסאנט. אין איהר שפיגעלט זיך אפ די אונרוהיגקייט ארום דעם רויטען ים". אויפ'ן טע־ריטאריום פון נאהענטען מזרח, מיט'ן רויטען ים אין צענטער קרייצען זיך די אינטערעסען פון ענג־לאנד, איטאליען, פראנקרייך, יאפאן און ראטען פערבאנד.

דער שטארקסטער ענגלישער קאנקורענט אויפ'ן טעריטאריום פון נאהענטען מזרח האט זיך ארויסגעוויזען איטאליען. עס האבען זיך צוזאמענגעשטויסען צוויי אימפעריאליזמען, און גלייכצייטיג מיט דער אביסינישער עפאפעע, „האט איטאליען געווענדעט איהר בליק אויף פאלעסטינא, מיט א קור־צער צייט צוריק איז אין איטאליען ערשינען א בראשור פון א געוויסען אוואצא, וועלכער פאדערט, אז דער מאנדאט איבער פאלעסטינא זאל איבער־געגעבען ווערען איטאליען. אויך פון וואטיקאן הע־רען זיך „אונאפיציעלע" שטימען: דער גורל פון קריסטוס לאנד קען נישט זיין גלייכגילטיג פאר'ן פויפסטליכען טראהן...

דאס איז די קאנקורענץ פון איין זייט, פון דער אנדערער זייט — יאפאן. וועגען יאפאנישען דעמפינג פון ביליגע סחורות האט מען שוין נישט וועניג געשריבען. אבער פאראלעל מיט דער עקא־נאמיק געהט די פאליטיק, וואס ווייזט ארויס די פערכאפערישע טענדענץ, צו וועלכער עס דארף אויך צוגערעכנט ווערען די מאנדזשורישע עפאפעע. נאך אין 1919 האט זיך בעוויזען דער בעקאנטער פלאן פון דער „רעארגאניזאציע פון יאפאן". זיין אויטאר, קיטא, האט געשריבען: „די מלוכה האט דאס רעכט צו ערגאבערן יעדע נאציע וואס הערשט איבער צו גרויסע טעריטאריעס. למשל: אויס־טראליען דארף צוגענומען ווערען ביי ענגלאנד, מזרח־סיביר — ביי רוסלאנד. די מלוכה האט דאס רעכט אנצוהויבען א מלחמה בכדי צו בעפרייען די אונטערדריקטע פעלקער. למשל: אינדיען דארף בעפרייט ווערען פון ענגלישען יאך, כינע — פון די פרעמדע פערקנעכטער.

דער געוועזענער יאפאנישער קריגס־מיניסטער האיאש, האט מיט אנדערהאלבען יאהר צוריק פער־עפענטליכט אבראשור אין וועלכער ער האט ענט וויקעלט קיטאס געדאנקען נאך מיט א קליינע בעוואָרעניש: אמאל וועט זיין אנ'אמת'ע מלחמה, „ערוויל דארף אבער יאפאן פיהרען פאר איהרע ציל א אידעאישע מלחמה און די דאזיגע מלחמה קען זי געווינען...

די „אידעאישע מלחמה" פיהרט יאפאן אויף מיט דער הילף פון ר' ל'גיעוע מיטלען, איהר אב־יעקט איז די מאכמאדאנישע וועלט, 69 מיליאן פון וועלכע עס וואוינען אין בריטישען אינדיען, 50 מיליאן בעוואוינען דעם ראיאן פון שטילען אקעאן, 24 מיליאן — די טעריטאריע פון נאהענטען מזרח. א י' דער סצענע א זארויסגעטרעטע מאכמ ד אבדול האיי וואס שטאמט פון א טורקעסטאנישען פירסטליכער משפחה, ער האט זיך געשטעלט אין דער שפיץ פון דער יאפאנישער „מאכמעדאנישער פעראייניגונג". אין דער ערשטער רייהע ווערען בעראבייט די מאלאאישע מלוכות, ער פערגעסט אבער אויך נישט די אינדוסען און די אראבער. ערשט מיט א קורצער צייט צוריק האט א יאפאנישע דעלעגאציע געפיהרט לאנגע געשפרעכען אלס מיט דעם זעלבען קעניג איבן סאאוד... און דער שטראם עולי־רגל וואס פליסט קיין מעקא פון אלע עקען וועלט, בעשטעהט אין דער העלפט פון דער געלער ראסע, פערשפרייט די אידעען פון קיטא־האיי־אשי — אבדול האיי..

אויף דער סצענע טרעט אויך ארויס נאך א כח דער דייטשער נאציאנאל־סאציאליזם. ער וויל נישט קיין אראבישע טעריטאריעס, די סכנה בע־שטעהט אין זיין אידעאלאגישער פערשפרייטונג.

די וועלט פון מזרח, די וועלט פון נאציאנאלע שטרעבונגען פון די קאלאניאל מלוכות האט זיינע אידעאלאגישע כוחות געשעפט אין די אידעען פון דער פראנצויזישער רעוואלוציע, נאכ'ן יאהר 1917 האט די דאזיגע וועלט געווענדעט איהרע בליקען אויף האפנונגען אויף מאסקווע, איצט איז געקומען די רייהע פון נאציאנאל־סאציאליזם. זיין איינפלוס פיהלט זיך סיי אין אנטיסעמיטיזם אין פאלעסטינע, און אין סיריען ווי אויך אין אנדערע אראבישע לענדער. אינטערעסאנט, אז די פארטיי פון פראגרעס", אין סיריען איז קאנסט־ו־ירט לויט'ן מוס־טער פון דער נאציאנאל־סאציאל סטישער פארטיי און איהר פיהרער אנטאן זאאדע — האט אדורכגעמאכט דעם קורס פון פאליטישער חכמה אין דער דייטשער נאציאנאל־סאציאליסטישער שולע.

דערמיט ווערט נאך נישט אויסגעשעפט די ליסטע פון ענגלישע „קאנקורענטען". אין ראיאן פון רויטען ים בעוויזט זיך די דאזיגע קאנקורענץ איצט בעזונדערס שארף. און אין פאלעסטינע האט זיך פערבינדען א קניפ וועלכען ענגלאנד דארף אויפבינדען.

ענגלאנד האט אוועקגעשטעלט פנים אל פנים די אראבער און יודען. מען וואלט געקענט מיינען, אז איהר ראלע איז דא די ראלע פון „דריטער וואס לאכט". אויב זי האט גערעכענט צו פערנעהמען אזא פאזיציע, האט זי זיך פערעכענט. די אראבער האבען ארויסגעשטעלט אולטימאטומס נישט די יודען נאר די ענגלענדער, ענגלאנד בעשליסט זיך נישט צוריקצושטעלען די אָרדנונג מיט אלע מיטלען וואס זי בעזיצט. זי וויל אפהיטען די פריינדשאפט פון דער אראבישער וועלט. די ענגלישע פאליטיק איז אריין אין א טעמפען ווינקעל.

אין דעם צוזאמענשטויס פון די אינטערעסען וואס קאנקורירען צווישען זיך ארום דעם רויטען ים אין ווארקס פון דער נאציאנאלער בעוועגונג פון די קאלאניאלע פעלקער, אין דער וואקלעניש פון דער מאנדאטאר־מאכט — ענגלאנד וואס שטרעבט אויסצונוצען די כוחות פון דער אראבישער וועלט פאר איהרע אלגעמיינע פאליטישע אינטערעסען. אין די הינטער קוליסען פאלט טיק פון איבן סאאוד — געפינט זיך דער שליסעל צו דעם געהיימניש, וואס עס קומט איצט פאר אין ארץ־ישראל.

ענגלאנד פיהלט די דראהענדע סכנה, זי וויל נישט אנווענדען קיין כוח, זי פרובט צו געהן מיט אנדערע וועגען, קיינער קען נישט פאראויסזעהען וואס עס וועט איהר געלונגען צו דערגרייכען אין די נאהענטסטע יאהרען.... די צוקונפט איז פער־שלייערט.

פויזען — א הריגה אויף יודען

אין אן עלילת-דם, וואס האט זיך געצויגען פיר יאהר צייט

פון היסטאריקוס

די טעג איז געווען דער 220-טער יאהרצייט נאך די יודען, וועלכע זענען דערהרג'עט געווארען אין פויזען אין ה' אב ה'תע"ו. וואס איז אויסגעפאלען דעם 24טען יולי 1716. די מערקווירדיגקייט פון דעם דאָזיגען יאהרצייט בעשטעהט אין דעם וואס פונקט ווי איצט איז אויך דעמאלט געווען ה' אב אין א פרייטאג, און איצט פונקט ווי דעמאלט איז אין דעם טאג דער 24-טער יולי אזא צוזאמענגעקומען זיך און פון זעלבען טאג פון וואך, אי פון זעלבען דאטום, הן לויט דער יודישער הן לויט דער קריסטליכער צייט-רעכנונג איז א זעלטענהייט, וואס שוין דאס אליין איז ווערט פערצייכענט צו ווערען. אבער דאס איז סוף כל סוף א בייזאך. דער עיקר איז די היסטארישע טראגישע פאסירונג, און וועלכער מיר דערמאהנען זיך.

ווען פוילען איז געווען צוטיילט געווארען אין די יאהרען 1772 און 1793 איז פויזען פערנומען געווארען פון פריסען, פון 1807 ביז 1815 האט זי ווידער בעלאנגט צו פוילען, אבער נאכהער איז זי ווידער געקומען אונטער דער מאכט פון פריסען, איצט זינט דעם סוף פון וועלט-קריג 1919 בעלאנגט פויזען ווידער צו פוילען.

יודען געפינען זיך אין פויזען זינט דעם 13טען יאהרהונדערט, זיי האבען אהין אריינגעוואנדערט צוזאמען מיט דייטשען פון דייטשלאנד. וואהרשיינליך זענען די ערשטע יודען אין יענער שטאָט געווען פליטים פון דייטשלאנד, וועלכע זענען אנטלאפען פון פערפאלגונגען, פיל יודען האבען זיך בעזעצט ביי די גרענעץ שטעטלעך צווישען פוילען און פריי-סען. זיי האבען געפיהרט פערשיידענע געשעפטען צווישען די צוויי לענדער, יענע יודען איז אפט אויס געקומען צו ליידען פון די זעלבע אומגליקען, וואס יענע געפאלען די יודען אין דייטשלאנד גופא. אזוי האט מען אין דער צייט פון דער שווארצער מגפה אין יאהר 1349 אויסגעהרגעט 10 טויזענד יודען אין דעם גרענעץ-געביט פון פויזען.

אין 1656 בעת עס איז פארגעקומען א מלחמה צווישען פוילען און שוועדען זענען ווידער פיל יודען אויסגעהרגעט געווארען.

די הריגה און וועלכער מיר דערמאהנען זיך איצט בעזונדער איז פארגעקומען אין דער שטאָט פויזען אין פרייטאג פון פאר תשעה-באב 1716. א צוויי-טער בעזאנדערער המון האט זיך אריינגעריסען אין דעם דארטיגען יודישען קווארטאל זיי האבען חרוב געמאכט די שוהלען צוריסען די ספרי תורה און זיי האבען דערהרגעט פיל יודען אין די גאסען וואס פאר א לאגע ס'האט דעמאלט דארט עקזיסטירט קען מען זעהען פון דעם פאקט אז די יודישע הרוגים זענען געבליבען איניגע טעג ליגען אין גאס. אוידער מען האט זיי געקענט ברענגען צו קבר ישראל עס האט גע-נומען עטליכע טעג ביז מען האט צוריקגעשטעלט א שטיקעל ארדנונג אין דער שטאָט און יודען האבען זיך ווידער געקענט בעווייזען אין די גאסען.

עס איז אויך וויכטיג איבערצוגעבען אז דורך פויזען איז שטענדיג געגאנגען א פרחסע יודישע וואנ-דערונג. צייטענווייז האבען אהין אריינגעוואנדערט פיל יודען. און צייטענווייז האבען פיל פון דארט אויסגעוואנדערט בעזונדערס זענען פיל אנטלאפען פון פויזען אין 1736 ווען דארט איז פארגעקומען אן-עלילת דם, אגב עס ווערט איצט 200 יאהר זינט יע-נער עלילת דעם האט זיך אנגעפאנגען, ער האט גע-דויערט נאכצע פיר יאהר און האט פערארזאכט פיל צרות צו די יודען פון פויזען און פון פוילען בכלל.

די געשיכטע פון דעם עלילת דם איז אזוי געווען: עס איז פערשוואונדען געווארען א קריסטליך יונגעל אדאלבערט יאבלאנאוויץ, דער זוהן פון אן'אנגעזעהענעם פוילישען בירגער. מען האט נאכהער געפו-נען זיין טויטען קערפער שרעקליך צומזיק'ט אין א דארף נעבען פויזען. תיכף איז פערשפרייט געווארען די הסה אז יודען האבען איהם דערמארדעט פאר ריטועלע צוועקען.

מען האט נאכהער אין טאג, פון ראש-השנה ה'תע"ו, ארעסטירט דעם מגיד הרב אריה ליב בן יוסף, דעם ראש פון דער קהלה יעקב בן פנחס, די צוויי פרנסים יצחק און הערץ, און נאך עטליכע יודען, און מען האט זיי געווארפען אין דער תפיסה אונ-טער דער בעשולדיגונג אז זיי האבען עס דורכגע-פיהרט דעם ריטועלען מארד. בעזונדערס האט מען דעם מגיד הרב אריה ליב בן יוסף אזוי געמאטערט, אז מען זאל פון איהם ארויסבעקומען ערקלערונגען, דאס ער און די אנדערע יודען שולדיג, אז ער איז געשטארבען אין תפיסה אין שוידערליכער פיין. די קלאגע געגען די איבריגע ארעסטירטע האט זיך גע-צויגען פיר יאהר.

ענדליך האט די וויכטיגער יודישע קהלה אנגע-שטעלט פאר זיי א גוטען אדוואקאט.

ער האט פולשטענדיג בעוויזען זייער אומשולד: און אין י"פ אב ה'תפ"א (1740) זענען די בעשול-דיגטע יודען אין דעם עלילת-דם בעפרייט געווארען.

דורך אט יענעם עלילת-דם זענען די יודען אין פויזען אזוי פעראָרימט געווארען, דאס זיי האבען גע-מוזט זאמלען געלד ביי אנדערע יודישע קהלות, כדי זיי זאלען קענען אויפהאלטען זייער קהלה.

Dr.
Wołkowyski
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט אן פון 8—11 פרימאָג און 4—9 צווענד

שניט-צייט // (א בילד פון יודישען קאלא-ניסטען לעבען אין קרים)

דער טאבאר געפינט זיך א ווערסט דריי פון דער אלטער יודישער קאלאניע כיקוט.

א שטיק לעבען פון דעם ברייט-צעוואָרפענעם דארף איז אריבערגעגאנגען אהער אין דעם קליי-נעם ערד-שטיבעל — אינ'ם טאבאר פון דער פעלד-בריגאדע.

ארום דעם טאבאר איז א גאנצען טאג פוסט און שטיל. אהער דערטראָגט זיך נאר א הודשע-ריי פון דעם סטעפ, וואו עס גייט דער שניט.

דאס אמת'ע לעבען הויבט זיך אן דא ביינאכט, ווען די שניטער קעהרען זיך אום פון סטעפ.

אינוויניג אין ערד-שטיבעל ליגען צעוואָרפען צייטונגען, א פאר ביכלעך, וויכטיגע מכשירים, און נעבען דעם ערד שטיבעל הענגט א סטעפ-צייטונג מיט ניי-געבוירענעם סטעפ'ישען לעבען. אין ברען פונ'ם שניט אין נישטא קיין צייט צו מאכען זיצונגען פון דער רעדקאלעגיע. גייט ארום ביים מיטאג, פרישטיק, אוועגדברויט, ווען אלע קומען זיך צונויף אין טאבאר, א הויכער, דארער יאט מיט א בויגן פאפיר אין האנט טראָגט אים צו יעדען, פרעגט, צי ער וויל עפעס אריינשרייבען, וואס וויל ער אנשרייבען, און אויב ס'איז עפעס וויכטיגעס, גיט ער א זאג:

— שרייבט. נאר שרייבט קורץ און זאכליך.

דעם דאזיגען געבאט זאגט דער רעדאקטאר יעדען. ער זאגט עס שוין ארויס כמעט מעכאניש.

די צייטונג שרייבט יעדער מיט זיין האנד. יעדער שרייבט ארייז זיינע געדאנקען און פארלאגען. מען שרייבט וועגען האלושקעס, וואס זענען דער-עסען ביי די מיטאגען, וועגען קאמביינען, וואס שטעהען, וועגען פערלוסטען, וועגען דעם הל אה, — וועגען אלץ, וואס אלעמען רעגט און אינטער-רעסירט ביי טאג. ווען די גאנצע בריגאדע איז אויפן מאסיוו ארום די קאמביינען, גייט צו די קעכין צו דער סטעפ-צייטונג, הויבט אן לייענען די באטיך טעגען איהרע האלושקעס, און ווערט בייז. פון כעס ברומט זי צו זיך:

— איך וועל זיי נאך ווייזען, איכ'ל זיי נאך קאכען ווארעם עסען, אז זיי וועלען צעפלאצט ווע-רען. טאקע פון דעמזעלבען פראדוקט — פון מעל וועל איך זיי מאכען גוטע געריכטען.

שטעהט זי א ברוג'ע גאנצע טעג ארום דעם גרויסען קעסעל וואס שטעהט אין א גרוב, דאס פייער פון אונטערן קעסעל זאל די ברויטען נישט אנכאפען, קוקט אויף דער סטעפ-צייטונג און אויפן קאכיגען לעבען אין סטעפ.

אויף די אומענדליכע ברויט-מאסיוון געהען די קאמביינען, אט בעווייזען זיי זיך, און אט פערשווינדען זיי, איבערלאזענדיג אין דער אנגע-גלישער, מיט זיין אנגעטרונקענער לופט א פרעה-ליכע הודשעריי, אבאנאג, אז כ'שיט זיך ווייץ.

די דאזיגע גרויסע מאשינען — די קאמביי-נען זענען דא שוין אינ'ם סטעפ געווארען געוועהנ-ליכע און פשוט'ע. שוין דער וויפילטער טאג, ווי זיי הודשען און ווער עס שטעלט זיך אפ א ווילע, גיט א קוק מיט א בלישטשענדיגען פייערל אין די אויגען, גיט א זאג, ווי ער וואלט א'מיצען א נייע בשורה אנזאגען:

— עס שיט, ס'הערט גארנישט אויף צו שיטען, א רעגען פון ווייץ.

מעהר פאר אלעמען האט ליב צו קוקען אויף די קאמביינען דער אלטער קראסנאשעווסקי. די יונגערע, — זאגט ער, — וועלען נאך האבען צייט צו זעהען וואונדער אויף דער וועלט, און ער דארף אריינכאפען.

לויפט ער צו אלע ווילע, צווישען איין פעסעל וואסער און דעם צווייטען, יאָט ער פיהרט, ער שטעלט זיך אוועק א ווילע, קוויטשט מיט די אקסלען און וואונדערט זיך אליין.

— סע שיט. ס'טגעהערט אזא מין שיטען! פונוואנען האט זיך עס גענומען? א רעגען מיט ווייץ. גלייך ווי פונ'ם הימעל איז עס אראפגעפאלען. פון הימעל האט זיך קיין רעגען נישט געגאסען, ווען ס'וואלט א רעגען פון הימעל גיסען, וואלטען מיר גאר פערטרונקען ווערען מיט'ן ווייץ.

דער אלטער קראסנאשעווסקי גייט שוין אריין אין די זיבעציג. ער איז א וואוקסיגער, א ברייט פלייצעדיגער, מיט א געלבליך זשוואווע פנים, מיט א קליין געל-גרוי בערדעל, מיט פרעהליכע אויגען, ער איז דא דער פערזארגער פון דער בריגאדע. ער פיהרט צו וואסער צו די קאמביינען און צו די טראקטארס, ברענגט נויטיגע זאכען פון דארף, מענשען זאלען זיך נישט דארפען אפרייסען פון דער ארבייט און זאלען נישט דארפען פאהרען אין דארף.

ווען ביי זיין זוהן, דעם פערוואלטער פון דער ווירטשאפט פונ'ם ארטעל, וואלט נישט געבוירען ווערען קיין אייניקעל, און ער וואלט נישט יוערען קיין עלטער-זיידע, וואלט ער זיך בעליידיגט, וואס מען האלט איהם פאר אנ'אלטען.

„דער אלטער קראסנאשעווסקי" האט מען איהם די גאנצע צייט גערופען נישט פאר זיין עלטער, נאר כדי איהם אונטערצושיידען פון זיינע צוויי זיהן דעם פערוואלטער מיט דער ווירטשאפט און דעם בריגאדיר הילעל.

דער זיידע פון דעם ניי-געבוירענעם אייניקעל איז עטוואס נידעריגער פון זיין פאטער, דערפאר איז ער געזעצטער, דאס פנים איז ביי איהם א-ברוינס, א פערברוינטס, אהן א סימן פון א בארד — איהם איז אינגאנצען עטליכע און פערציג יאהר.

ער איז אויך פערהאוועט, ער איז אינגאנצען אפגעגעבען דער ווירטשאפט. נעכטען איז געקומען זיין זוהן, א קאמאנדיר פון קיעוו, און ער האט איהם נאך נישט געזעהן, דער קאמאנדיר איז געקומען אויף צוויי געציילטע טעג, כדי צו זעהן זיין ניי-געבוירענעם זוהן — דעם אלטען קראסנאשעווסקי'ס אורא-אייניקעל.

די זיהן מיט די אייניקלעך האט דער אלטער קראסנאשעווסקי אויך אריינגערעכנט אין זיין גע-רעכעניש. דריי זיהן האט ער פערמאגט, צוועלף אייניקלעך און דאס ערשטע אורא-אייניקעל.

נישט דערווארטענדיג זיך, אויפ'ן פאטער מיטן זיידען, איז דער קאמאנדיר אליין געקומען אינ'ם טאבאר. דער קאמאנדיר איז געוועזן געראטען אין די קראסנאשעווסקי'ס, נאר זיין פיגור איז שלאנקער און דאס פנים שטרענגער. דער אלטער האט איהם פון ערשטען בליק כמעט נישט דערקענט, דערזעהן דעם קאמאנדיר, ס'אייניקל נאענט נעבען זיך, האט ער מיט פערטרייטען שטאלץ א ווייז געטון מיט'ן פינ-גער אויף די קאמביינען און אויף קופעס ווייץ, אידער ער האט נאך בעוויזען איהם ארומצונעהמען.

— זעהסט אט די גיבורים — האט ער א ווייז געטון אויף די קאמביינען — זיי געהען און עס שיט זיך ווייץ, האסט אפגעריך, ס'איז א קופעס!..

נאכדעם איז ער צוגעגאנגען, איהם ארומגע-נומען און זיך צעקושט. אין דער רגע זענען פון סטעפ אנגעלאפען דער פאטער און דער יונגערער פעטער, דער בריגאדיר פון דער פעלד-בריגאדע הילעל.

צוזאמען מיט זיי זענען אנגעלאפען פערסאפעטע פערשייטע יאטלעך, ווייזט אויס זייערע קינדער, דעם קאמאנדיר'ס ברידער און פלימעניקעס.

דער אלטער קראסנאשעווסקי האט זיין איצ-טיגען פאמיליען-נאמען ענטלי'ען ביי א בעל-גוף, זיין פאמיליע און זיין יחוס איז גאר אנ'אנדערער. ער שטאמט פון די גורעוויטשעס — א גרויסע פא-מיליע מיט א סך זיהן אהן איין דיעסיאטינע ערד. איז איינגעפאלען זיין טאטען פערקויפען דעם זוהן צוליב א פאר דיעסיאטין ערד. פערקויפט האט ער איהם כלומרשט דורך א שידוך, דורך וועלכען דער בעל-גוף קראסנאשעווסקי האט געוואלט בעווארענען זיך א יורש אויף זיינע דרייסיג דיעסיאטין ערד. כדי נאכדעם, ווען ער וועט שטארבען, זאל ער דאס צעטיילען זיינע טעכטער. קיין טעכטער האבען אין יע-נער צייט נישט געטארט בלייבען קיין יורשים פון ערד.

קראסנאשעווסקי'ס פאטער האט דורך דעם גע-שעפט געוואלט אויסשפילען פאר זיך און פאר די זיהן א פאר שטיקלעך ערד. און אזוי איז טאקע געווען. דער בעל-גוף איז גיך געשטארבען. ער האט קראסנאשעווסקי'ן איבערגעשריבען א'יף זיין פאמיליען-נאמען, און אזוי ארום איז ער איבער-געבליבען דער יורש פון דער ערד, וואס ער האט צעטיילט דעם בעל-גופ'ס טאכטער, און דאס אי-בעריגע, א קליינעם רעשט, האבען זיי פערטיילט צווישען זיך, — צווישען זיין פאטער און זיינע ברידער דעם אמת'ן יחוס אבער האט דער אלטער קראסנאשעווסקי געצויגען פון די גורעוויטשעס — די דורות'דיגע באטראקעס ביי די ארומיגע בעל-גופים.

קיין מזל אבער פון זיין שטיקעלע ערד האט דער אלטער קראסנאשעווסקי אין גאנצען לעבען נישט געהאט.

דער זעלבער ביטערער מזל איז אריבער צו זיינע זיהן, וועלכע האבען צוזאמען מיט איהם געבידעוועט אויף דער ווייניג פרוכטבארער ערד.

אט דא, אויף דעם ראשיגען און קאכיגען סטעפ האט ער צום סוף פון זיין לעבען ערשט אפשר ס'ערשטע מאל געפונען זיין פול גליק. דער-פאר האט ער מיט א יונגען ברען, מיט אנ'אומ-פערלעשבאר פייערל געקוקט אויף די קאמביי-נען, אויף די קופעס ווייץ, וואס וואקסען און אלץ געטארעט, געמונטערט די קינדער און דאס אייניקל.

— זעהט, ווי סע שיט, גיט נאר א קוק, ווי ס'שיט!! האסט געזעהן אמאל אזא שיטען?... האסט געווארט צו כרעפען אין די סטעפעס ביי אונז אזוינס? — האט ער זיך מיט א צעגאסען שמיי-כעלן א ווענד געטון צום קאמאנדיר, וואס איז גע-שטאנען פערגאפט און געקוקט אויף די קאמביינען און אויף דעם זיידען, און אין ביידען האט זיך איהם איצט אויסגעדוכט, האט ער איצט געזעהן א גלייכען וואונדער, נאר ער האט נישט געפונען דאס פאסיגע ווארט צו זאגען דעם זיידען.

די קראסנאשעווסקי'ס זענען געשטאנען א ווילע מיטען גאסט, געוואלט זיך ביי איהם דע ווי'סען א סך בייעס. נאר דער ראשיגער סטעפ האט זיי גערופען צו זיך. זיי האבען זיך איבערגעלאזט דעם גאסט און זיך צעלאזט איטליכער צו זיין ארבייט. דער גאסט איז מיט דעם זיידען געבליבען אינ'ם טאבאר. דער אלטער האט זיך געשטעלט א פאר זיין אונטער די קאמביינען, דער בריגאדיר צו די טראק-טארס און קאמביינען, דער בריגאדיר צו די ברויט-שייערן. דער גאסט האט מיט איי'ניגע טויז גע-נומען דערזיגען זיין יונג פעטער הילעל און זיך געלאזט מיט איהם אין דער בריגאדע.

אין דער בריגאדע אין די ברויט-שייערן האט מען זיך הייגט געגרייט ארויסגעבען די ערשטע ברויט אוונגסען פון דער נייער גערעטעניש.

שפעט אינאווענד, ווען אין סטעפ האט זיך געענדיגט די ארבייט, האט מען אנגעהויבען טיי-לען די ברויט-אוואנסען.

דער אלטער קראסנאשעווסקי האט זיך אומ-געקעהרט מיט די פעסלעך וואסער, צוגעפיהרט דאס וואסער צו די טראקטארס און קאמביינען און זיך אומגעקעהרט צום טאבאר.

אויף א ברעט נעבען דעם טאבאר איז געהא-נגען א גרויסע טאבעלע. דער זעלבער איז צוגעגאנגען און אויסגעלייענט זיינע ארבייטס-טעג און די צאל ברויט, וואס ער דארף היינט בעקומען.

— האסט מיר געשטעלט א ביסעל ווייניג טעג, — האט ער, שטייענדיג נעבען דעם ביוט א זאג געטון צו זיין זוהן, דעם בריגאדיר, וואס איז גע-זעסען אין טאבאר.

— אנ'אייגענעם בע'עולה'ט מען שטענדיג, — האט עמיצער פון טאבאר א זאג געטון.

— נשקשה, ער שטייט נישט אפ פון אונז, — האט דער זוהן א טאג געטון — ער האט אזויפיל טעג כמעט, וויפיל איך.

— וויפיל טעג האט איהר? — האט איהם ווידער עמיצער א פרעג געטון.

— צוויי הונדערט פערציג.

— צוזאמען מיט די זיהן קעהרט איהר האבען איבער טויזענד. דעם גאנצען סטעפ ברויט וועט איהר זיך צונעמען, — האט דער זעלבער א זאג געטון.

— ווען מ'גיט מיר אפ פאר די טעג, יואס מ'האט פאר מיין לעבען נישט בעצאהלט, וואלט איך געהאט נאכמעהר, — האט דער אלטער גע-שמייכעלט.

— דאס איז דאך נאר דערוויילע צעהן פראצענט פונ'ם אויסגעדראשענעם. אלע דריי צוזאמען וועט איהר צונעמען א דריי הונדערט פוד, און וויפיל וועט איהר אראפנעמען פון דער גאנצער געראָ-טעניש?.. וואו יועט איהר עס אהינטון? היינט וואו זענען די ווייטנטרויבען, די עפעל, די קוקורוזע? קארטאפעל? — קראסנאשעווסקי, פרובט עס בער-עכענען.

— מיר ארבייטען מיט די קינדער יעדער בעזונדער. יעדער האט העגד און קען נעמען מיט זיינע הענד, וויפיל ער איז בכח, — האט דער אלטער א זאג געטון.

פון אלע זייטען זענען צוגעגאנגען קאמביינערס, שטורוואלער, פעלרציכטלער, קאניוגן, קעכענס.

אלע האבען געטראגען פון דעם טאבאר מיט פרייד די ערשטע אנזאג פונ'ם גליקליכען יאהר. דער סטעפ האט נאך געהודשעט, קאמביינען האבען נאך געארבייט, ווייץ האט זיך געשאטען. רונד ארום גייט מיט ברען דער שניט.

ע. גארדאן.

א תקיעת כף

א געשיכטע פון צוויי חבר'טעס, וואס האבען זיך נעגעבען א תקיעת־כף, אז ווען זיי וועלען חתונה האבען און האבען קינדער, וועלען זיי טאן א שידוך צווישען זיך. — איינע איז געווארען רייך און די אנדערע ארעם. — דער זוהן פון דער רייכער איז אויסגעוואקסען א רב. — די טאכטער פון דער ארימער איז אויסגעוואקסען בלינד. — פארוואס דער ראש ישיבה האט אויף דער סמיכה אויף רבנות אנגעשריבען די עקדה. — דער וואונדערבארער סוף

פון ה. אקערמאן

(שלוס *)

מ'האט מטפראווט א רייכען ברית און מ'האט זיך געפרעהט מיטן יונגעלע, ווי מיט משיח'ן, ווייל עס איז שוין ביי פערלען געווען פיר יאהר נאך איהר חתונה, און זי האט זיך שוין געהאט געשראקען, אז זי וועט נישט האבען קיין קינדער...

פערלס מאן האט געהאלטען אין סניאטאוו אן אכסניא פאר באלעגאלעס, און פערל האט זיך ממש געבאדען אין געלד, וואס איהר הארץ האט געגלוסט האט זי ביי איהר מאן געקראגען.

דאס יונגעלע איז געוואקסען שעהן ווי א פרינץ און געזונד איז ער געווען קיין ביין אויג, כאטש ער איז געווען א קינד פון א רייכען מאטען, איז ער נאך דערצו געוואקסען ווי א ציגייגער־קינד: ער האט זיך קיינמאל נישט פערקיהלט און איז קיינמאל נישט קראנק געווארען.

אזוי איז עס פערלען געגאנגען פון אלע זייטען.

זלאטקעס מאן א בעל־עגלה אויף א פרעמדען וואגען.

זלאטקעס מאן איז געווען א באלעגאלע אויף א פרעמדען וואגען" דאס הייסט ער האט אפילו קיין אייגענעם פאיעטאן מיט קיין פערד נישט פערמאגט. און האט געטריבען פרעמדע פערד. האט ער דערפאר געהאט זיך דורכצושלאגען מיט פרנסה אבער קיין גליקען האט ער נישט געהאט פלעגט זלאטקע ארומגעהן אנגעטון ארים און און התיז ביי איהר איז אויך געווען צו דערקוטנען אז דארטען וואוינען נישט קיין נגידים...

און ווען זלאטקע פלעגט קומען צו פערלען צו־גאסט פלעגט ביי פערלען איינפאלען דאס הארץ, זלאטקע זאל נישט האבען קיין עגמת נפש, וואס זי איז אזוי ארים און פערל אזוי רייך.

השתיענדיג אזוי צווישען זיך, פלעגען בידע חבר'טעס זיך אמאל דערמאנען אין זייער תקיעת־כף, וואס זיי האבען זיך אמאל געגעבען, ווענען זיך משדך זיין, און זלאטקע פלעגט מיינען אז פערל האט שוין איצטער חרטה אויף איהר אפמאך. איצטער איז זי דאך א גבירטע און זלאטקע איז א קבצנטע...

אבער פערל פלעגט דערויף ענטפערען:

— א תקיעת כף איז א תקיעת־כף און געלד איז קיילעכדיג און דרעהט זיך ווי א חשרעדל...

ביידענס מענער, פערלס און זלאטקעס, האבען אויך געוואוסט וועגען זייערע ווייבערס אפמאך און זענען ביידע נישט געווען דאגעגען.

עס זענען אוועקגעגאנגען נאך א פאר חדשים און זלאטקע איז געלעגען געווארען און געהאט א מיידעל.

פערל מיט איהר מאן זענען געקומען צו זלאטקען אין הויז אריין אויף „לעקאך און בראנפען" און האבען זיך משמח געווען טאקע ווי אמתע, איבערגעגעבענע פריינד.

און ביידע מוטערס האבען זיך אויף שפאס אנגע־רופען „מחותנתטע" איינע די אנדערע.

*) זעה פרייטאג נומער פון „נ. פאלקסבלאט 177

כאטש פערלס יונגעל איז נאך געווען זעהר קליין און זלאטקעס מיידעלע איז נאך געווען אין די ווינדעלעך.

די צייט איז זיך דערווייל פאמעליך געגאנגען און ביידע קינדער זענען געוואקסען, און עס זענען אוועק געגאנגען עטליכע יאהר און ביידע פריינדינס האבען זיך בעראטען שידוכים.

צוליב פרנסה האט זלאטקעס מאן געמוזט אוועק פאהרען פון סניאטאוו און פערל מיט איהר פאמי־ליע זענען דארטען געבליבען.

און פארן איבערפאהרען אין אנ'אנדער שטאט האבען זיך די צוויי חברטעס געזעגנט. און ביים גע־זעגענען זיך האבען זיי ווידעראמאל איבערגעגעבען וועגען זייער תקיעת־כף, און זיי האבען זיך צוגעזאגט איבערצושרייבען וואס זיי טוען, און איבערהויפט זאלען זיי זיך איבערשרייבען וועגען זייערע קינדער.

געהען אזוי אוועק יאהרען אין חברטע, פערל וואוינט אין סניאטאוו און עס איז איהר גוט ווי די וועלט, און די צווייטע חברטע זלאטקע וואוינט אין אנ'אנדער שטאט — אבער איהר איז ביטער... דער מאן מוטשעט זיך מיט דער פרנסה, קיין קינדער קען זי מעהר נישט האבען, און א גרויסער אומגליק האט זיך. ווי א שווארצע כמארע איבער איהר אנגע־התיבען אנצוהוקען: איהר מיידעלע מרים האט אנגע־הויבען לידען אויף די אויגען און האט געהאלטען ביים בלינד ווערען.

קיין געלד צו געהען צו גרויסע פראפעסארען האט זי נישט געהאט, און צו איהר חברטע שרייבען און בעטען געלד האט זלאטקע נישט געוואלט: ער־שטענס, האט זי זיך געשעהמט מיט איהר שלים־מזל און צווייטענס קאן דאך נאך ווערען „אוים שידוך"..

אז פערל וועט דערהערען אז דאס מיידעלע לידט פון קראנקע אויגען וועט זי חרטה האבען אויף איהר תקיעת־כף... און זלאטקעס טאכטער איז שוין נישט קיין יונגע מיידעלע... זי איז שוין אלט פערצעהן יאהר און מען דארף שוין מיט איהר באלד א שידוך טון...

זלאטקען געהט אוועק שלעכט...

מאכט דערווייל זלאטקע א שוויג און שרייבט נישט צו פערלען וועגען דעם, און אליין פערזוכט זי די לעצטע קישעלעך פון הויז און נעהמט צוזאמען אביסעל געלד און פאהרט אוועק מיט איהר מיידעלע קיין קראקע צו א גרויסען דאקטאר, אבער דער דאק־טאר האט איהר געזאגט אז ס'איז ארויסגעווארפען יעדע פרוטה וואס זי וועט אויסגעבען אויף דאק־טוירים, ווייל דאס מיידעלע מוז בלינד ווערען, ווייל די שיין פון די אויגען, אז זי לעשט זיך אויס, קען מען זי מעהר שוין נישט אנצינדען...

איהרע אויגען האבען זיך אויסגעלאשען און עס קען איהר גאר נישט העלפען, אין א חודש, צוויי ארום וועט זי איטנאנציען אויפהערען זעהען, און ס'איז פערפאלען, מען קען דערצו גארנישט טון.

עס איז אוועק א חודש און ס'מיידעל האט וואס אמאל ווייניגער אנגעהויבען צו זעהען, ביז די ליכ־טיגע וועלט איז אינגאנצען פאר איהר געווארען פינסטער.

זי האט איהרע אויגען געהאלטען אפען, אבער זי האט נישט געזעהען די שיין.

וואו נאר א נומער יחד (צדיק) אין א ווייטער שטאט, הא זלאטקע צו איהם אוועקגעשיקט „קוויט־לעך" און האט ביי איהם געבעטען ער זאל עפעס זעהען צו טון פאר איהר ליכטיגער זון, וואס איז איהר פינסטער געווארען.

אבער די אויגען ביי איהר טאכטער זענען אלץ געווען ווי גלאז און זי האט אויף זיי נישט געזעהן קיין ביסעל ליכט.

צום ערשטען האט זיך זלאטקע אפגעהאלטען פון שרייבען צו פערלען פון איהר גרויס אומגליק, די צרות זענען שוין אבער דערגאנגען אזוי ווייט אז זי האט שוין מעהר נישט געקאנט אויסהאלטען, האט זי אנטשריבען צו פערלען א בריף און האט איהר אר ־רויסגעשריבען פון איהרע גרויסע צרות.

ווען פערל האט דערהאלטען דעם בריף, האט זי זיך זעהר מצער געווען איבער איהר פריינדינס צרות. און זי האט באלד געענטפערט א בריף מיט הארציגע טרייסט־ווערטער צו איהר. און צווישען אנדערען האט זי געשריבען אין בריף „מחותנתטע", עטליכע מאל, און זי האט איהר דערמיט געוואלט לאזען וויסען אז כאטש עס האט מיט איהר געטראפען אזא אומגליק האט זי אליץ נישט חרטה אויף איהר „תקיעת־כף".

און ווען די צייט וועט קומען וועלען זיי דאן שרייבען תנאים.

פערלס זוהן האט דערווייל געלערנט אין דער קרא־קאווער ישיבה און האט פון גארנישט געוואוסט, אין דער ישיבה איז ער געווען איינער פון די בעסטע קעפ און דער ראש־ישיבה פלעגט מיט איהם שטאלצירען.

עס איז נאך געווען צוויי יאהר דערצו, אז ער זאל ענדיגען די ישיבה.

פונ דער מוטטערס אפמאך מיט איהר חברטע ווע־גען זיך משדך זיין האט ער גאהנישט געוואוסט, שוין אפגעהערט דערפון אז ער האט גארנישט געוואוסט, אז זיין צוקונפטיגע כלה האט אנגעווארען די ראיה.

ער איז דערווייל געווען פערטון אין לערנען, טאג און נאכט פלעגט ער זיצען איבער די ספרים און מיט א טרויעריגען ניגון לערנען תורה.

אהיים קומען פלעגט ער נאר איין מאל אין יאהר, צו זיינע עלטערען קיין סניאטאוו, און דאס איז גע־ווען אויף ימים נוראים.

איצטער. ווען פערל מיט איהר מאן זענען געוואר געווארען פון דעם אומגליק, וואס עס האט געטרא־פען מיט זלאטקעס טאכטער, זענען זיי ארומגעגאנ־גען ווי אהן קעפ און זיי האבען נישט געוואוסט וואס צו טון.

זייער זוהן יחנה האט פון „תקיעת כף" גארנישט געוואוסט. וואלט אלעס געגאנגען בשלום וואלט מען איהם שוין דערציילט וועגען דעם, אבער איצטער. ווי אזוי וועט מען איהם קענען זאגען און איהם צו־רעדען אז ער זאל האלטען דער מוטערס „תקיעת־כף", ווען די כלה האט נישט קיין אויגען...

וואסערע עלטערען וואלטען צורעדען זייער זוהן ער זאל חתונה האבען פאר א בלינד מיידעל, און נאך דערפאר ווייל זיין מוטער האט צוגעזאגט דער בלינדערס מוטער, ווען די קינדער זענען נאך אויף דער וועלט נישט געווען, אז זיי וועלן זיך משדך זיין?

האבען זיך בידע אזוי לאנג געזארגט וועגען דעם ביז פערל איז געפאלען אויף אנ'עצה: זי וועט אריבערפאהרען קיין קראקא און וועט אליץ דערציילען דעם ראש־ישיבה און דער ראש־ישיבה וועט איהר שוין געבען אנ'עצה.

אז פערל האט זיך אויסגעפוצט אין איהרע יום־טוב'דיגע בגדים און איז אוועקגעפאהרן קיין קראקע זיך דורכצורעדען מיטן ראש־ישיבה.

פערל האט אויסגעגאסען איהר ביטער הארץ פאר דעם קראקאווער ראש־ישיבה'ס ווייב, און זי האט פאר איהר געוויינט מיט ביטער'ע טרעהרען.

די רביצין האט פערלס ביטער הארץ איבערגע־געבען איהר מאן, דעם ראש־ישיבה און דער ראש־ישיבה האט נאכגעקוקט אין די הייליגע ספרים און ער האט פערלען איבערגעגעבען דורך זיין ווייב אז א תקיעת־כף איז הייליג און מען מוז איהם האלטען. יפפרט נאך דאן ווען אויפן צווייטען צד האט זיך אויסגעגאסען גאט'ס צארן, טאר מען אודאי נישט עובר זיין אויפן אפמאך און פערמיט יענעם נאך מעהר פערשעהמען...

„און ווען די צייט וועט קומען און דער כלהם טלטערען וועלען רעדען מכח א שידוך, זאל פערל

(ווייטער זעה 11־טע זייט)

רעגולירונג פון פאמיליען-לעבען

פון ד״ר מעד. מיכאל גערשון

דאס מאלטוס-געזעץ

מיט איבער הונדערט יאהר צוריק, אין 1798 יאהר איז אפגעדרוקט געווארען א ווערק פונ'ם בעריאומטען ענגלישען עקאנאמיסט טאמאס ראבארט מאלטוס א. נ.: דאס בעפעלקערונגס-געזעץ.

די ארבייט פונ'ם ענגלישען געלעהרטען איז איבערזעצט געווארען אויף אלע אייראפעאישע שפראכען, און אין זיינער צייט האט זי געמאכט א שטארקען איינדרוק אויף דער גאנצער ציוויליזירטער וועלט.

אין וואס-זשע בעשטעהט די לעהרע פונ'ם ענגלישען עקאנאמיסט?

דער הויפט-געדאנק פונ'ם וויכטיגען ווערק פון מאלטוסן (וועגען דער בעפעלקערונג) איז בעשטאנען אין דעם אז בעפעלקערונג בעזיצט די אייגענ־שאפט זיך צו פערמעהרען שנעלער ווי די מיטלען צו דער עקזיסטענץ. די ערשטע וואקסט אין א געאמעטרישער פראפארציע (ווי: 1, 2, 4, 8, 16 א. ד. גל.) און די צווייטע אין אנ'אריטמעטישער פראגרעסיע (ווי 1, 2, 3, 4, 5, א. ד. גל.)

פונדאנען מאכט מאלטוס דעם אויספיהר, אז וואס מעהר ס'פערגרעסערט זיך די בעפעלקערונג, אלץ מעהר צושטערט דאס גלייכגעוויכט צווישען איהר צאהל און די צאהל מיטלען צום לעבען.

מיט אנדערע ווערטער, דאס פערקלענערען זיך פונ'ם וואוילשטאנד פון די פאלקס-מאסען איז א רעזולטאט פון די נאטירליכע סבות, אדער נישט פון די אדער אנדערע חסרונות פון דער געזעלשאפט־ליכער ארדנונג, ווי למשל, דאס סיסטעם פון פו־נאנדערטיילונג פון פערמעגען און רוחים.

מאלטוסעס טעאריע איז געווען דער ערשטער פעסימיסטישער טאן אין דעם לויב-געזאנג פאר די נייעווירטשאפטליכע יסודות, וועלכע באזירען זיך אויף דער פרייהייט פון דער פערזענליכקייט און דעם נישט אריינמישען זיך פון דער מלוכה. — אנ'אדע, וועלכע איז געזונגען געווארען דורך אדאם סמיט'ן *) און זיין שולע, וועלכע איז אנפאנג געווען גאר אפטימיסטיש.

ווען ס'האבען זיך אבער אנגעהויבען ארויס־ווייזען די שאטענדיגע זייטען פון דער פרייער אינדוסטריע, איז אויסגעקומען אדער צו צווייפלען אין דער נאטירליכקייט און אין דער פולקאמענ־הייט פון דער נייער ווירטשאפטליכער ארדנונג און זוכען אנדערע יסודות פון דער געזעלשאפטליכער

*) ענגלישער עקאנאמיסט.

איינארדנונג — ווי ס'האבען דאס אנגעהויבען צו דערווייזען די סאציאליסטען און מאקסימאליסטען — אדער מ'האט געדארפט אנערקענען, אז די אלע אומגליקען זענען נישט צום בעזייטיגען, ווייל זיי זענען נאטירליך און אונפערמיידליך.

די לעצטע ערקלערונג האט בעגרינדעט מאל־טוס, און דערפאר איז זיין לעהרע געווען זעהר געפעלען די רייכערע און מיטעל־קלאסען פון דער געזעלשאפט, ווייל זיי האבע בעקומען די מעגליכקייט ארויפצווארפען אויפ'ן ארבייטער-קלאס די גאנצע שולד פון זייער אומגליקליכער לאגע, וועלכע בעשטעהט כלומרשט אין זייער צופיל פער־מעהרען זיך.

מיט מאלטוס'עס טעאריע האט מען אנגעהויבען זיך צו בענוצען, בכדי צו בעווייזען די אונווירקזאמ־קייט פון וועלכע נישט איז מיטלען, וועלכע שטרע־בען צו פערבעסערען די לאגע פון די ארבייטער און פראלעטאריער.

מאלטוס האט מיט דער גאנצער ענערגיע אנגע־גריפען דעם סיסטעם פון דעם געזעלשאפטליכען שוץ, וואס עס האט געהערשט אין ענגלאנד. ער איז געווען געגען א סיסטעם, וואס האט ערלויבט א גרעסערע צאהל געבורטען צווישען דער ארימער בעפעלקערונג, ווייל דאס איז געווען דער סיסטעם פון דעם נאטירליכען ווירטשאפטליכען אומזאץ.

אויב דאס דאזיגע פראבלעם וועט זיך אונטער־געבען די נאטירליכע רעכט פון עקאנאמיק, דאן וואלט דער נאטירליכער רעגולאטאר פונ'ם צוואוקס פון דער בעפעלקערונג דערפיהרט צו א דעמאראַ־ליזאציע און צו א גרויסער שטערבליכקייט אלס רעזולטאט פונ'ם עלענד, וואס הערשט ביי דער בע־פעלקערונג. די צאהל חתונות און געבורטען וואל־טען זיך שטארק פערקלענערט.

מאלטוס האט צוגעלאזען נאך איין מיטעל: ארימע מענשען זאלען נישט חתונה האבען. נאך א פאקטאר, וואס האט פערקלענערט די צאהל פון דער בעפעלקערונג, איז געווען — מלחמות און אויך די עמיגראציע.

נישט געקוקט אויף די נעגאטיווע זייטען פון מאלטוס'עס „געזעצן וועגען דער בעפעלקערונג", האבען דאך זיינע טעאריעס געהאט א וויכטיגע פראקטישע בעדייטונג, בעזונדער אין דער מלוכה'־שער געזעצגעבונג. די רעפארם פון דער ענגלישער

געזעצגעבונג וועגען דעם געזעלשאפטליכען שוץ אין 1834 האט זיך געפונען אונטער דער השפעה פון מאלטוס'עס טעאריעס, כאטש די פאליטישע עקאנאמיע אלס וויסענשאפט האט זיך פיי ליך בע־צויגען צו דער מלוכה'שער און געזעלשאפטליכער איניציאטיוו, וואס האט געוואלט פערבעסערען די לאגע פון די ארימע מאסען בעזונדערס אויפ'ן וועג פון וואוילטעטיגע אינסטיטוציעס פון געזעל־שאפטליכען שוץ.

די אנהענגער פון מאלטוס'עס טעאריע אין פער־שידענע לענדער האבען נישט נאר פערשפרייט זיין לעהרע, נאר האבען געוואלט אויך פראקטיש פער־ווענדען געוויסע זיינע אנווייזונגען און דורכצופיה־רען זיי אין דער געזעצגעבונג, בעזונדער די בע־גרעניצונג פון רעכט חתונה צו האבען. נישט בלויז די סאציאליסטען ווי קארל מארקס און זיינע אנ־הענגער האבען שטארק קריטיקירט מאלטוס'עס טעאריעס, נאר אויך די בורזשואזע עקאנאמיס־טען האבען דאס זעלבע געטון, ווי בעני, באסטיא, ספענסער א. א.

די שפעטערדיגע אנהענגער פון מאלטוס'עס טע־אריעס, די אזוי גערופענע נעאמאלטוזיאנער, וועל־כע האבען זיך בעוויזען אין די זיבעציגער יאהרען פון נייינצענטען יאהרהונדערט אין ענגלאנד, האבען זיך געשטעלט אויפ'ן שטאנדפונקט, אז מען דארף נישט בעגרעניצען דאס רעכט חתונה צו האָ־בען, נאר מען דארף אנווענדען ספעציעלע מיטלען, וואס זאלען פערהיטען פון שוואנגערשאפט. דערמיט וואלט מען אויך געקאנט רעגולירען די צאהל געבורטען און גלייכצייטיג פיהרען א נארמאל פא־מיליען-לעבען.

איינע פון די וויכטיגסטע נעא-מאלטוזיאנער איז געווען דער ענגלישער פארלאמענטאריער ברעדלאו און זיין פריינדין אני בעזאנט. זיי האבען רעדאגירט א ספעציעלען זשורנאל „נעאמאלטוזיא־ניזם" און האבען וועגען דעם דאזיגען פראבלעם ארויסגעגעבען א רייהע בראשורען.

די געשיכטע פון דער לעצטער צייט האט בע־שטעטיגט מאלטוס'עס טעאריע, אז עס איז פאר־האן א וויכטיגער צוזאמענהאנג צווישען דעם אונ־גלייכען מענשליכען צוואוקס און דער צאהל פון די עקזיסטענץ־מיטלען. אין דער טעאריע פון מאל־טוסן וואַרפט זיך בעזונדער אין די אויגען איין

פרט: עס ווערען צוזאמענגעקליבען די עלעמענ־טארסטע מענשליכע בעדערפענישען און די מאטער־יעלע מיטלען, וואס זענען נויטיג, כדי צו בעפרי־דיגען די דאזיגע בעדערפענישען.

מען בעקומט דעם איינדרוק אז דאס מענשליכע לעבען ווערט בעגרעניצט מיט'ן בעגריף „עקזיס־טענץ" און דאס גאנצע פראבלעם ווערט דערפיהרט דערצו, אז די רייכע און די מיטעלערע קרייזען בעזיצען די עקזיסטענץ-מיטלען און די ארימע זע־נען פעראורטיילט אויסצושטארבען, ווייל עס פעהלט זיי די עקזיסטענץ מיטלען.

דאס לעבען איז אבער קאמפליצירטער און דאס ביינצעהנטע יאהר־הונדערט און בעזונדערס דער אנהויב פון צוואנציגסטע יאהרהונדערט האט אונז בעוויזען, אז דער מענש וויל נישט נאר עקזיסטירען, נאר שטרעבט אויך צו קולטורעלע יוערטען.

זי עלעמענט ר טע לעב נס ד ישע, מי וועלכע עס האבען זיך בעגנוגענט די ברייטע מאסען אין דער צייט, ווען עס האט געלעבט און געשאפען מאלטוס, זענען אבסאלוט נישט ענליך צו די לעבענס-בעדערפענישען פון מאדערנעם מענש. דאך איז מאלטוס'עס טעאריע נאך ווייטער בעריע טיט: דאך זענען מאלטוס'עס פאסטולאטען וועגען רע־גולירען דעם מענשליכען צוואוקס און וועגען די מיטלען, מיט וועלכע מען קאן דערגרייכען די דאזיגע עלעמענטארע רעכט פון דער ביאלאגישער מענשליכער ענטוויקלונג.

דריי פאקטארען בלייבען דער יסוד פון דער ענטוויקלונג און פונ'ם ליף פונ'ם לעבען פון איינ־צעלנע יחידים, ווי אויך פון פ ל ע אי מיגון, דאס זענען: נאהרונג, געשלעכטליך לעבען און די ערציהונג. עס איז אבהענגיג דערפון, ווי מען געהט צו צו די דאזיגע פראגען, און דער סוף זיין די ענטוויקלונג און ירידה.

אין דער נארמאלער סאציאלאגישער ענטוויק־לונג פונ'ם מענש שפילט א גרויסע בעדייטונג דאס געשלעכטליכע לעבען. די פאמיליע איז די העכסטע פארם פון א פעראייניגונג פון ביידע גע־שלעכטער און דינט צו בעפרידיגען די צוויי הויפט־יסודות פון די מענשליכע בעדערפענישען: פאר דער נאהרונג און פאר'ן געשלעכטליכען לעבען. דאס נארמאלע געזונדע פאמיליען-לעבען איז ערשטע פרימיטיווע פארם פונ'ם מענשליכען צוזאמענלעבען, פון וועלכער עס איז געשאפען געווארען די גע־זעלשאפט.

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט“

קורצע אויפקלערונגען איבער אקטועלע רעכטליכע פראגען

אונטערשטיצונג פאר רעזערוויסטען

רעזערוויסטן, וועלכע מאכען דורך מיליטערישע איבונגען קאנען בעקומען אונטערשטיצונג פאר זייערע פערלאזענע משפחות.

דער פערלאנג מוז געמאלדען ווערען דורך דער געמיינדע פערוואלטונג וואו דעם רעזערוויסטס משפחה האט איהר וואוינארט.

די מעלדונג דארף געמאכט ווערען דורכן אייגענטליכען רעזערוויסט איידער ר'נייט אויף די איבונגען. ווענדען זיך ווענען אונטערשטיצונג מעג אויך דער נויטבעדערפטיגער משפחה מיטגליד אדער זיין פערטרעטער.

אלענפאלס איז דערלאזבאר צו ווענדען זיך וועגען אזא אונטערשטיצונג אמשפעטסטען א חודש נאכן דורכמאכען דורכן בעטרעפענדען רעזערוויסט די איבונגען. ווענדונגען וועלכע ווערען געמאכט שפעטער ווערען נישט בעטראכט.

וועגען דער דערלאנגטער בקשה ענטשיידעט די ארטיגע געמיינדע פערוואלטונג אין משך פון 4 טעג.

אין פאל פון אנ'אפזאג מעג דער בעוולה'מער פערלאנגען די ענטשיידונג צו דער סטאראסטווע.

די קלאגע אין דער סטאראסטווע מוז געמאכט ווערען אין משך פון 8 טעג נאכן דערהאלטען די דעציזיע דורך דער פערמיטלונג פון דער זעלבער געמיינדע פערוואלטונג.

שטייערן-הנחות פאר נייע בנינים.

בכדי צו זיין בערעכטיגט ארויסצוציהען פון דער הכנסה וועלכע אונטערליגט דעם הכנסה - שטייער, די סומען וואס ווערען אינוועסטירט אין אויפבוי פון א נייע וואוינהויז דארף דער אינטערעסירטער דערלאנגען אין פינאנץ אמט א מאטיווירטע בקשה.

די בקשה מוז איינגעטראגען ווערען אין ארטיגען פינאנץ אמט ביזת דאס בויען קומט פאר, ווערענדיג פאלס איידער דער אויסמעסט פון שטייער-בעטרעפע פארן געגעבענעם יאהר איז געוואָרען געזעץ-קרעפטיג.

ווייבאלד די בקשה ווענען אנערקענען די פארגעזעהענע הנחות איז דערלאנגט געווארען נאכן בעשטימטען טערמין פערליערט דער פעטענט די רעכט צו בעטען די דערמאנטע הנחה אין משך פון דעם גאנצער צייט, כל זמן דאס בויען דויערט.

דירות - רעדוקציע.

די רעדוקציע פון דירה - געלד אויף 15 פראצ. אפהענגיג פון כאראקטער אדער טרחים פון לאקאל, בעציהט זיך אויך צו די לאקאטארען וועלכע האבען זיך אריינגעצויגען אין די דירות שוין נאכן 1 דעצעמבער 1935.

דער דאזיגער כלל האט נישט קיין אנווענדונג צו די וואוינונגען וועלכע זענען נאכן 1. דעצעמבער 1935 איבערגעמאכט געווארען פון א גרעסערער וואוינונג.

ווייבאלד די גרעסערע וואוינונג איז איבערגעמאכט געווארען אויף קלענערע וואוינונגען פארן 1 דעצעמבער 1935 איז די רעדוקציע יא חל.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

אורלויבען פאר ארבייטער

די פערגיטיגונג פאר אורלויב געהמט ארום נישט בלויז די שכירות אין פארם פון געלד נאר אויך אין פארם פון אויסהאלט, אזוי אז אן אונטערנעמער איז מחויב אנ'אורלויבטען ארבייטער אויך אויס-צאהלען דעם בעטרעף פון די שכירות אין נאטור.

דעסגלייכען דארף אויך די ענטשעדיגונג פארן נישט אויסנוצען אורלויב ארומנעהמען דעם בעטרעף פון די שכירות אין נאטור.

פערזיכערונגען פון דינסטען.

אנ'אויפרוימערין דארף ווערען פערזיכערט אין דער סאציאלער פערזיכערונגס אנשטאלט, אויב די דינסט ארבייט יעדע וואך ווייניגסטענס כאטש 1 טאג. קוים איז זי בעשעפטיגט יעדע צוויי וואכען 1 טאג אדער אפילו 2 טעג, דארף זי נישט ווערען פערזיכערט.

אונבעוועגליכע גיטער.

אנ'אפמאך לויט וועלכען איינער האט רעכט צו בענוצען זיך מיטן שכנ'ס מויער מוז צוזאמענגעשטעלט ווערען דורך א רעיענט.

ענטשעדיגונג.

א תביעה וועגן אנ'ענטשעדיגונג פאר בעזייטיגען פון א פאסטען אהן א פריהערדיגע קינדיגונג ווערט פערעלטערט נאך 6 חדשים.

וועקסעל-פעלשער.

מ'ווערט בעשטראפט פאר פעלשען אונטערשריפטען אויף וועקסלען אפילו אויך אין דעם פאל, ווען דער וועקסעל - נעהמער האט געוואוסט אדער נער קאנט וויסען אז די אונטערשריפטען זענען גע-פעלשט.

בעזונדערע אונטערנעהמונגען.

צוויי בראנזשעס קאנען געפיהרט ווערען אין איין לאקאל אויף איין פאטענט אפילו אויך אין דעם פאל ווען זיי זענען נישט קיין גאנץ קרובישע. זיי מוזען אבער געהערען צום זעלבען אייגנטימער.

דאגעגען מעגען זיי אפילו יא זיין קרובישע. קוים געהערען זיי נישט צו איין און דעמזעלבען אונטער-נעהמער ווערען זיי בעטראכט ווי בעזונדערע און ממילא מוז אויף זיי אויסגעקויפט ווערען צוויי בעזונדערע פאטענטען.

נישט עהרליכע קאנקורענץ.

נישט עהרליכע קאנקורענץ הייסט אויך דעמאלט ווען מ'פערקויפט אנ'ארטיקעל אונטערן קאסטען פרייז בכדי דערמיט אפצוציהען די קונים פון קאנקור-רענט.

ביטעס שרייבען.

דאס געזעץ וועגען שרייבען ביטעס איז נישט חל אויף פעראיינען אפילו אויך אין דעם פאל ווען די כמאטוטען זעהען בפירוש נישט פאר די אויפגאבע צו שרייבען ביטעס.

שווער פערברעך.

פאר א שווער פערברעך ווערט אנערקענט אזא פאל פון שלאגען, אויב דער געשלאגענער האט גע-מוזט ליגען אין בעט איינינע טעג, ווי דנם א געוויסער ארגאן האט נישט אויפגעהערט צו פונקציאנירען.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווע 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג
סעקסועלע פערשטערונגען פון פסיכע - אַנאַליזע
נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אַוונט.
זונטאַג און חגאות פון 9—12.

נייע געזעצע און צירקולארען

ארבייטס - פערזיכערונגען.

דאס מיניסטעריום פאר סאציאלער השגחה קלערט אויף, אז רעכט צוריקצובעקומען 50 פראצענט פון די איינגעצאהלטע פערזיכערונגס - בייטראגען אויפן חשבון פון די עמעריטאל - אפצאהלונגען אין פאל פון ווערען זעלבסטשטענדיג, האבען נאר פערזיכער-טע גייסטיגע ארבייטער און אויך נאר אין דעם פאל אויב די זעלבסטשטענדיגקייט דריקט זיך אויס אין האבען חתונה געהאט.

קוים גייט אין ווערען זעלבסטשטענדיג דורך עפענען זיך א אייגענע אונטערנעהמונג, אליין איינס צי אליין אדער בשותפות, האט אזא גייסטיגע אר-בייטערין שוין נישט קיין רעכט צוריקצובעקומען די כאהנוזעהענע 50 פראצענט עמעריטאלע אפצאהלונ-גען.

אורלויבען.

אין שייכות מיט די קאנפליקטען וועלכע ענט-שטעהען צווישען די ארבייטער מיט זייערע אונטער-נעהמער בנוגע דעם טערמין פון אורלויבען קלערט אויף דאס מיניסטעריום פאר סאציאלער הש-גחה אז דאס געזעץ וועגען אורלויבען בעשטימט נישט קיין טערמין ווען אנ'אונטערנעהמער איז מחויב צו ערטיילען אורלויב.

בממילא מעג אנ'אונטערנעהמער ערטיילען אור-לויב ווען איהם איז פאסיג און דער ארבייטער קען נישט געטען דעם ארויסטרעטען מיט קיין שום טענות.

דאס געזעץ זאגט נאר אז אין משך פון 1 מאי ביזן 30 סעפטעמבער מוזען ווייניגסטענס 50 פרא-צענט פון בעשעפטיגטען פערסאנאל בעקומען אור-לויב.

וואס אנבעלאנגט דער צייט ווען דער אדער אנ-דערער ארבייטער זאל בעקומען אורלויב מוזען די פערשיעדענע ארבייטער אליין צווישען זיך דורכקומען און אויב זיי קאנען צווישען זיך און דעם פרט נישט דורכקומען קאנען זיי זיך ווענדען צום ארבייט אינספעקטאר אז ער זאל זיי פערגלייכען.

דער אונטערנעהמער קאן נישט דערפאר טראגען קיין שום קאנסעקווענצען.

פערגיטיגונג פאר ארבייטס-שעה'ן.

דער הויפטארבייטס אינספעקטאר האט פער-עפענטליכט א צירקולאר אין וועלכען ר'קלערט אויף, אז די נאוועלע צום געזעץ וועגען ארבייטס - צייט דארף פערשטאנען ווערען אין דעם זין אז דער אר-בייטער קומט א פערגיטיגונג פאר ארבייט אין די איבער-שעה'ן אפילו אויך אין דעם פאל, ווען די דא-זיגע ארבייט איז געווען אומלעגאל, ד.ה. זי איז פאר-געקומען זאלן דער דערלויבעניש פון ארבייטס-אינס-פעקטאראט און זאגאר אויך אין דעם פאל, ווען דער אונטערנעהמער איז בעשטראפט געווארען פאר דער דאזיגער ארבייט.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאסלעס
Piotrkowska 164 tel 114-20.

ר. איזראעל

אויסגעליטערטע נשמות

סענסאציאנעל שפּאַנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

88

אַרויסגעהענדיג פון מרדכי זאמערפעלד האט דער פריץ געטראָפען יאַן דעם פישער, יאַן האט נישט ווי שטענדיג בעגריסט דעם פריץ, עפּיס האט זיך בּאַרטקאָווסקין אויסגעדוכט, אַז יאַן קוקט בייז אויף איהם און מיט געוויסע טענות און פּרעטענ-ציעס, דער פריץ, אַזוי ווי ס'איז געווען זיין גע-וואוינהייט, האט זיך אָפּגעשטעלט און צוגערופען יאַנען.

— יאַן, וואָס קוקסט דו עפּיס בייז, אָדער אפשר דוכט זיך מיר נאָר אויס.

— זייט מוחל פריץ, אָבער איהר ווילט מיר שלעכטס טון.

— ווער וויל דיר שלעכטס טון, יאַן? ווער האט דאָס דיר געזאָגט? פאַר וואָס זאל איך דיר וועלען שלעכטס טון?

— איך ווייס וועגען דעם, הויכוואוילגעבוירענער פריץ, איהר ווילט מיך פערטרייבען פון טייך, מיך אַרויסוואַרפען פון דעם הויז, וואו איך וואוין.

בּאַרטקאָווסקי איז געוואָרען אויפגערעגט, איצט האָט ער שוין פערשטאַנען, פאַר וואָס אָזשעלאָווסקי האט אזוי שטאַרק געאַרבייט דערויף, אז מ'זאל יאַנען ארויסוואַרפען פון הויז און פון טייך, באַרט-קאָווסקי האט שוין איצט חושד געווען, אַז די גאַנצע געשיכטע מיט דעם פאַכטער פון טייך, וועלכער האָט כלומרשט געוואָלט אין אָרדנונג ברענגען דעם ברעג, איז אויסגעטראַכט, ער האט אָבער נישט געקענט פערשטעהן פאַר וואָס מאַריאַן האט זיך גראָד אָנגעזעצט אויף יאַנען, דאָס איז דעם פריץ אויס-געקומען זעהר געהיימניספול, אָבער גלייכצייטיג וויכטיג.

— דאָס איז ליגען, יאַן, איך האָב אפילו דאָס נישט אין זינען געהאַט, איך וועל דיך קיינמאָל נישט אַרויסוואַרפען פון דיין בעשעפטיגונג, ווייל איך ווייס, אַז דער טייך און די פיש דאָס איז דיין לעבען, יאַנעק איז געבליבען שטעהן און מיט גרויסע אויגען פול מיט פערוואונדערונג האט ער גע-קוקט אויף דעם פריץ, ער האט פלוצלינג אַראָפּ-גענכאַפּט דאָס היטעל און זיך איינגעבויגען צום פריץ האַנד, כדי אַ קוש צו געבען, בּאַרטקאָווסקי האט איהם פערהאַלטען און אַוועקגעכאַפּט די האַנד.

— נישט נויטיג יאַנעק, דו זאָג מיר נאָר ווער ס'האט אויסגעטראַכט אַזאַ ליגען, ווער ס'האט דיר געוואָלט מאַכען אַזויפיל צרות.

— זייט מוחל, הויכוואוילגעבוירענער פריץ, אפשר האָב איך אַ טעות געהאַט...

— ניין, יאַנעק. זאָלסט זיך נישט פּרובּען אַרויסצודרעהען פון דעם ענטפער, איך הייס, אַז דו זאָלסט מיר באַלד זאָגען ווער ס'האט דיר דער-צעהלט וועגען אַרויסטרייבען פון טייך און פון דער שטוב?

— דאָס האָט מיר, דערצעהלט דער פאַן אָזשעלאָווסקי.

— מיין איידעם, וואָס? דאָס האט ער דיר וועגען דעם געזאָגט, נו, מילא ער האט אויך אַ דעה, קוּר איז דאָך עפּיס מיין איידעם, מיין טאָכ-טערס מאַן, אָבער איך האָב מעהר דעה פאַר איהם יאַנעק, האָסט גאָרנישט פאַרוואָס מורא צו האָ-בען, איך וועל נישט דערלאָזען, אַז מ'זאָל דיר שלעכטס טון, דערוויייל לעב איך נאָך און דאָס אַלץ איז נאָך מיינס, אַלץ און אויך דער טייך און דאָס הויז דיינס.

דאָס פּנים בּיי יאַנעקן האָט געשיינט, ער האָט געלאַכט, אַרויסווייזענדיג זיינע ווייסע צייהן.

— אַ דאַנק אייך פריץ, אַ גרויסען דאַנק, איך וועל אייך שטענדיג דינען טריי, נו, האָט מיר דער יונגער פריץ אָנגעוואָרפען אַ שרעק, ער האט מיך אַריינגעבּרענגט אין רציחה. איך בין גרייט בע-זען אָפּצוטון נאַרישע זאַכען.

— וואָס וואָלסט דו אַזוי געטון, האָט דער פריץ געפרעגט לאַכענדיג, וואָס וואָלסט למשל גע-טון ווען איך זאָל דיר באמת צונעהמען דעם טייך און די שטוב.

— דאָס וואָלט מיך געקענט דערפיהרען צו דעם לעצטען.

— אפילו מיך צו ערמאָרדען, האָט בּאַרטקאָוו-סקי ווייטער געלאַכט.

— אמת, פריץ, איך מוז מודה זיין, שלעכטע געדאַנקען האָב איך געהאַט אין מיין קאָפּ, זעהר שלעכטע, אַזעלכע וועגען וועלכע איך האָב קיינ-מאָל נישט געטראַכט אין מיין לעבען.

— האָסט דו אויך געזאָגט דעם פריץ אָזשע-לאָווסקי וועגען דעם וואָס דו האָסט געטראַכט.

— געוויס האָב איך דעם יונגען פריץ געזאָגט, איהם האָב איך געבעטען, אַז ער זאָל זיך איינשטע-לען פאַר מיר, אַז מ'זאָל מיך נישט דערפיהרען צו בעגעהן אַ מאָרד.

— און ער האָט צוגעזאָגט זיך איינצושטעלען פאַר דיר?

— יאָ, דער יונגער פריץ האָט מיר צוגעזאָגט, אַז ער וועט זיך בעמיהען ביי אייך, אַז מ'זאָל מיך לאָזען ביי מען טייך.

— זאָלסט נישט גלויבען יאַנעק, דו קענסט מיך, ווען איך זאָג דיר עפּעס זאָלסט דו וויסען, אַז ס'איז אמת, ס'איז .מיר קיינמאָל נישט איינגע-פאַלען דיך צו פערטרייבען פון טייך אָבער דיר אויף אַ האָהר שלעכטס טון, דאָס אַלץ איז אויס געטראַכט, דאָס איז אַ געמיינער ליגען, איך ווייס פון גאָרנישט צו זאָגען.

יאַנעק האָט געצויגען מיט די פּלייצעס האָט אַליין נישט געוואוסט וואָס דאָ קומט פאָר, אַלץ איז ביי איהם אויסגעקומען אַזוי מאָדנע, ער האָט געכאַפּט די האַנד פון בּאַרטקאָווסקין, אַ קוש גע-געבען אַ צוטומעלטער געזאָגט.

— פריץ הויכוואוילגעבוירענער, איך בין לעצ-טענס ווי פערכישופט געוואָרען, זייט דעמאָלס ווען די פער.שאָלטענע באַבע האָט מיך אַריינגעצויגען אין דעם ענין, האָב איך נישט מעהר קיין רוה.

— בערוהיג זיך יאַנעק, דאַרפסט גאָר גאָרנישט קיין מורא האָבען, ס'וועט דיר גאָרנישט געשע-הען, קענסט זיך פערלאָזען אויף מיר, און די אַלטע געשיכטע איז דאָך שוין פערענדיגט, דו ווייסט דאָך, אַז דעם רבי'ס זוהן איז שוין צוריק אינדערהיים.

— געוויס ווייס איך, אַז פישקא איז שוין צו-ריק דאָ, איך האָב זיך שטאַרק געפרעהט, ווען איך האָב איהם געזעהן, זאָל כאָטש מיין געוויסען זיין ריין. די באַבע מאַכט אָבער מיר ווייטער דעם טויט.

— שיק זי צו אַלע רוחות, די פערשאָלטענע מכשפה, האָט דער פריץ זיך צובייזערט.

— ס'איז לייכט צו זאָגען האָט יאַן געזאָגט, זי מאַכט מיר דעם טויט, זי רעדט מיך צו, אַז איך זאָל אַוועקגעהען אין דער פּאָליציי און זאָגען אַז איך האָב אַליין געזעהן ווי פישקא האָט גע-וואָרגען ביים האַלז די פּריצה מאַריִלא, איך קען אָבער דאָס נישט זאָגען, ווייל איך האָב נישט גע-זעהן. איך קען דאָס נישט טון, זי זאָגט, אַז די זשידעס האָבען געמאָרדעט, זיי האָבען געשיקט פישקאַן, אָבער איך האָב נישט געזעהן.

— זאָלסט נישט געהען און זאָלסט נישט זאָגען דאָס וואָס דו האָסט נישט געזעהן מיט דיינע אייגענע אויגען, ווייל דו וואָלסט געזינדיגט פאַר גאָט און מענשען, מיר זענען אַלע מענשען פון איין גאָט.

יאַנעק איז שוין מיד געוואָרען פון דעם גע-שפּרעך מיט'ן פריץ, בעת וועלכען ער האָט דעם עמוזט האַלטען גאַנץ אַנדערש.

— און די באַבע זאָלסט דו שיקען צו אַלע רוחות, האָט דער פריץ איהם נאָכגעשריגען ווען יאַן האָט זיך דערווייטערט.

פאַר'ן פריץ איז געווען גענוג דאָס וואָס יאַן האָט איהם געזאָגט. פאַר בּאַרטקאָווסקין איז געווען קלאָהר, אַז זיין איידעם מאַריאַן האָט עפּיס צוגע-טראַכט דערמיט וואָס ער האָט געוואָלט אויסטרייבען יאַן דעם פישער, געגען איהם, דערין איז נישט געווען קיין שום ספק. בּאַרטקאָווסקי איז וועגען זעהר צופרידען פון דער בעגעגעניש מיט יאַנען, וועלכער האָט פערשטאַרקט אין איהם די איבערצייגונג, אַז מאַריאַנס הענד זענען אינגאַנצען ריין ב יידער געשיכטע מיט מאַריִלא און איהר קינד און ער האָט ביי זיך בעשלאָסען שוין נישט אָפּצולייגען דעם ענין און איהם גוט אויסצופאָרשען.

(המשך קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג, 2 אויגוסט
י"ד מנחם אב תרצ"ו

אויגוסט
זון־אונטערגאנג 7.22
זון־אויפגאנג 4.04

אויפ'ן לאדזער וואהל־יריד

לעבהאפטע צוגרייטונגס־בעוועגונג וועגען די קאנדידאטען־ליסטעס

בעכטען זענען אין דער שטאט אויסגעקלעבט געווארען די ערשטע וואהל־קאמוניקאטען פון דער הויפט־וואהל־קאמיסיע.

די דאזיגע קאמוניקאטען ענטהאלטען די גענויע רשימה פון די קאמיסיע־מיטגלידער, אדרעסען פון די וואהל־קרייזען און אינפארמאציעס בנוגע דעם בעלייגען די קאנדידאטען־ליסטעס צום שטאט־ראט.

די ליסטעס מוזען אריינגעטראגען ווערען ביז'ן 3 סעפטעמבער און מוזען זיין אונטערגעחתמעט דורך מינדעסטענס 300 וועהלער.

אויפ'ן וואהל־יאריד לאזט זיך מערקען א שטיקעל אויפלעבונג:

עס זענען דהיינו צונויפגערופען געווארען א רייה קאנפערענצען אין פערשידענע פאליטישע און געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס, און אויך וואהל קאמיטעטען, ווי פון פ.פ.ס., בונד, לינקע פועלי ציון, רעגירונגס־קאמיטעט, כאדעקישער קאמיטעט, יודישער געזעלשאפטליך־עקאנאמישער וואהל־פראנט און ביידע ענדעקישע גרופירונגען.

דינסטאג וועט שוין ענדגילטיג געשלאסען ווערען דער וואהל־קאמיטעט פאר „ארבייט לטובת דער מלוכה און זעלבסטפערוואלטונג". עס וועלען בעהאנדעלט ווערען די פראגען פון ארויסשטעלען קאנדידאטען־ליסטעס אין אלע 10 קרייזען און עס וועט פעסטגעשטעלט ווערען דער וואהל־פלאטפארם.

דינסטאג וועט אויך ענדגילטיג בעשלאסען ווערען די פראגע פון א בלאק צווישען פראצא, נ.פ.ר. און ז.ז.פ. מיט די כאדעקעס. דער דאזיגער בלאק וועט ארויסטרעטען מיט קאנדידאטען־ליסטעס אין 9 קרייזען. (מחוץ'ן 9־טען וואהל־בעצירק, אינ'ם יודישען.)

פ.פ.ס. רופט צונויף א גרויסען מיטינג אונטער'ן פרייען הימעל — אויפ'ן קומענדיגען זונטאג, ווייל דער מיטינג, וואס איז געווען בעשטימט אויף נעכטען, איז פערוועהרט געווארען דורך דער סטאראסטווע.

די לאדזשער ענדעציע האט שוין פעסטגעשטעלט די קאנדידאטען־ליסטעס, וועלכע וועלען ארויסגעשטעלט ווערען אין 7 קרייזען. עס איז דערביי כאראקטעריסטיש, אז אויף די דאזיגע ליסטעס פיגורירען אין 60 פראצענט קאנדידאטען, וועלכע רעקרוטירען זיך פון דער ראדיקאלער יוגענד פונ'ם געוועזענעם א.נ.ר. (אבוז נאראדאווא – ראדיקאלני). משמעות, אז די ענדעקעס האבען פערלוירען דעם צוטרוי צו זייערע אלטע פיהרער. דער אדוו. קאוואלסקי וועט אבער, טראץ דעם, פיהרען א ליסטע אין איין וואהל־קרייז.

די פראגע פון א בלאק צווישען „בונד" און די לינקע פועלי ציון איז נאך נישט קלאהר געווארען.

דער יודישער עקאנאמיש־געזעלשאפטליכער וואהל־פראנט וועט אין משך פון דער וואך אפהאלטען בעראטונגען מיט פארשטייער פון בירגערליכע פארטייען.

די וואהל־אקציע אין דייטשען בירגערליכען לאגער ווערט דערווייל געהאלטען בסוד. עס איז אבער ידוע, אז ס'איז דארט קיין ספעציעלער שלום בית נישטא. עס דאמינירען דארט די היטלעריסטישע גרופירונגען.

די 10 וואהל־קרייזען געפינען זיך אין פאלגענדע ערטער:

ערשטער וואהל־קרייז — ווספולנא 7. פארזיצער פר. וואשקעוויטש.

צווייטער קרייז — נארוטאוויטשא 65, פארזיצער ש. שולעצקי.

דריטער קרייז — ראקאטשינער 41, פארזיצער מיראן לעוואנדאווסקי.

פירטער קרייז — קילינסקיעגא 194, פארזיצער וויקטאר כורזינסקי.

פינפטער קרייז — פאדמיעיסקא 21, פארזיצער יאן האלצגרעבער.

זעקסטער קרייז — קאנטנא 17, פארזיצער צוויקלינסקי.

זיבענטער קרייז — אל. 1 מאי 87, פארזיצער דיר. זדראיעווסקי.

אכטער קרייז — לימאנאווסקיעגא 124, פארזיצער אינספ. ארענזאלסקי.

ניינטער קרייז — פל. וואלנאשטשי 14, פארזיצער אנטאני רעמישעווסקי.

צעהנטער קרייז — שענקעוויטשא 46, פארזיצער וואצלאוו יאיעזדאדזקי.

4 שעה חושך מצרים אין לאדז

די לופט־פערטיידיגונגס־איבונגען האבען זיך איינגעגעבען

עהפענטליכען אין אווענד איז אין הסכם מיט דער פעראָרדענונג פון דער אדמיניסטראטיווער מאכט פארגעקומען דער פרוב־לופט־אנפאל־אלארם, וואס איז דאס מאל בעשטאנען בלויז אין דעם מאכען פינסטער אין דער שטאט און וואס זיין אייגענטליכע כוונה איז געווען צו קאנטראלירען די גרייטקייט פון דער בעפעלקערונג פאר אנגעזיכט פון א לופט־אטאקע־סכנה.

פונקט 9 א זייגער מיט 10 מינוט איז געווארען אין דער גאנצער שטאט שטארק־פינסטער און די גאסען זענען מאמענטאל אויסגעליידיגט געווארען פון מענטשען.

די טראמוואיען האבען זיך אפגעשטעלט מיט 13 מינוט שפעטער.

דאס מאל, ווי געזאגט, איז נישט פארגעקומען קיין „לופט־פלי־אטאקע פון פיינדליכע עסקאדרעס", נישט קיין רעפלעקטארען־שפילען, וואס זוכען דעם „שונא" אין די וואלקענס, מען האט אויך נישט געהערט קיין סירענען און סיגנאלען—

דער פרוב איז בלויז בעשטאנען אין האלטען די שטאט 4 שעה אין שטאק־פינסטערניש, בכדי צו איבערצייגען זיך צי די בעפעלקערונג וועט אויסהאלטען דעם עקזאמען פון דיסציפלין.

אין דער הינזיכט האט זיך דער פרוב פול שטענדיג איינגעגעבען און די פאליציי האט אין סך הכל געהאט ווייניג צו צונויפשטעלען פראטאקאלען פאר'ן שטערען די רוה, אדער פאר'ן נישט פערהענגען די פענסטער.

די פארשטעלונג אין די טעאטערס און די קינא־סעאנסען זענען איבערגעריסען געווארען.

איינס ביינאכט איז ווידער געווארען ליכטיג, און די שטיין־געבליבענע טראמוואיען זענען אוועק אין די רעמיזעס.

די עפענטליכע ארבייטען אין לאדז

וועלען בעדייטענד אויסגעברייטערט ווערען

אינטערוויו'ע פונם לאדזער שטאט־פרעזידענט

(א) נעכטען האט זיך צוריקגעקעהרט אין לאדז דער שטאט־פרעזידענט, ה' מיקאלאי גאדלעווסקי.

דער פרעזידענט גאדלעווסקי, ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, האט פערבראכט 2 טאג אין ווארשא וועגען אמטליכע ענינים, אדורכפיהרענדיג אינטערווענצען אין די מיניסטעריום'ס פאר פינאנצען, אינערן־עניגים און אויף ארבייטס־פאנד.

די פאלגענדע אינטערווענצען האבען א זעהר וויכטיגע בעדייטונג פאר אונזער שטאט.

אין דער ערשטער רייה האט זיך עס געהאנדעלט וועגען אויסארבייטען א פראגראם פאר לאדז אין שייכות מיט'ן פיער־יאהר־פלאן פון דער רעגירונג וועגען די אינוועסטיציע־ארבייטען.

אין הסכם מיט דעם דאזיגען פלאן זענען פאר לאדז פאראויסגעזעהן אויפ'ן יאהר 1937 בעדייטענד פערגרעסערטע קרעדיטען אויפ'ן אדורכפיהרען א רייה אינוועסטיציעס.

דער פערנעהם פון די קאנאליזאציע־ און וואסערלייטונגס־ארבייטען אין יאהר 1937 זאל פערדאפעלט ווערען און צו דעם צוועק וועט די שטאט בעקומען שטארק פערגרעסערטע קרעדיטען.

עס וועלען אויך פערגרעסערט ווערען די קרעדיטען אויף אנדערע אינוועסטיציע־ארבייטען.

פרעזידענט גאדלעווסקי האט אויך אינטערווענירט אינ'ם פינאנץ־מיניסטעריום וועגען אויפהאלטען דאס געזעץ מכח דעם ספעציעלען שטייער וועלכער ווערט איצט אפגערעכענט ביי די סעזאן־ארבייטער. דער פרעזידענט האט בעקומען פערזיכערט, אז די פאסטולאטען פון די ארבייטער וועלען אין דער הינזיכט פאזיטיוו ערלעדיגט ווערען און אז שוין בקרוב וועט דער דאזיגער שטייער אפגעשאפט ווערען.

דערהרגעט געווארען א יודישע זקנה

דורך א שכור'ן כוליגאן

דאנערשטאג אין אווענד האט זיך אויף דער יודישער גאס בעוויזען א שיכור — דער 36־יעהריגער לעאן וואלענגא פון פאמארסקא 133. דער שיכור האט געמאכט אוואנטורעס און א געוויסען מאמענט האט דער שכור גענומען א גרויסען שטיין און איהם אווארף געטאן פאר זיך. דער שטיין האט געטראפען אין דער 76־יעהריגער ליבע וויאזאווסקא, זשידאווסקא 20, וועלכע איז געפאלען א בעוואוסטלאזע אויף דער ערד. צו איהר איז גערופען געווארען פאגאטאוויע, וועלכע האט פעסטגעשטעלט א מוח־דערשיטערונג. דער שכור איז דורכען פערזאמלטען עולם פערהאלטען און צושלאגען געווארען.

ביינאכט איז די 76־יעהריגע וויאזאווסקא געשטארבען אין פאזנאנסקיס שפיטאל. ביי דער ל'ויה, וואס איז פארגעקומען פרייטאג, האבען זיך אפגעשפילט הארצרייסענדיגע סצענעס.

וואלענגא איז ארעסטירט.

—*×*—

איבערגעפאהרען

(א) אויף דער בזשעזשינער־גאס איז איבערגעפאהרען געווארען דורך א דראזשקע דער 56־יעהריגער אהרן פילץ (פון בזשעזשינער 4).

דער איבערגעפאהרענער איז שטארק צוקאליעטשעט געווארען.

פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט ערשטע הילף און אפגעפיהרט א היים.

Dr. Zalcwasser
כירורג
CEGIELNIANA 19, tel. 125-27
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 1–2 מיטאג און פון 4–6.30 אוונט.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי" דיר. דוד צעלמייסטער
גאסטשפילען פון פסח'קע בורשטיין
היינט, זונטאג, צוויי פארשטעלונגען
4.15 נאכמ. „א חתונה אין שטעטל"
9,15 אוונט
„דער גאסען־זינגער"
מיט'ן אנטייל פון: באדיא קארעני און יעקב פישער
און א נעקליבענעם אנסאמבל. דיר. דוד בייגעלמאן.
אכטונג! דאס טעאטער איז ספעציעל ווענטילירט.
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

קייז ארץ־ישראל
גרופענרייז און אינדיווידועל.
ביליגע פרייזען. גוטע בעדינגונגען.
פינקטליכע בעהאנדלונג.
אויספלוג קייז
יוגאסלאוויען און אונגארן
אויסלענדישע הנחה־און קורעציע־פעסער.
פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט"
אויספלוגען און רייזעס קיין רוסלאנד.
ברענגען קרובים פון רוסלאנד קיין פוילען
אינפארמאציעס ערטיילט
דאס יודישע רייזע־ביורא
Union Lloyd
Piotrkowska 42, tel. 107-87.

צוגאב־פאבאר־קאמיסיע דעם 14 אויגוסט

(א) דעם 14 ד. ח. אמטירט אין לאקאל אויף פיעטריקאווער 165 א צוגאב־פאבאר קאמיסיע פאר פ. ק. או. לאדז־שטאט 1.

עס דארפען זיך מעלדען די פאבאראווצעס פון יאהרגאנג 1915 און עלטערע, וועלכע האבען זיך לעת עתה נישט געשטעלט צו דער איבערזיכט, האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער־דינסט און וואוינען אויפן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9, און 11 קאמיסאריאטען און האבען בעקומען אויפפאדערונגען פון דער סטאראסטווע.

עלעקטריפיקאציע פון דער לאדזער סביבה

(א) אין הסכם מיט'ן פלאן צו עלעקטריפיצירען די נאהענטסטע סביבה פון לאדז, ווערען איצט דורך דער לאדזער עלעקטראווניע עלעקטריפיצירט די זומערוואוינונגס־ערטער אויף דער לינקער זייט פון אנדזשעיעוו.

נאכן פערענדיגען די אינסטאלאציעס, וואס דארף די טעג געשעהן, וועט גלייך אהין צוגעשטעלט ווערען עלעקטרישער שטראם.

לוסטראציע פון די קאנאליזאציע און וואסערלייטונג־ארבייטען

(א) נעכטען האט דער וויצע־שטאט־פרעזידענט, לוקאמסקי לוסטרירט די עפענטליכע ארבייטען, וואס ווערען געפיהרט ביי דעם קאנאליזאציע און־וואסערלייטונג־בוי, און אויך די שוין פערענדיגטע ארבייטען ביי דער קאנאליזאציע.

דער וויצע־פרעזידענט האט פעסטגעשטעלט, אז די ארבייטען ווערען געפיהרט אין הסכם מיט'ן פלאן און מיט די בעשטימטע טערמינען.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: ס. קאן (פלאץ פאשטשעלני 8), א. כארעמזא (פאמארסקא 12), וו. וואגנער (פעטריקאווער 67), י. זאיאנטשקיעוויטש (זשעראמסקיעגא 37), ז. גארטשטעצקי (פושעיאר 59), מ. עפשטיין (פעטריקאווער 225), ז. שימאנסקי (פושעדזאלניאנא 75).

אורלויבען אין דער פאליציי

(א) עס האט זיך צוריקגעקעהרט פון אורלויב און איבערגענומען זיין אמט דער לאדזער פאליציי־קאמענדאנט, אינספעקטאר עלועסער־ניעדזשעלסקי.

אויף אורלויב איז ארויסגעפאהרען דער פערטרעטער פונ'ם פאליציי־קאמענדאנט, לעוואנדאווסקי.

Dr. med. Trepman
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע.
זאוואדזקא 6, טעל. 12-234
נעמט אן פון 8–11 נאכמ. און פון 6–8 אוונט

קאָנסול מאַקס קאָהן געוועלט אַלס לאָדזער דעלעגאַט צום יודישן וועלט־קאָנגרעס אין גענף

די בעקאַנט קומט זיך צונויף דעם 8 אויגוסט אין זשענעווע דער יודישער וועלט־קאָנגרעס. פון פוילען פאָהרען צו דעם קאָנגרעס 39 דעלעגאַטען פון פערשידענע פּאָליטישע גרופּירונגען, דערונטער 3 אומפּאַרטייאישע דעלעגאַטען.

פון לאָדז פאָהרט צום קאָנגרעס אַלס אומפּאַרטייאישער דעלעגאַט קאָנסול מאַקס קאָהן. קאָנסול מאַקס קאָהן, וועלכער ווידמעט זעהר פיל צייט און שפּענדעט פיל געלד פאַר די נויטען פון דער יודישער אָרימקייט אין לאָדז ווייזט אויך אַרויס גרויס אינטערעס פאַר די פּראָבלעמען פון פערשפּרייטען טעכניש וויסען צווישען דער יודישער יוגענד.

די יודישע האַנדווערקער־שולע אין לאָדז אויף פּאָמאָרסקאַ 46, וועלכע גרייט צו קאַדרען פון אינטעליגענטע יודישע בעלי־מלאכות און פערנעמט זיך מיט פּראָדוקטיוויזירען די יודישע יוגענד — פערדאַנקט אין אַ גרויסער מאָס איהר שעהנע ענטוויקלונג דעם קאָנסול מאַקס קאָהן, וועלכער זייענדיג פערוואַלטונגס־מיטגליד פון דער דאָזיגער שולע שטיצט זי מיט אַ ברייטער האַנד און זאָרגט פאַר איהר ענטוויקלונג.

קאָנסול מאַקס קאָהן

אויך אויף דעם יודישן וועלט - קאָנגרעס מיינט קאָנסול מאַקס קאָהן זיך בעזונדערס אָפּשטעלען אין אַ ספּעציעלן רעפּעראַט וועגען דער וויכטיגקייט פון פערשפּרייטען טעכניש וויסען צווישען דער יודישער יוגענד אין פּוילען און וועגען מיטהעלפען די יודישע מאַסען איבערגעהן צו פּראָדוקטיווער אַרבייט.

ווי מיר דערוויסען זיך, פליהט אָפּ קאָנסול מאַקס קאָהן קיין זשענעווע אויף די זיצונגען פון יודישן וועלט־קאָנגרעס מיטוואָך, דעם 5 ד. ח.

פון קאָמיטעט פאַר'ן יודישן וועלט - קאָנגרעס אין לאָדז

אונטער'ן פאָרזיץ פון פּרעזעס ד"ר א. טאַרטאַקאָווער איז פאָרגעקומען אַ פּלענאַרע זיצונג פון דער לאָדזער עקזעקוטיווע פאַר'ן יודישן וועלט קאָנגרעס.

נאָכ'ן אָפּגעגעבענעם בעריכט פון דעם סעקרעטאַריאַט ווערט בעשלאָסען צו רופען אויף מאָרגען מאָנטאָג דעם 3 ד. ח. אַ קאָנפערענץ פון די לאָדזער יודישע ווירטשאַפטליכע, פּראָפעסיאָנעלע און געזעלשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס, בכדי צו דערמעגליכען דער לאָדזער דעלעגאַציע, וועלכע פאָהרט צום יודישן וועלט־קאָנגרעס קיין זשענעווע זיך צו בעקענען מיט די נויטען און בעדערפענישען פון לאָדזער יודישן קיבוץ.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ווענדונג פון צענטראַל־ביוראָ פון יודישן וועלט־קאָנגרעס אין וואַרשאַ, אַז דער לאָדזער קאָמיטעט זאָל שטיין אין אַ ווייטערן קאָנטאַקט, איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז דאָס לאָדזער ביוראָ פאַר'ן יודישן וועלט־קאָנגרעס איז ווייטער טעטיג און זאַמעלט מאַטעריאַלען וועגען דער פּאָליטישער עקאָנאָמיש־ווירטשאַפטליכער לאַגע פון די יודען אין לאָדז.

דער סעקרעטאַריאַט פון לאָדזער קאָמיטעט פאַר'ן יודישן וועלט־קאָנגרעס ווענדט דורך דער פערמיטלונג פון דער לאָדזער פּרעסע אינפאָרמירען די בעפעלקערונג וועגען גאַנג פון קאָנגרעס און וועגען אַלע פּראָבלעמען, וואָס שטעהען אויף דער טאָג־אָרדנונג פון יודישן וועלט־קאָנגרעס.

ווי בעקאַנט וועט דער פּרעזעס פון לאָדזער קאָמיטעט, ד"ר טאַרטאַקאָווער, האַלטען אַ רעפעראַט וועגען דער יודישער עמיגראַציע אויפ'ן פּלענום פון יודישן וועלט־קאָנגרעס אין זשענעווע. די לאָדזער דעלעגאַציע פאָהרט אַרויס דעם מיטוואָך. וועגען דעם צוזאַמענשטעל פון דער לאָדזער דעלעגאַציע וועלען מיר בעזונדער מעלדען.

ד"ר סטיפען ווייז'ס געלדער אין לאָדז

ווי בעקאַנט, האָט דר. סטיפען ווייז, אָפּפאָהרענדיג פון פּוילען, איבערגעלאָזען ביי אונזש. רייס די סומע פון 10,000 זל. אויף פערשידענע פילאַנטראָפּישע צוועקען.

די טעג האָט דר. טאַרטאַקאָווער בעקומען פון וואַרשאַ פון אינזש. רייס 1,000 זל. וואָס זענען בעשטימט געוואָרען פאַר לאָדז אויף בעשפּייזען אָרעמע קינדער. אַ בריף וועגען דעם געלד האָבען אויך בעקומען דר. ראָזענבלאַט און ג. ראָטמ. ביאַלער.

אויף אַ זיצונג פון לאָדזער קאָמיטעט פאַר'ן יודישן וועלט־קאָנגרעס איז געוועהלט געוואָרען אַ ספּעציעלע קאָמיסיע, וואָס וועט צעטיילען דאָס געלד צווישען די עקזיסטירענדע אין לאָדז יודישע אינסטיטוציעס, וואָס בעשעפטיגען זיך מיט בעשפּייזען אָרימע קינדער.

צו אַלע ווירטשאַפטליכע, געזעלשאַפטליכע און פּראָפעסיאָנעלע אָרגאַניזאַציעס

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן יודישן וועלט־קאָנגרעס, וועלכער קומט זיך צונויף דעם 8 ד.ח. אין זשענעווע, וואו עס יועט זיך בעטייליגען אַ צאָהלרייכע דעלעגאַציע פון לאָדז, ווערט איינגעאָרדענט מאָנטאָג ד. 3. ד.ח. האַלב 9 אָוועגד אין לאָקאַל פון „ווידאָ" פּיעטריקאָווער 86 אַ קאָנפערענץ פון די דערמאָנטע אָרגאַניזאַציעס. די קאָנפערענץ האָט דעם צוועק צו דערמעגליכען דער לאָדזער דעלעגאַציע זיך צו בעקענען מיט די בעדערפענישען און נויטען פון לאָדזער יודישן קבוץ.

מיר בעטען די פאָרשטעהער פון די אויבען־דערמאָהנטע אָרגאַניזאַציע צוצוגרייטען מאַטעריאַ־לן און סטאַטיסטישע ציפערן וועגען דער טעטיגקייט, ווי אויך שריפטליכע פאָרשלאָגען פאַר דער דעלעגאַציע צום יודישן וועלט־קאָנגרעס.

סעקרעטאַריאַט פאַר'ן יודישן
וועלט־קאָנגרעס אין לאָדז.

ענטשפּאַנונג אויפ'ן מאַרק פון באַנוועל גאַרן אין לאָדז

(אג) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט איז אין שייכות דערמיט וואָס דאָס האַנדעלס מיניסטער יום האָט אָנגערקענט פאַר אויגוסט צוגאָב קאָנטינגענטען אויף רויהען באַנוועל פאַר די היגע באַנוועל שפּינערייען איז אויפ'ן מאַרק נאָטירט געוואָרען אַ בעדייטענדע ענטשפּאַנונג וואָס האָט אַרויסגערופען אפילו אַ רעדוקציע פון די פּרייזען.

דער אָנבאָט פון באַנוועל גאַרן איז אין איצטיגען מאָמענט פולשטענדיג גענוג און שטייגט אפילו איבער דעם געברויך, הגם די היגע שפּינער פערקלענערן נישט גאַרן די פּרייזען אויף גאַרן מיז אָבער לויט דער מיינונג פון די פּעראינטערעסירטע קרייזען קומען צו אַ ווייטערדיגער רעדוקציע פון די פּרייזען, נאָך מעהר צוליב דעם וואָס מען דאַרף איצט ערוואַרטען, אַז די אַלע שפּעקולאַנטען וועלכע האָבען איינגעקויפט גרעסערע סכומים באַנוועל וועלען איצט, צוליב דער מורא פון אַ ווייטערדיגען פאַלען פון די פּרייזען וועלען פטור ווערען פון זייערע זאַפּאַסען.

אויב עס האַנדעלט זיך וועגען די פּרייזען אויף גאַרן איז איצט שווער פעסטצושטעלען ווייל צוליב דעם וואָס די נאַכפראַגע האָט זיך פערקלענערט ביז צו אַ מינימום, דער מאַרק איז אָנגעפּזעסיגט.

prosźki dla dorosłych ze znafabr.
KOWALSKINA
słosuje się przy uporczywych
BÓLACH GŁOWY

מ'וויל בעקומען הלוואות
און מען בלייבט נעבעך ביים ווילען...

(א) אין שייכות מיט דער לעצטענס ענטוויקעלטער בוי־בעוועגונג אין לאָדז, געפינען זיך שוין פערזאָנען, וואָס שפּעקולירען אויס ביי פערשידענע לייכטגלויביגע מענשען גרעסערע סומען געלד.

די פערזאָנען קומען צוגיין צו מענשען, וואָס האָבען בדעה צו בויען. און אַלס אַגענטען פון כל'ערליי קאָאָפּעראַטיוו־בענקלעך אין פוינער קאָנס און גאַליציען לייגען זיי זיי פאָר גרעסערע הלוואות. די הלוואות קאָנען אָבער געגעבען ווערען נאָר דאַן, ווען מען ווערט מיטגלידער אין די דאָזיגע בענקלעך, און בכדי צו ווערען אַ מיטגליד, דאַרף מען איינצאָהלען אַ מיטגליד־פּאַי, וואָס בעטרעפט עטליכע הונדערט זלאָטעס?

ביי דער גאַנצער צווייפעלהאַפטיגקייט פון בעקומען הלוואות, געפינען נאָך פאַר אַזעלכע נאַיווע לייט, וואָס טראָגען אַריין די פּאַי־געלדער, און דער סוף איז, אַז דערווייל האָט נאָך פון די אַלע קיין איינער קיין הלוואה נישט בעקומען.

אַ סברא, אַז פּאָליציי האָט זיך פּעראינטערעסירט מיט דעם ענין.

פליטים פון דייטשלאַנד

קוואַליפיצירטע האַנדווערקער וואָס ווילען אויסוואַנדערן האָבען זיך צו מעלדען ביזן 10 אויגוסט טעגליך האַלב 6 אָוונד, צו מעלדען ביי ה' שפּאָרן צעגעלניאַנאַ 19.

עס קומען נאָר האַנדווערקער ביז 45 יאָהר אין פראַגע מען דאַרף מיטברענגען דעם פּאַס און די צייגנישען.

שטאָט־טעאַטער שרודמיעסקאַ 15
טעלעפאָן: 101-16

אַ רעקאָרד־דערפאָלג!
היינט, 4.30 נאָכמ. פּאָפּולערע פאָרשטעלונג
9.15 אָוונד

אידאַ קאַמינסקאַ
מיט איהר געקליבענעם אַנסאַמבל

„מאַדאַם X"

יעדער מוז דאָס זעהן!
איילט אייך צו די לעצטע פאָרשטעלונגען.
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון שטאָט־טעאַטער

ר. מלאַד
דאָן=דאָמינגאָ
ראָמאַן

134

הורך זיגנע העטר האָבען געגומען זיך הורכרוקען הונדערטמער ברייף. איהם האָט עס הנאה געטאָן, וואָס צו איהם און דורך איהם ציהט זיך דער קאָנטאַקט פון דער וועלט... און אַרויסלאַנד האָט מען זיין נאָמען געקענט און „פערזענליכקייטען" האָבען איהם בעטיטעלט מיט „זייער חשובער הער" אָדער „געעהרטער פריינד און חבר".

ער האָט לויטן טיטול דערקענט דעם כאַראַקטער פון יעדען איינעם, וואָס האָט געשריבען צו איהם. מעהרסטענטייל זענען דאָס געווען עסקנים אין איראָפּע. ער האָט זיך משער געווען וועלכע בריף־שרייבער עס איז אַ ציוניסט און יודישיסט, וועלכער עס איז פאַר העברעאיש. און וועלכער — אַנ'אַסימילאַטאָר, ער האָט קוואַליפיצירט די בריף לויט קלאַסען: אַסימילאַטאָרען, יאַהודים ציוניסטען און סאָציאַליסטען. ער האָט דערקענט יעדען איינעמס אונטערשריפט און אַ ספּעציעלע הנאה געהאַט אין פרייע שעה'ן צו ווייזען די חברה אויף דער „פּלאַזע" ווי דער אַוטאָר פון ישראל שרייבט זיך אונטער און נישט אַוויסען געווען איז ער אַזוי ווייזען דעם אונטערשריפט, ווי ווייזען מיט וועמען ער פיהרט קאָרעספּאָנדענץ...

איינמאָל צווישען די צענדליגער בריף, וואָס ער האָט דערהאַלטען יענעם טאָג, האָט ער אויך געקראָגען איינעם, וואָס ער האָט געדרייט איבער אַלע זייטען, אפילו געליענט אויף דער לינקער זייט, די ווייסע, גלייך ווי ער וואָלט פון דאָרט געוואָלט אַרויסליינען עפּעס אַנ'אויסבעהאַלטענעם סוד, ער האָט אויסגעבלאָזען דעם קאָנוווערט. ווי מען בלאָזט אויף אַ מיליך... אָבער מעהר ווי אַ איינזייטיג בעשריבען ביינעלע פּאַפּיר האָט ער דאָרט נישט געפינען. האָט ער מיט בעזונדערער התמהה גענומען בעטראַכטען די פּאָטאָגראַפיע וואָס איז געלעגען אין דעם בריף. אַלע גייטיגע פּראַגען פון טאָג זענען אָפּגעשוואָומען אין אַ זייט. האָבען זיך פערהויקט אין די ווינקעלעך זיין מוח און איצט אויסגעליידיגט געוואָרען קיין שום זאַך האָט איהם נישט פערנומען נאָר דאָס וואָס ער האָט געליענט אין בריף.

ער האָט צוריק אויפגעבלאָזען דעם קאָנווערט, אַריינגערוקט דעם בריף און דאָס בילדעל. עס אַריינגעליגט אין זיין בוזים־קעשענע ווי אַנ'איינגענע אינטימע אָנגעלעגענהייט און יענעם טאָג אַרויסגעגאַנגען פון דער ביוראָ פריהער ווי געוועהנליך און נישט דעם איינגענעם וועג ווי געוועהנליך.

קאַפּיטעל זיבען.

דער סאַנאַטאָריום „סאַנטאַ מאַריאַ" איז געלעגען צווישען די ריזיגע לאָרענצאָ־בערג, בעדעקט מיט יונגע גריגע וועלדלעך, קלעטערדיגע און רייסענדיגע זיך צו דער זון.

פון ווייטענס האָבען זיי אויסגעזעהען ווי טויבען שלאָקען.

דער סאַנאַטאָריום האָט זיך גערופען אויף דער „נאַציאָנאַלער מעריטאָריע". דאָס איז געווען דער איינענטום פון דער מלוכה. אויסגעטיילט פון דער פּראָווינץ און שטאָט און די פיהרונג איז געווען ווי אַ מאָנאַסטיר.

אַ ביונגער שטעטעל, ליכטיגע אַלעען, פּאַלמען און בלומען־פיטען בעי די זייטן וועגען, די בנינים — ווייס. העל, ברייטע פענסטער מיט אַ סך שויבען, געפּאַסט אין גרויסע ראַהמען.

דער ליטוואַק האָט געשפּאַנט פון פּאַווילאָן צו פּאַווילאָן, זיין נשמה האָט זיך איצט צוגעפּאַסט מיט דער ווייטקייט דאָ. ער האָט געפאָרשט אין די אויגען פון די דאָקטוירים און סאַניטאַרן, ער האָט נט האָט דעם בעגריף, אַז דאָ געפינט ער זיך אין אַ ערב־בית־עולם, אַז די אַלע בלייכע פּנימער וואָס גלאַנצען אַרויס פון די קרישטאָלענע פענסטער־שויבען זענען שוין „נומערירטע". חעסיסטירטע פאַר דער אייביגקייט. דעריבער האָבען אַלע אין זיינע אויגען אויסגע־זעהען ווי הייליגע, אַנדערש־וועלטיגע, אויסגעטוהן פון ערדישקייט, חערפאַר האָט עס איהם געחידושט ווען ער איז דורכגעגאַנגען פאַר דער קיך און אין דער פּאַרע, וואָס האָט געשלאָגען פון דאָרט מיט ריח פון געפּרעגעלטע פלייש האָט געקייצט די נאָמען און אַרויסגערופען בענעהרונג צו עסען...

ער האָט געזוכט כוחגען, דאָ האָט זי געזאָלט זיין. ער האָט זיך פאָרגעשטעלט, אַז דאָ איינענטליך איז דער ריכטיגסטער פּלאַץ פאַר איהר, און דאָ רוהט זיך אָפּ איהר צעפּאַלענער גוף און אין דער לעשעבודיגער שטילקייט יום־טוב'דיגט זיך איר נשמה, ער האָט זיך נאָר פאָרגעשטעלט אַז ווען ער וועט צוקומען צו איהר וועט ער אפשר דאַרפען אויסטון זיינע שיך, כדי נישט צו פערשוועכען די הייליגקייט פון איהר נעסט, דאָס האָריג האָט זיך געהויבען אין איהם, עס איז דער איצטיגער וועג זיינער געווען פערפּונדען מיט אַנ'אָוואַנטורע, מיט געוואַגטקייט, אַז קיינער פון זיינע חברים ווייסט נישט פון זיינע פערהוילענע מחשבות לגבי דער מיידעל.

שפּאַצירענדיג איבער די לאַבירינטען, ווייסע קאָרידאָרען, איז פאַר איהם קלאָר געוואָרען אַז די לופט דאָ איז אָנגעזאַפּט מיט מיקראָבען, מיט מיליאָנען־וואָס די טובערקולאָזע אָטעמען און שפּייען אויס. האַלטען זיין אָטעם, און זיך פערשעלט די נאָז און די ערשטע עוטליכע רגעס האָט ער אפילו איינגעהאַלטען זיין אָטעם, און זי דערשטעלט די נאָז און דאָס מויל. אָבער דערנאָך האָט ער זיך אַליין פערשעהמט און פאַרגעוואָרפען. דערנאָך האָט איהם פערכאַפּט דאָס גאַנצע בילד פון אַרום. ער איז געגאַנגען און געקוקט אויף די קראַנקע זיי בעגריסט (הער ביי האָט ער געוואָלט און זיך בעמיהט נישט אַרויסצווייזען קיין רחמנות אָדער נייגעריגקייט. ער האָט די קראַנקע געוואָלט ווייזען אַז ביי איהם זענען זיי אַזעלכע מענשען וואָס ער בעגעגנט אומעטום דער ריפער איז זיין באָס ריזאָ" אויך געווען ווי אַנ'אַר בערגוייענדיגער...).

די מעהרסטע פון די פּאַציענטען וואָס ער האָט בעגעגנט אויף דיזון־וועראַנדעס זענען געווען פרויען, ער האָט דערקענט אין אַלע מיידלעך פערוועלקטע אין מיטען בליהען. נישט דערוואַקסען און נישט הער לעבט. צו דער איינענער ציטיגקייט און צו דער פריידיג פון לעבען. יעדע איינע, וואָס ער האָט געזעהן אין געווען עפּעס אַ שטיק טויט סקלעער שלייער. ער האָט דערקענט ווי דער טויט איז דאָ צעבליהט אויף די באַקען, ווי רויזען, וואָס אָטעמען מיט סם. מען איז האַלב־זיר צענדיג געשטעגען גלייך. אויף די רוהע־בעטלעך, אָנגע־לעהנט און אויסגעצויגען אָפען מיט די לייבער צו דער זון און געטרונקען די שטראַהלען פאַר די צעפּרעסטע גופים.

מען האָט איהם אָנגעקוקט מיט נייגעריגקייט און חשד. די רוחה דאָ אין סאַנאַטאָריום האָט זיך געצויגען מיט דער לאַנגווייליגקייט ווי אַ פּאַרדים פון פּער אַרויס. די קלויסטער שוועסטער, מיט ברייטע קאָפּקעס אויף די קעפּ, האָבען ווי אַלבאַטראָסען דורכגע פּאָכעט איבערן ווייסען זאַמד פון די אַלעען, זיי האָבען דאָס געזאָרגט פאַר דער גאַנצקייט פון די נשמות פון די קראַנקע און דורכדעם זענען די פּאַווילאָנען פון די מענער־קראַנקע געווען אָפּגעטיילט און אַבגעזונדערט פון די פרויען. איז אַ גרויס בענקעניש אויס נאָענען פון פּאַווילאָן צו פּאַווילאָן. צווישען האָט די בענקשאַפט זיך געמאָלען ווי צעקנולטע רויזען, וואָס עקנען זיך צו דער זון און פערמאַכען זיך צו דער נאַכט. דערנאָך — האָט עס געהיצט די פּאַנטאַזיע און גענומען אַרויסקוקען מיט אַ גרין פייערל פון די אויגען.

(פאָרזעצונג קומט).

דעם זוהנ׳ס נקמה

טראַגעדיע און פאַמיליען-פלאָנטער מיט שפּאַנענדע פּאַסירונגען, וואָס האָט זיך אָנגעהויבן אין לאָדז און פאַרענדיגט אין אַמעריקאַ

— 10 —

אין לאָדז האָט מען איצט פון משה׳לען נישט געהערט און נישט געזאָוסט וואָס עס איז מיט איהם געוואָרען. משה׳לע אַליין האָט נישט געשריבען קיין וואָרט צו קיינעם און באָריס איז געווען אַזוי צוּבראָכען צוליב פּערעלע׳ס קראַנקהייט, אַז ער האָט גאָרנישט געקענט טראַכטען פון עפּעס אַנדערש.

בלויז איין פרוי האָט יאָ געזאָוסט וועגען משה׳ן. דאָס איז געווען זעלדע, ווייל אַז פּעסעלע, אַז איהר ברודער, שמואל, האָבען איהר וועגען אַלץ געשריבען. אָבער זעלדע׳ן האָט נישט געפּאַסט צו דערצעהלען, אַז משה׳לע וואוינט נישט מעהר מיט איהר טאָכטער.

ווען באָריס האָט זעלדע׳ן אַמאָל געפרעגט וואָס עס מאַכט איהר טאָכטער, האָט זי געענטפערט:

— וואָס ווייס איך? אַז זי שרייבט נישט צו מיר! זי האָט גאָר פאַרגעסען אָן דער מאַמע׳ן! עס מוז איהר געהן זעהר גוט.

ווען נישט דער אומגליק מיט פּערעלע׳ן, וואָלט זיך באָריס געוועזען אינטערעסירט אויסצוגעפינען וואו זיין זוהן איז און ווי אַזוי עס געהט איהם. אָבער פּערעלע׳ס קראַנקהייט האָט איהם אַזוי געטראָפען, אַז ער איז געוואָרען גאָר אַן אַנדער מענש. זיין פאַרביטערטקייט געגען מרים׳ען האָט אויפגעהערט און ער האָט איצט ערנסט געטראַכט ווי אַזוי צו העלפען איהר קינד.

באָריס האָט זיך איצט געלאָזט קאָסטען אַ סך געלד פון פּערעלע׳ס וועגען. ער האָט גערופען צו איהר די בעסטע דאָקטוירים. די דאָקטוירים האָבען ערקלערט, אַז ווייל איהר קראַנקהייט איז געקומען פון אַ שטאַרקער נערווען־ערשיטערונג, וועט זי מיט דער צייט צוריקקומען צו זיך. מען דאַרף איהר אָבער זעהר פאָרזיכטיג בעהאַנדלען. זיי האָבען געראַטען צו נעהמען איהר אינ׳ם שטעטעל נאָווי־מיאַסטאָ. וואו עס איז דאָ אַזאַ אנשטאַלט, און ס׳איז דאָ אַ האָפנונג, אַז זי זאָל צוריק געזונד ווערען. באָריס האָט זיך פאַרפליכטעט צו דעקען אַלע הוצאות.

פּערעלע איז אריבערגעפיהרט געוואָרען אַהין און זי איז דאָרט געווען איבער אַ יאָהר. איהר איז געוואָרען ביסלעכווייז בעסער. מען האָט זיך שטאַרק געהיט נישט צו דערמאָהנען זי אָן אַמאָליגען לעבען, דאָך האָט פּערעלע מיט דער צייט זיך אָנגעהויבען נאָכפרעגען, וואו משה׳לע איז. מ׳האָט איהר געזאָגט, אַז ער איז אַוועקגעפאָהרען. אַנ׳אַנדערש מאָל אָבער האָט זי זיך דערמאָהנט, אַז משה׳לע האָט חתונה געהאַט און איז געוואָרען זעהר טרויעריג. זי האָט געפרעגט איהר מוטער צי עס איז אמת, אַז משה׳לע האָט חתונה געהאַט מיט פּעסעלע׳ן. די מוטער האָט זיך באַלד צוגעאיילט צו ענטפערען איהר, אַז דאָס איז אַ ליגען. בייזע מענשען האָבען דאָס אויסגעטראַכט. ווייל זיי האָבען געוואָלט איהר שלעכטס טון, אָבער ער וועט קומען צוריק צו איהר.

צייטענווייז איז זי געוואָרען צודרינגליך אין פרעגען ביי איהר מוטער וואו משה׳לע איז. מען האָט מורא געהאַט, אַז זי זאָל ווידער נישט ארייננפאַלען אין אַ מעלאַנכאָליע. די מוטער האָט איהר דעריבער ערקלערט, אַז זי וועט איהר זאָגען דעם אמת. משה׳לע איז אַוועקגעפאָהרען אַליין קיין אַמעריקע.

— וויל איך אויך פאָהרען קיין אַמעריקע! איך וויל פאָהרען צו איהם! — האָט פּערעלע גענומען טענה׳ן מיט דער מוטער.

— גוט, מיין קינד, וועסט פאָהרען קיין אַמעריקע, וועסט פאָהרען צו משה׳לען — האָט איהר די מוטער פאַרזיכערט — אָבער דו ביזט נאָך אַביסעל נישט געזונד. ווען דו וועסט ווערען שטאַרקער אַביסעל, וועסטו פאָהרען קיין אַמעריקאַ.

די מוטער האָט געזאָגט צו איהר די ווערטער, כדי זי אויף דער מינוט צו בערוהיגען, אָבער זי האָט נישט געטראַכט פון לאָזען איהר פאָהרען קיין אַמעריקע.

דערווייל האָט זיך געשאַפען גאָר אַנ׳אַנדער לאַגע.

ביי באָריס׳ן אין הויז איז די ווירטשאַפט געוואָרען אַלץ ערגער און ערגער. ערשטענס האָט זעלדע איצט פאַרריסען די נאָז. זי האָט זיך איצט בעטראַכט פאַר באָריס׳עס מחותנה׳טע און האָט זיך מעהר נישט בעטראַכט פאַר אַ דינסט. ווען עס איז געקומען צו פראָסטערע אַרבייט, האָט זי עס נישט געוואָלט טון, נאָר זי האָט צוגענומען אַנ׳אַנדער דינסט, וואָס זאָל עס טון. זי האָט גענומען אויסגעבען געלדער רעכטס און לינקס, מאַכען זיך פאַרשידענע זאַכען, ווייל זי האָט ערקלערט, אַז אלס באָריס׳עס מחותנה׳טע פּאַסט איהר נישט צו זיין אָרים אָנגעטוהן, זי מוז זיין געקליידט ווי אַ דאַמע.

דאָס האָט געפיהרט צו קריגערייען מיט באָריס׳ן דערצו האָט באָריס איינמאָל געפונען אַ בריף פון פּעסעלע׳ן צו איהר מוטער, אין וועלכען זי האָט איהר געשריבען, אַז משה׳לע בענקט שטאַרק נאָך פּערעלע׳ן, אַז זיי זענען זיך צוגאַנגען און אַז משה׳לע איז אַוועק קיין אַמעריקע, נאָר וואו ער איז, אין וועלכער שטאָט, — ווייס זי נישט.

באָריס׳ן האָט דאָס שטאַרק פאַרדראָסען. ערשט יענעם אינדערפריה האָט ער געהאַט געפרעגט ביי זעלדע׳ן, צי זי ווייסט עפּעס פון איהר טאָכטער און פון משה׳לען, און זי האָט געענטפערט, אַז „ניין״. און אָט האָט ער געפונען דעם בריף, וואָס זי האָט דערהאַלטען, ווי עס איז צו זעהן פון׳ם שטעמפּעל פון דער פּאָסט, נאָך מיט אַכט טעג צוריק. עס איז דאַן פאָרגעקומען צווישען זיי אַ שטאַרקע קריגערייי.

באָריס האָט איצט בעטראַכט די גאַנצע לאַגע. עס איז איהם איינגעפאַלען אַ פּלאַן צו פאָהרען קיין אַמעריקע. ער האָט געוואַגען דעם געדאַנק ביי זיך אין קאָפּ היך־און־צוריק און ער האָט ענדליך בעשלאָסען, אַז פון יעדען שטאַנדפּונקט, איז עס אַ גוטער פּלאַן פאַר איהם. ער האָט אויך געטראַכט דערפון דאָרט נאָכאַמאָל צו הייראַטען.

באָריס, וועלכער האָט זיך איצט געזעהן אָפט מיט מרים׳ען, האָט איהר אַלץ דערצעהלט. ער האָט איהר אויך געזאָגט, אַז ער פאָהרט קיין אַמעריקע, וואו ער וועט זיך בעזעצען און וועט זיך בעמיהען צו געפינען משה׳לען.

מרים איז איצט צוגעשטאַנען צו באָריס׳ן אַז ער זאָל מיטנעמען פּערעלע׳ן און אויב ער וועט געפינען משה׳לען, זאָל ער איצט גוטמאַכען דאָס וואָס ער האָט פריהער קאַליע געמאַכט. באָריס האָט עס צוגעזאָגט.

זיי האָבען זיך באַלד גרייט געמאַכט אין וועג אַריין און אין אַ וואָך אַרום זענען זיי דורך דאַנציג אָפּגעפאָהרען קיין אַמעריקע. זיי זענען אָנגעקומען אין מיטען ווינטער פון יאָהר 1922.

(ווייטער מאָרגען)

די „ווידזעווער מאַנופאַקטור״ וועט א חוץ טעקסטיל-אויסארבייטונגען

אויך פּראָדוצירען שפּאַט ביליגע אויטאָס

נאָכ׳ן פאַרענדיגען די אויסגלייכס-אונטערהאַנדלונגען אין דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור״ האָט די דאָזיגע פאַבריק אָנגעהויבען צו פאַרברייטערן איהר טעטיגקייט. די פאַבריק האָט איצט צוגעפּאַסט איהרע מאַשינען אויסצואַרבייטען לאַנדס רויהשטאָפען, וועלכע זאָלען נישט זיין ערגער פון באַומוואָל-אויסאַרבייטונגען.

א חוץ דעם, האָט די פירמע אויסגעפונען נייע עקספּאָרט-לענדער ווי די פראַנצויזישע און האָלענדישע קאָלאָניעס.

אויסער טעקסטיל-אויסאַרבייטונגען וועט די „ווידזעווער מאַנופאַקטור״ איצט אויך אָנהויבען צו פּראָדוצירען טיילען צו אויטאָס און ביליגע אויטאָס וועלכע וועלען זיין ביליגער פון מאָטאָציקלען.

אדוו. עפּשטיין בעגאַנגען זעלבסטמאָרד

ער האָט זיך דערשאָסען אין זיין אייגענער וואוינונג

פרייטאָג אַרום 10 אַ זייגער אינדערפריה איז אין זיין אייגענער וואוינונג אויף אַלעיאַ 1 מאַי 5, בעגאַנגען זעלבסטמאָרד דורך דערשיסען זיך דער אדוו. סאַמועל עפּשטיין.

נאָכ׳ן פריהשטיק האָט ער געהאַט אַ געשפּרעך מיט זיין פרוי און איז אַוועק אין אַ צווייטען צימער. אין אַ מינוט אַרום איז געפאַלען אַ שאָס, מ׳האָט געעפנט די טיר, אָבער דער זעלבסטמערדער איז שוין געווען אין גסיסה. מ׳האָט איהם נאָך אָפּגעפיהרט אין פּאָזנאַנסקי׳ס שפּיטאָל, וואו ער האָט נאָך געלעבט ביז 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

די סיבה פון זעלבסטמאָרד איז אַ נערווען־קראַנקהייט.

טעאַטער, מוזיק און פאַרוויילונג (קאָמוניקאַטען)

שטורמישער ערפאָלג פון פּסח׳קע בורשטיין אין טעאַטער ראָזמאַיטאָשטשי

די גאַסטראָלען פון בעריהמטען אַמעריקאַנער סטאַר פּסח׳קע בורשטיין אין טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי״ זענען פאַרוואַנדעלט געוואָרען אין אַ אמת׳ן טעאַטער יום־טוב. דאָס פּובליקום, וואָס פילט אָן טאָג־טעגליך דאָס טעאַטער נעמט אויף דעם גאַסטראָלאָר מיט רוישענדע אַפּלאָדיסמענטען און שטורמישע אָוואַציעס.

פּסח׳קע בורשטיין געהערט צו דעם מין אַקטיאָרען, וואָס ווייסען וואָס עס קאָן דעם עולם געפעלען, טראָגט ער טאַקי אונטער דעם עולם פון „כל טוב״, ער זינגט, טאַנצט, פייפט און ברענגט אַ וועלט, און דער עולם? — זיצט פאַרגאַפט און פאָלגט נאָך מיט אינטערעס און שטוינונג דאָס. וואָס ווערט איהם געוויזען פון דער ביהנע אַראָפּ.

היינט זונטאָג 2 פאָרשטעלונגען, 4.15 נאָכמיטאָג „אַ חתונה אין שטעטעל״ און 9.15 אָוו. „דער גאַסען־זינגער״.

רעקאָרד - דערפאָלג פון „מאַדאַם איקס״ מיט אידאַ קאַמינסקאַ אין שטאָט-טעאַטער

אידאַ קאַמינסקאַ׳ס דערפאָלג אין דער פּיעסע „מאַדאַם איקס״ האָט איבערגעשטיגען אַלע דערוואַרטונגען. שבת זענען הונדערטער מענשען אַוועק פון קאַסע אָהן בילעטען. דער דערפאָלג איז באמת אַ בערעכטיגטער. לאַנג שוין האָט מען נישט געזעהן אַ שטאַרקע פּיעסע אַזוי סובטעל און אַזוי פיין געשפּילט. דאָס פּובליקום איז ממש בעגייסטערט פון דעם ריהרענדען שפּיל פון אידאַ קאַמינסקאַ מיט איהר אויסגעצייכענטען אַנסאַמבל. היינט בייטאָג ווערט געגעבען אַ גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון „מאַדאַם איקס״. ווער עס האָט נאָך נישט געזעהן די דאָזיגע פאָרשטעלונג, דאַרף זיך צואיילען, ווייל דאָס זענען שוין די לעצטע פאָרשטעלונגען פון אידאַ קאַמינסקאַ׳ס אַנסאַמבל אין דער פּיעסע „מאַדאַם איקס״.

שבת—קאָנצערט פון כאָר-דאַנאַ אין העלענאָוו

צוליב׳ן אונגינסטיגען וועטער וועט דער קאָנצערט פון כאָר דאַנאַ, וואָס האָט געזאָלט פאָרקומען שבת דעם 1-טען אויגוסט ד. י. אין העלענאָוו, פאָרקומען שבת דעם 8-טען ד. ח. אין העלענאָוו מיט דעמזעלבען הערליכען פּראָגראַם.

„מול הישימון״ אין העלענאָוו-פּאַרק

ווי מיר דערוויסען זיך, וועט אין קורצען דער „הזמיר״ אויפטרעטען מיט אַנ׳אויפפיהרונג פון בעריהמטען ווערק פון „יונגען ארץ-ישראל דיכטער שלאָנסקי, מוזיק פון פּראָפ. י. זאַקס.

אין דער פּאָעמע „מול הישימון״ בעזינגט דער דיכטער די הערלאישע קאַמפען פון די חלוצים אין דער מדבר.

אין דער מוזיקאַלישער בעאַרבייטונג פון בעליבטען מוזיקער און דיריגענט פּראָפ. זאַקס — בעקומט די פּאָעמע אַ צויבער. דאָס ווערק וועט אויך אויפגעפיהרט ווערען אין תל-אביב.

צו די מיטגלידער פון „הזמיר״-כאָר

אין צוזאַמענהאַנג מיט די צוגרייטונגען צו דער אויפפיהרונג פון „מול הישימון״ ווערען אַלע מיטגלידער אויפגעפאָדערט זיך גלייך צו מעלדען אין סעקרעטאַריאַט, כדי צו בעקומען אַנווייזונגען און ידיעות וועגען די הכנות. גלייכצייטיג מעלדען מיר, אַז די ערשטע פּראָבע קומט פאָר מאָנטאָג ד. 3 ד. ח. 8.30 אָוונד.

די פערוואַלטונג

דינסטאג—רעפעראט פון יצחק גרינבוים אין „פילהארמאניע״

דאָס ציוניסטישע ביוראָ מאַכט פאַרברייטונגען צו דער גרויסער פאָלקס-פאַרזאַמלונג וואָס קומט פאָר דינסטאָג, דעם 4-טען אויגוסט אין פילהאַרמאָניע-זאַל מיט דער בעטייליגונג פון׳ם עקזעקוטיוו-מיטגליד פון דער יודישער אַגענץ אין ירושלים, ה׳ יצחק גרינבוים, וועלכער ווילט איצט אין פּוילען און וועלכער וועט אַרויסטרעטען מיט אַ רעפעראַט וועגען דער לאַגע אין ארץ-ישראל און ציוניזם.

ה׳ גרינבוים וועט אין זיין רעפעראַט געבען אַ אויספיהרליך און אָביעקטיוו בילד פון די געשעהענישען אין ארץ-ישראל ביז׳ן היינטיגען טאָג און וועט בעהאַנדלען דעם פּאָליטישען קאַמף, וואָס ווערט איצט געפיהרט דורך דער עקזעקוטיווע און די פּערספּעקטיווען אויף להבא.

דער אינטערעס צום רעפעראַט פון ה׳ גרינבוים, וועלכער נעמט דעם אַקטיווסטען אַנטייל אין דעם פּאָליטישען קאַמף און קומט איצט דירעקט פון ארץ-ישראל, איז אין אַלע ציוניסטישע און יודישע קרייזען אומגעהויער גרויס.

פּאָפּולערער צוג קיין טשעכאָסלאָוואַקיי

זונטאָג, דעם 9 אויגוסט אָרגאַניזירט די ליגע צו פּראָפּאַגירען די טוריסטיק, אַנ׳איינמאָליגען אויספלוג קיין טשעכאָסלאָוואַקיי מיט אַ ספּעציעלען פּאָפּולערען צוג, וועלכער וועט אָפּפאָהרען פון קאַלישער וואָקזאַל שבת, 5 מיט 29 פאַרנאַכט. דער צוג וועט צוריקקומען קיין לאָדז מאָנטאָג 4 מיט 52 מינוט פאַרטאָגס.

בילעטען אַהין און צוריק קאָסטען 9 זלאָטיס און מ׳קען זיי בעקומען אין דער קאַסע פון קאַלישער וואָקזאַל, אין אָרביס און אין וואַגאָן-לי.

אַ זעלטענע געלעגענהייט

דער איינציגער אין אונזער שטאָט וואַרען-הויז „קאָנסום״ ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור, האָט אַ דאַנק די אונגעוועהנליכע בילליגע פּרייזען, צו וועלכע עס ווערען פאַרקויפט אַלע סחורות, האָט זיך ערוואָרבען די אַלגעמיינע אָנערקענונג אין לאָדז. אַ בעזונדערע געלעגענהייט פאַר די קויפענדע איז אָהן צווייפעל די ביליגע הערען און ספּאָרט-העמדער פון דער העכסטער קוואַליטעט און די עלעמענטאַרסטע מוסטערן, וואָס ווערען פאַרקויפט צו אויסערסט ביליגע פּרייזען.

א תקיעת-כף

(ענדע פון דער 7-טער זייט)

מיט איהו מאַן נעמען זייער זוהן און מיט איהם פאָהרען צו דער כלה און שרייבען תנאים. ביז די צייט וועט קומען זאָל מען דערווייל יונה׳ן אַ וואָרט נישט דערמאָהנען וועגען דעם בכדי ער זאָל איהם נישט שטערען צום לערנען״ — אזוי האָט דער ראש־ישיבה געפּסקנט.

אזוי זענען אוועקגעגאַנגען נאָך אַ פּאָר יאָהר און עס איז געקומען די צייט ווען יונה האָט בעדאַרפט ענדיגען די ישיבה און בעדאַרפט קריגען סמיכה אויף רבנות.

האָט אין טאָג פון „סיום״ דער ראש־ישיבה צו זיך אריינגערופען יונה׳ן, פּערעלס זוהן, און חדר־מיוחד און האָט מיט איהם געלערנט די „עקדה״, ווי אברהם האָט געפיהרט יצחק׳ן צו דער שחיטה, און אויף דער „סמיכה״ וואָס ער האָט יונה׳ן געגעבען, איז אויף פּאַרמעט אויף דער צווייטער זייט פון דער „סמיכה״ געווען אָנגעשריבען די „עקדה״.

און יונה האָט זיך געחידושט וואָס גראָד ביי איהם אַליין איז אויף דער „סמיכה״ אָנגעשריבען די „עקדה״. אָבער דער ראש ישיבה האָט איהם נישט אויסגעזאָגט דעם סוד, ער האָט איהם נאָר געזאָגט, אַז ער וועט דעם סוד זיך דערוויסען ווען די צייט וועט קומען.

ווען יונה האָט בעדאַרפט אהיימקומען מיט סמיכה פון דער ישיבה האָבען זיינע עלטערען פאַר איהם גט מאַכט אַ גרויסע סעודה, אַלע סניאַטעוואַר אָרימעלייט זענען אויף יענער סעודה געווען און האָבען געגעסען און געטרונקען.

יונה האָט געהאַלטען אַ גרויסע דרשה און זיינע עלטערען זענען געזעסען און זיך צוגעהערט צו זייער רייד. פּערל האָט געוויינט אין דער שטיל ווייל זי האָט געוואוסט אַז זי וועט אין גיכען שטעלען איהר זוהן צו אַ גרויסען נסיון... און ביי זיך אין הארצען האָט זי געבעטען גאָט, אַז איהר זוהן זאָל דעם נסיון אויסהאַלטען.

די צייט איז געגאַנגען יונה האָט גאָרנישט געוואוסט אַז עס וואַרט אויף איהם אַ כלה מיט בלינדע אויגען. פּערל האָט זיך דערווייל דורכגעשריבען מיט איהר פריינדין זלאַטקע און זלאַטקע פלעגט צו איהר שרייבען בריף אַז זיי האָבען געקענט ריהרען אַ שטיין.

חוץ איהר בת־יחידה האָט זלאַטקע מעהר קיין קינדער נישט געהאַט און איהר איינציגע טאָכטער איז אויך געשטראָפט געוואָרען מיט אַזאַ שווערער שטראָף, פלעגט איהרע בריף צו פּערלען ממש זיין אויסגעווייקט אין טרעהרען, און וועגען תנאים האָט מען דערווייל נישט גערערט.

זלאַטקע האָט אודאי געוואָלט האָבען פּערלס זוהן פאַר אַן אידעם. אָבער איהר האַרץ האָט איהר נישט פאַרטראַכטען דאָס צו שרייבען.. פּערל ווידער האָט איצטער שוין אויך געשוויגען און געוואַרט, וואָס זלאַטקע האָט צו זאָגען וועגען דעם.

עס איז אוועקגעגאַנגען נאָך אַ יאָהר און צוויי, און פון אַ סך שטעטלעך האָט מען זיך געווענדט צו יונה׳ן ער זאָל ביי זיי ווערען רב און זאָל פאַרטרעטען דעם כסא הרבנות. און דאָ האָט שוין יונה אַליין אָנגעהויבען צו רעדען מיט זיינע עלטערען וועגען אַ כלה פאַר איהם.

ביי יודען איז דאָך דאָ אַ דין אַז אַ רב טאָר נישט פּסקנען קיין שאלות, ביז ער איז נישט פאַרהייראַט, האָט יונה׳ס מוטער, פּערל, געמוזט דערצעהלען דעם סוד יונה׳ן וועגען דער כלה׳ס בלינדע אויגען.

צום ערשטען האָט ער איהם דערצעהלט וואו די כלה וואוינט, נאָכדעם האָט זי איהם דערצעהלט, ווער דער כלה׳ס עלטערען זענען. צולעצט האָט זי איהם דערצעהלט וועגען דער כלה׳ס בלינדע אויגען.

ווען יונה האָט דערהערט די בשורה, האָט זיך אַ פינסטערע כמאַרע צוליינט אויף זיין פּנים און ער האָט אַ וואָרט נישט געקענט ענטפערען דער מוטער.

ער האָט זיך פאַרשפּאַרט אין אַ חדר מיוחד אייגער אַליין פאַר עטליכע שעה און האָט געלערנט תורה. און דאַן איז יונה׳ן קלאָר געוואָרען פאַרוואָס דער ראש־ישיבה האָט אויף זיין „סמוכה״ אָנגעשריבען די „עקדה״...

ווען ער איז ארויסגעקומען פון צימער איז איהם זיין פּנים געווען ליכטיג און לויטער. און ער האָט געהייסען זיין מוטער זיך גרייטען צו די תנאים.

ביי זלאַטקען האָט מען וועגען קיין זאַך נישט געוואוסט און זיי האָבען זיך גאָרנישט צוגעגרייט.

אין א שעהנעם טאָג זענען אומדערוואַרטעט פאַרגעפאָהרען צו זלאַטקען אין הויף עטליכע פוהרען מיט מחותנים. די ערשטע אריינצוקומען צו זלאַטקען אין הויז אריין זענען געווען פּערל און איהר זוהן, דער חתן.

די ערשטע ווערטער זענען געווען: מזל־טוב!

די טרויעריגע מעשה האָט מען פאַרשריבען אין פּנקס פון יענעם שטעטעל און דאָרט האָט מען געבליבען דאָס נאָבעלע הארץ פון פּערלען, וואָס האָט נישט געוואָלט עובר זיין אויף איהר תקיעת-כף צו איהר פריינדין זלאַטקע און צוגערעדט איהר זוהן צום שידוך מיט דער בלינדער כלה, אפילו זי נישט פאַרשעהמען און נישט עובר זיין אַחיפ׳ן אַמאָך, האָט זי איהר זוהן געפיהרט צו תנאים, ווי אברהם האָט געפיהרט זיין זוהן יצחק צו דער עקדה...

יונה איז נאָכדעם געוואָרען רב אין קראָקע און האָט זיך מיט דער בלינדער רביצין געלעבט גליקליך.

זי האָט איהם געהאַט אַ זוהן און אַ טאָכטער און פון ביידע קינדער האָבען זיי דערלעבט צו האָבען אַ סך נחת.

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07

ספּעציאַל־אַרצט פאַר מענער - שוואַכע-בע האַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.

זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג

פאַר אונבעמיטעלטע — יעטשניצע-פּרייזען

Dr. med. H. LUBICZ

צוריקגעקעהרט

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען

צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43). טעלעפאָן 141-32

עמפּפאַנגס־שעה׳ן 8-10. 12-2 און 5-8 אָוונט

KINO TEATR MIRAŻ

היינט און פאָלג. טעג!

— I —

„PIOTRUS״

מיט דער בעריהמטער

FRANCISZKA GAAL

— II —

BENGALI

מיט GARRY COOPER

אנהויב 4.30 נאָכמיטאָג.

KONSUM PRZY WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE S. A.

אויסערגעוויינליכע באַלעגנהייט צו פּראָבירן זיך מיט טעגליכע הערט־ און ספּאַרט־העמדער צו רעוואָלוציאָנס נידריגע פּרייזן.

בעקאַנטמאַכונג.

דערמיט מאַכן מיר בעקאַנט אונזער 2 קונדשאַפט, אַז פון 15 מאַי ד. י. איז אונזער געשעפט... מיר בעזיצן אויף לאַגער די נייעסטע־מאָדערנסטע מעבעל.

מעבעל־געשעפט

איבערגעטראָגן געוואָרן פון פּעטריקאַווער 6 אויף

זשגאַווסקאַ 2

טעל. 143-08

NASIELSKI i MARKOWICZ

בעמערקונג: וועהנינער מאָדערנע מעבעל מיט 50 פּראָצענט בילינער.

הײַנט „סקאַנדאַלעז פון מיליאָנערען"

CLARK GABLE, CONSTANCE BENNET

Mankiewiczówna, Walter, Brodniewicz

„Śluby Ułańskie" (2

רעוואָלוציאָנס־נידריגע פּרייזן: באַלקאָן 54 גר. | 1.09 פּל. | פּאַרטער 85 גר.

קלאַנג־קינאָ

CAPITOL

זאַוואַדזקאַ 16

איבערציהונגען קיין ארץ־ישראל

און עקספּעדיציעס נאָך ארץ־ישראל

אין געזאַמעלטע וואַגאָנען ערלעדיגט שנעל און פּינקטליך צו מעסיגע פּרייזן

„POLSKI LLOYD" Sp. Akc.

oddział w Łodzi Narutowicza 13 tel. centrala: 250-15.

Palestine Shipping Co. Ltd.
Palestine and Egypt Lloyd Ltd.

PRZETARG.

Zarząd Miejski m. Łodzi ogłasza publiczny przetarg na

1) wykonanie i obsadzenie 59 krat żelaznych do okien suteren w budynku szkolnym przy ul. Zagajnikowej 54

2) wykonanie robót remontowych na posesji szkolnej przy ul. Zagajnikowej 54.

Oferty pisemne, odpowiadające treści kosztorysu ślepego, należy składać w Zarządzie Miejskim, Plac Wolności Nr. 14, III piętro w pokoju Nr. 44 do dnia 14 sierpnia 1936 roku do godz. 11-ej rano w kopertach nakrętych zamkniętych i zalakowanych z napisem: „Oferta na wykonanie (wymienić robotę)".

Szczegółowe informacje oraz ślepy kosztorys z warunkami przetargu otrzymać można w Wydziale Technicznym, Plac Wolności 14, II piętro w pokoju Nr. 25.

Otwarcie ofert nastąpi w tym samym dniu o godz. 12-ej w południe.

Łódź, dnia 31 lipca 1936 r.

Zarząd Miejski w Łodzi.

דאָס ביוראָ פון דער צענטראַלער יור. עמיגראַציע־געזעלשאַפט

„יעאָס"

איז איבערגעטראָגן געוואָרן אויף פּעטריקאַווער 86

טעל. 215-43.

N. Singer

Zachodnia 36, tel. 229 90

Rutynowany

BUCHALTER-BILANSISTA

prowadzi księgi handlowe wszystk. systemów z gwarancją za uznanie. Organizuje, Rewiduje, Bilansuje.

Dyrekcja Kolei Elektrycznej Łódzkiej, Spółki Akcyjnej w Łodzi

podaje niniejszem do wiadomości, że z powodu robót kanalizacyjnych na ul. Głównej pociągi linji Nr. 6 od soboty, dnia 1 sierpnia r. b., aż do odwołania nie będą dojeżdżały do ul. Szpitalnej (Widzew), lecz tylko do ul. Radwańskiej.

קליינע אַנאָנסען

1 זלאָטי אַנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

פּערשידענעס

אַ געמעבלירטע צימער מיט אַ ... אויף אַ שטאָל און אַ קאַנטאָר ... מאַרדינגען קילינסקיעגאָ 61. 1679

אַ קאַפּיטאַל־געוועלב אין שטיבעל ... מיט אַלע בעקוועמליכקייטן ... גדעראָשער 43/45 ביי דער וויירטין.

פּרייוו פּאַסטען

אַ לערן־יונגעל 15–14 יאָהר, וואָס האָט בעענדיגט אַ פאָלקס־שול מיט גוטע רעקאָמענדאַציע, זיך מעלדן ... Śródmiejska 26 יסר. מיללער.

עס איז נויטיג איין נייטער אין שטעפּער ... ריבנע 15 בעלמאַן.

אַ געהילף־נייטערין צו סוועטער ... זיך מעלדן Piotrkowska 64. m. 47

עס ווערט געזוכט אַ יונגעל פון אַ פּיי־נער פאַמיליע ... אין געשעפט ... אַוואַמיגאָ 26 ... 8009

עס ווערט געזוכט אַ קוואַליפיצירטע ... 17 ... 12. 2009

Powierz troskę o Twoje i Twojej Rodziny zdrowie

naszemu Towarzystwu.

T-wo Ubezpieczeń Wzajemnych na Wypadek Choroby w Warszawie,

Generalna Reprezentacja w Łodzi, Nawrot 36, tel. 212-11

przyjmujemy wnioski na ubezpieczenia i udzielamy informacyj w godz. 9—15.

Za małe składki miesięczne, możesz leczyć się prywatnie i swobodnie.

וויכטיג

פאַר ווירטשאַפטן און אינטערעסענטן די בעסטע פאַבריק פון

מאַטען צו סופיטען און וועבן

די שטשאָטעס זענען געשיילט ...
געמאַכט מיט דיקע, געציינקטע דראָטען, שעהן, גוט און ביליג

Łódź, Zgierska 34, tel. 19004

BEKERMUS

וויכטיג פאַר

ברוך־קראַנקע

(רופּטורע) זאָווי פון פערקרימונגען פון רוקען־ביין (הויקערס), פאַראַליזשע, ביין־שווינדזוכט, פלאַטפיס און פערשידענע אַנדערע פערקרימונגען־לייבער.

ביי מאַגען און קישקע־זענקונג ...

פאַר הויקערס ...

נגען ביין־שווינדזוכט ...

נגען שמערצענדע פּלאַטפיס ...

נגען קרומע אַדערן ...

קינסטליכע הענט און פיס

א. פּעטריקעוויטש, לאָדז

9 פּיראַמאָוויטשאַ 9, טעל. 177-09

אַכטונג! קראַנקע מוזן זעלבסט ערשיינען.

„OPTICUM"

דאָס ביליגסטע יודישע אָפּטיק־געשעפט

28 פּיעטריקאַווער 28

בעזיצט אויף לאַגער אַ גרויסן אויסוואַל ... צילינדער־גלעזער ... בינאַקלען ...

אַלעס צו די ביליגסטע פּרייזן.

קאָנטען מיט גוטע טשימען קען מען ... מעלדן ... „סילהאַרמאָניע" צום דירעקטאָר רובין.

ראַקאַלעץ

אַ אָרט צו שלאָפן פאַר אַ יונגעמאַן ... קאַנדיציען פּאָמאַרסקאַ 22, וו. 25. 1009

Sale Fabryczne do wynajęcia. na żądanie: siła parowa i elektryczna, para i woda. ul. 11-go Listopada 190/4, tel. 144—25.

Frontowe mieszkanie 6-pokojowe z kuchnią przy Alei 1-go Maja Nr. 5 do wynajęcia od 1 października 1936 Wiadomość u dozorcy domu.

מעכאַנישע שלאָסעריי און שוויסעריי

E. MOTYL

ŁODŹ, POMORSKA 37

tel. 248-06

... Boston ... Bremer

Dr. med.

Z. DATYNER

אויראַלאָג

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

Dr. L. Suchowczycki

כירורג

GDAŃSKA 11, tel. 123-47

צוריקגעקעהרט

לעטשניצע

פאַר וועגעריש קראַנקע

לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1

טעל. 122-73

... די פערהיטונגס־סטאַציע ...

אַ באַראַטונג 3 זל.

אַנאָנסען־פּרייז

אַבאָנעמענטס־פּרייז

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chenon Kaufman.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.